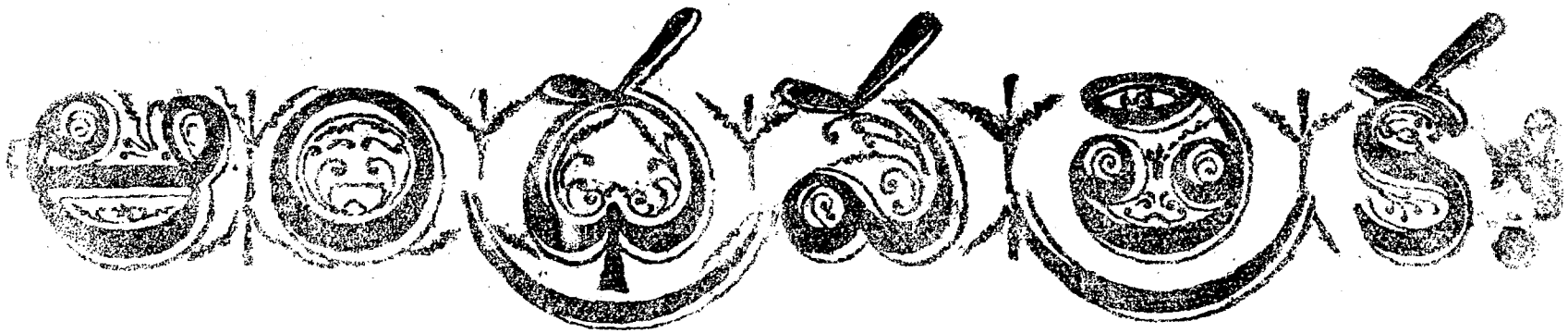

విజ్ఞాపక 1-3 0-1-8

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

3/1/91

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 14-వ తేది బుధవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, పుష్యమాస బహుళ చవతి ౪.

No. 240
సంచిక ౨౪౦

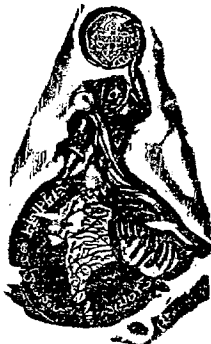
అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పొన్నపు మెప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుచెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

లోక ప్రసిద్ధమైన

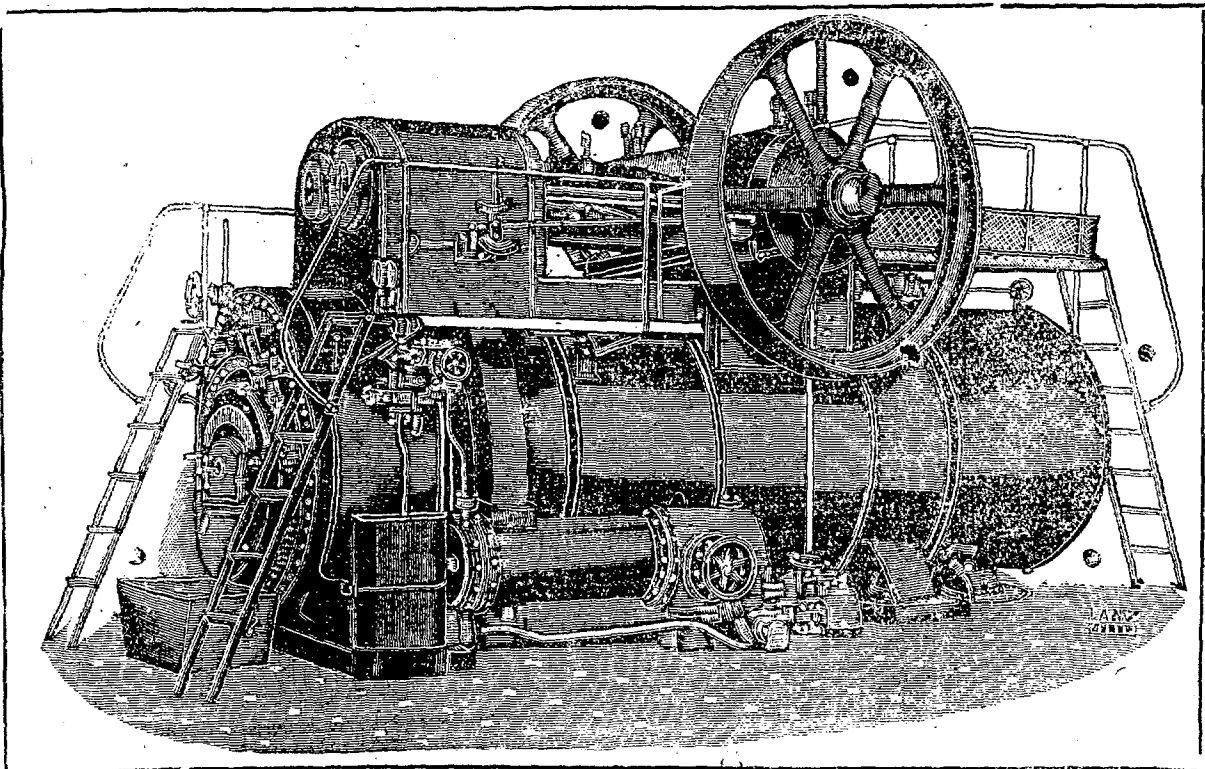
స్టీము యింజన్లు!

(Super Heated)

లాంజీ స్టీము యింజన్లు!!

22 B. H. P. గాయకు 1250 B. H. P. వరకు.

బాయిలరు ట్యూబులు వెలుపలకులాగి శుభ్రపరుచుటకు సౌకర్యములు అమర్చబడియున్నందున బాయిలర్లు యెన్నటికిని చెడిపోవు.
యేమాదిరి యింజనులు కంటెను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - వూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలుగు సులభము
Prices
Challenge
Competition
నూతన పద్ధతుల
సనుసరించి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

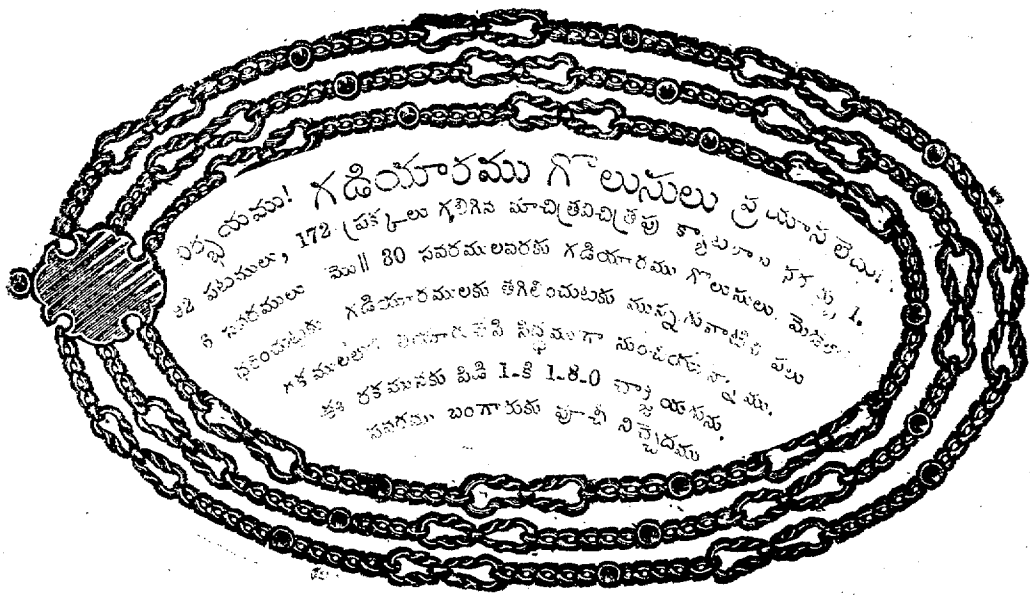
Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మీరు చూచియుండరు.

సంవత్సరం ఒక్కంటికి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరపడి ఆర్డర్లు పంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

సోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., 12, తంబుచెట్టివీధి, మదరాసు.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి కంపెనీ
చగలవరపు, 25, వై.నా.బజార్ రోడ్డు, మదరాసు.

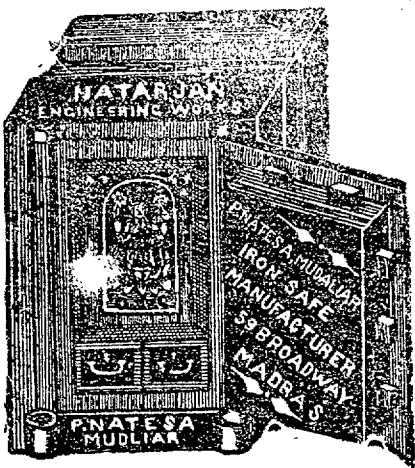
1925 ఆగస్టు వారి 1925

ఆఫీస్ కాళిండ్లర్ ౧-కి వెల 0-6-0 డయర్ ౧-కి వెల 0-6-0
దొరసామి కంపెనీ 58 పెరియన్స్ మొదలివీది, మిన్టుపోస్టు, మదరాసు

నరనము

వృధ మైనది

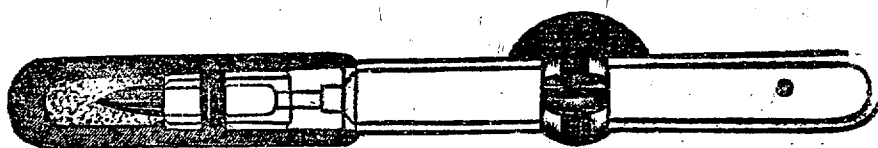
నమ్మక మైనది.

యిప్పటికే ప్రపంచకారము కాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈవిధము లెంతవరకు అమృతమునకు సిద్ధముగాయిన్నది. కాంతులు, కంపనలు, కార్యాలయములు, కోలకరేట్ల సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న. టే శ మొదలియార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువాడు,

ప్రాచైట, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండ్రీ అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రీడర్ చేయుటయందు సమర్థులగుదురు. రైనుమిల్లులు కావలసి సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. గుబ్బరాయప్పిల్లెట్టి, పెద్దనాయకపేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్హత యిచ్చి, తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (కానీ బయట) వ్రాయబడును

గ్లాసు పాళీలు

పాంట్స్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యినుతన గ్లాసుపాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్రోసు రూ 14. ఒకరూరి సిరాలో ముంచినయెడల రీ నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. గ్రోసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫ్రంట్ పేనా రూ 1. డజను రూ 10. మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మద్రాసు.

దీనిని వాడే! సుఖంపుడు!!
అతడు మిక్కిలి సుఖముగా నున్నాడు.
అతని చర్మమునకు శ్రేష్ఠమైనట్టి
గుడ్ విన్స్ సబ్బులనే
ఉపయోగించుచున్నాడు.

Goodwin's Toilet Soap

హేబరు ఉన్నతపాఠశాల వార్షికోత్సవము

టి. రంగాచార్యులుగారి అపీలు

తిరుమనాపల్లి, జనవరి 12:—సామ్రాజ్య భాగశాసన డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు దివాను సుమారు టి. రంగాచార్యులు, సి. వి. యిగారు కనివారము ఉదయమున విద్యార్థులనుండి చదివిన వచ్చిరి. ముందుగ వచ్చిన వారు. వామదేశీయ కొలరూను వంటె ప్రాంతమును వాదించున రంగాచార్యులు గారు జూచిరి. సామంత్రము హేబరు ఉన్నత పాఠశాల వార్షికోత్సవ సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, విద్యావ్యాపకమునకు క్రైస్తవ మత ప్రచారకులు భారతదేశమందు చేసిన సేవకు వారిని ఉద్గడించెను. విద్య భాగుగ దేశమందు ప్రాకుటకు ప్రజలు ధర్మాదాయములు స్థాపించవలయు అవ్యవకతను నిరూపించిరి. ఇంగ్లాండునందును, భారతదేశమందును అమలుగుందున్న విద్యావిధానమును నిరూపించి సరియగు విద్యావిధానము అవలంబించి భారతదేశమందు విద్య వ్యాపింప చేయవలసినదని క్రైస్తవ మతప్రచారకులను రంగాచార్యులుగాను హెచ్చరించిరి. విద్యకొరకు ఆంగ్లేయులకు భారతదేశము ఆహ్వానించుచున్నదని రంగాచార్యులుగాను నుడివిరి. కాని భారతీయులతో సరిసమానముగ ఆంగ్లేయులు నడువవలయును గాని యజమానులవలె ప్రవర్తించుటకు భారతీయు లియ్యకొను దినములు గడచెనని స్పష్టముగ రంగాచార్యులుగాను నుడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

మధుర విశ్వవిద్యాలయము

మధుర మునిసిపాలిటీ ర్యానము

మధుర, జనవరి 11:—ఆర్. యస్. నాయుడుగారధ్యక్షతక్రింద నిన్న సమావేశమైన పురపాలక సంఘముందీ దినవ నడవారించిన తీర్మానము ఆమోదింపబడెను. “మధుర నగరమందు విశ్వవిద్యాలయమును స్థాపించుట ప్రభుత్వమువారు గావించు ప్రయత్నములందెల్ల పురపాలన సంఘమువారు క్షేత్రవంచనలేక సహకారము జూపెదరు”. మైసూరుది వంటె బాగుచేయుటకు మునిసిపాలిటీవారు రూ 15,500 లు సాంక్షనుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రేగుతగ్గుచున్నది.

మధుర, జనవరి 11:—మధురయందు డిజిటల్ బయలుదేరిన ప్రేగువాధి తగ్గుచున్నది. ప్రేగునణమటకు ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటీవారును తగినచర్యచేసికొనుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు శాసనసభ-అద్వితీయ జయము

“మహారటా” పత్రిక అభినందించుట

పునహా, జనవరి 12:—బెంగాలు అర్ధి నెంసుబిల్లు విషయమున శాసనసభనొందిన అద్వితీయజయము నొక వ్యాసము నందు కొనియాడుచు, బెంగాలు గవర్నరుగారు తెల్వినకథ చను త్కారముగ నున్నదని “మహారటా” పత్రిక తెల్పుచున్నది. నిరంకుశపాలనఫలితముగ విప్లవప్రభుత్వము బయలుదేరుననియు, అర్ధి నెంసువంటి యెన్ని శాసనములు గావించినను యిది చల్లారదనియు పత్రిక తెల్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సింహళ శాసనసభ్యుని ఆగమనము

యస్. ఆర్. మహమద్ సుల్తాను మదరాసు, జనవరి 12:—సింహళ దేశ శాసనసభ్యుడు భారతదేశపు ప్రతినిధులగు సర్ ఆత్. మహమ్మద్ సుల్తానుగారు బోటుమేలులలో మదరాసు నేటి ఉదయమునవచ్చిరి. రాజకీయ కార్యములపై వీరు హిందూదేశమున పర్యటనము గావించెదరటం నుల్తానుగారు జనవరి 16-వ తేదీన మదరాసునుండి పునహానగరముబోయెదరటం. భారత సంఘసేవకులను దేవధారుగారి కతిధులుగ నుల్తానుగారు రెండుదినములు లండెదరు. పిమ్మట వారు బొంబాయి వెళుదరటం. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయి, జనవరి 11:—యస్. యస్. చైన్వాస్తీసు రులో ప్రయాణమై పోయినవారిలో సర్ రోనాల్డు వెర్నన్ నెల్లీ గాంటర్ గారు ముఖ్యులు. (ఆ. ప్రె.)

Madras-Races 1924-25.

చెన్న పురి

గురిపు పందెములు

1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1925 సం॥ ౧ జనవరి నెల 17, 24, 31.

1925 సం॥ ౧ ఫిబ్రవరి నెల 7, 14.

ఎల్లెక్ట్రిక్ టూటాలిజేటరు బుక్కు మేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:-

మొదటితరగతి: పురుషులకు రూ 5. స్త్రీలు రూ 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

టీవ్, పార్కు, ఎగ్జిబిషన్ మొదలగు స్థానముల నుండి స్పెషలుబుండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటినులను చూడకోరెదము.

వెల్లింగుటన్ సినిమా

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు

10-1-25 శనివారమునుండి 16-1-25 శుక్రవారమువరకు

శని, ఆదివారములందు 8-15 గంటలకు మ్యాటినిగలదు

యానివర్స్ ఫెస్టివల్ సినియలు

ది "హోస్టల్" ప్రదర్శించబడును

సిటి మారిజన్ అండు మార్గశేతు మోరిస్ అడ్డు కార్తములు చూడతగినవి. న్యూస్, కామిక్ మాడ చూడబడును.

మెన్ రిజము నేర్చుకొనుదు

1416

మెన్ రిజము, హిస్టరీ, జ్యూరిస్, లా, రీడింగ్, కాన్ ఫెస్ ట్రే వన్, ఆర్థిక, దూరదృష్టి, దూరక్రమణము, మెన్ రిజము, యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్కర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యపనునివృత్తముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచించబడినది.

కల ప్రతి 1.5 రు. 1.0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్ రిజము వలూరు.

విడుదినములలో నారకురుపును

తామరను కుదుర్చు

అత్యద్భుత ఔషధము

- (1) నారకురుపుతైలము మొదటిరకం బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0
- (2) ,, రెండవరకం ,, 2-0-0
- (3) నారకురుపుకు లోనికి పుచ్చుకొనుటకు 15 దినముల ఔషధము ధర రూ 4-0-0
- (4) తామరతైలము బుడ్డి 1 కి ధర రూ 1-0-0
- (5) తామరకు లోనికి పుచ్చుకొనుటకు 8 దినముల ఔషధము ధర రూ 2-0-0

అన్ని ఔషధములకు ప్యాకింగు తపాలఖర్చులు వేరు. ఉపయోగించువిధము ఔషధముతో పంపబడును.

జీర్ణ కాలమునుండియున్న మొండివ్యాధులు శరీరలో చూచి పునఃనిచ్చెదము.

ఉత్తరములు ఆంగ్ల భాషలోనే వ్రాయవలెను

A. A. AYYANGAR, No. 1, Snuwar Street. Triplicane, Madras.

"నెకండరీ విద్యావిధానమునందు సాహిత్యపాఠము"

(డాక్టరు బుర్రా శేషగిరిరావుగారు ఎం. ఏ.)

సాహితీవిద్య భాషామూలకమైనను, దేశకాల పాత్రానుగుణ్యముగ నవస్థాభేదములు చెందుచున్నను, మొత్తముపైని ప్రవాహమువలె నిత్యమై పరావిద్య యవదగియున్నది. కర కాళముగాని ధనలాభముగాని సుఖాలసర్వము గాని సమ హర్షగల లోకాగమము లెన్నే నికలవు. కామ్యసాధకము లగు నట్టి విద్యలు గురువుల యనుగ్రహము కొలదిని శిష్యుల బుద్ధిని శేషముకొలదిని గురుశిష్యుల నిరంతరసహకార ప్రయోగముకొలదిని ఫలవంతములు కాగలవు. జీవికామందు తనివని కలిగింపగలిగి యుండును. కాని పీటివలన పరము సిద్ధించనేరదు. ఇట్టి యిహపరసాధకత్వము సాహిత్యవిద్యకే కలదనుట నిర్వివాదము. ఇహమనగా వాంఛాపూర్తియని సామాన్య నిర్వచనము. కవిరాజు పండితరాజు

ధీర్జ్యోవా జగదీశ్వరోవా! మనోరథా పూరయితుం సమర్థ! అన్నాడు.

కాని "సర్వజ్ఞ శింగనామము శత్యవశే" యన్నట్టి సామర్థ్యము జగదీశ్వరుని ఓట్లనే నిశ్చయమును నిత్యమును అగుచున్నది. మనోరథములకు మేరయొక్కడ? పిటియందలి వ్యాజ్ఞానమునే నమ్ముకొని దానిని సాధించుటకే మన లోకజ్ఞానమును ప్రయోగింప దలచితిమేని మనప్రయత్నములకును వాటిని పెన్నంటిపచ్చి విఫలమగును మేరయుండదు. మనోరథ పరం పరలను లోకసాధనములతో తృప్తి పరుపగలగుదు మనుకొనుట వైర్విధము; గర్వాంధత; ఇది మనకర్మ కలాపమును మనము నిర్ధారించుకొన గల్గుదు మనుకొనుట; విశేషించి మన మనుసరింప వలసినమార్గమును సరిగా నిరూపింపగలిగితిమని మృగతృప్తముకాచి యుప్పొంగినట్లు సంతసించుట. ఇది యెంతోకాలము కొనసాగల మార్గముకాదు. సంసారయాత్రయందే గాక ప్రపంచచరిత్రయందును ఇదియొప్పుదును కొనసాగలేదు. ఇందుకు కడచిన ఘోషాంగముమే దృష్టాంతము. సమ్యాహవాస్త్రము పంటి విషవాయువును వైరిబలములపై ప్రయోగించి లోక విధ్వంసము చేయగలిగితిమని జర్మనీవాస్త్రవేత్తలు గర్వించలేదా! వారి ప్రయోగములకు నివారణోపాయము కనబడలేదా! జర్మనీయు విఫల మనోరథులుగాలేదా! కర్మకలాపమును నిర్ధారించుకొన గలిగితిమన్న గర్వము భంగపడలేదా! ఇట్లే మనవుని జీవయాత్రయందు కామ్యపురుషార్థమును లోకసాధనములతో నిర్వహింపగల ప్రయత్నము కొనసాగకున్నది. అందుచేతనే ఇట్టి యైహిక సాధనముల సమకూర్చువిద్యలకు నిలకడలేక, సంసారసాగరమున డోలాయమానమున జీవిక నిలకడకలిగించు సామర్థ్యము కలుగకున్నది. ఇందుచేతనే లోకసాధనములవలన తనివితీరక తరింపజాలని మహమ్మదు తనసారభాపైరిగి తుట్టుకుదకు పరాత్పరునిపై భారమువేసి తన్నానసించియున్న యజ్ఞానాంధకారమునుండి వెలువడుటకు దారిమూప నా పరాత్పరునే నేడుకొనుచున్నాడు. ఇట్టి వేడికోలు సాహిత్యగ్రంథములందు నిరంతరాయముగ కానవచ్చుచున్నది. శత్యమై, ధీమంతుడమై, చంచలమై, జలబుద్ధుడప్రాయమైన లోకజ్ఞునిమునే పరమావధిగా చేసికొనిరని మనలో ననేకులు నిత్యమును నిరసించు 19 వ శతాబ్దపు టాంగ్లలకవిత్వగండి యాపరమార్గము సుదాహరించుచున్నాను. నెకండరీ విద్యావిధానమునందు నీతిబోధకపాఠముల యావశ్యకత నుగ్గడించు మనసాహిత్యోపాధ్యాయు లిట్టికవిలకులు బోధించు నవికాళము కలిగినపుడు వాటియుత్కర్ష మనకున కెన్నెనట్లు విద్యార్థుల కాంగ్లమున గాకున్న సాంధ్రమునైనను విశదపరచుటగాక!

లోకాగమముల నమ్ముకొని జీవయాత్ర కొంతవరకు సాగించి తారణోపాయము గనలేక తుట్టుకుదకు పరమేశ్వరుని శరణుజొచ్చిన భక్తునియవస్థ మహాకవి న్యూమేక్ ఇట్లు విస్తరించియున్నాడు.

1. Lead, kindly light, amid the encircling gloom, Lead thou me on ; The night is dark, and I am far from home : Lead thou me on. Keep thou my feet ; I do not ask to see The distant scene, one step enough for me. 2. I was not ever thus, nor prayed that thou shouldst lead me on ; I loved to choose and see my path : But now Lea thodu me on.

I loved the garish day, and spite of fears, Pride ruled my will: remember not past years. 3. So long thy power hast blest me, sure it still Will lead me on. Over moor and fern, O'er crag and torrent till The night is gone. And with the morn these angel faces smile. Which I have loved long since and lost a while ఈఖండకావ్యము మూడుపద్యములలో నిమిడియున్నది. ప్రతిపద్యమునూ మూడేసి ప్రాసలున్నవి. అవి యంత్యప్రాసలు. ప్రతిపద్యమునూ ఆరేసిపాదములు; నాలుగు పెద్దపాదములు, రెండుచిన్న పాదములు. చిన్న పాదములలోను పెద్దపాదములలోను గణనియమున్నవి. శబ్దాడంబరమేమాత్రమునలేదు. గారిష్ అనుమాట యొక్కటే నిఘంటులో చూడవలసినది. నెకండరీవిద్యార్థుల కిది బోధింప నియమించినవారు దీనినుండి ఆంగ్ల భాషాసాంప్రదాయ విశేషములను బోధింపవలెనని యాహ్వానించి యుండరు. అట్టి విశేషము లిందేమున్నవి? 'స్పెల్ ఆఫ్' అన్నది 'ఇక్వైవెల్ ఆఫ్' అను పదబంధమునకు రూపాంతరము. ఇది యొక్కటే యిందలిభాషావిచిత్రము. విమర్శింపవలసిన భాషావిశేషములేవు. కఠినపదములేలేవు. దూరావ్యయము లంతకన్న లేవు. సమ్యక్ వ్రాయించుటకు కథలేదు. కృత్రిక 19 శతాబ్దపు టాంగ్లపండితులలోను నుత్తమోత్తమడే కాని పాండిత్యప్రకర్ష మిందేమాత్రమునలేదు. ఇంకేమి బోధింపవలయునో తెలియదని కొందరందురు. విమర్శించి చూతము. ధమ్మాదయలగు పండితవర్గుల కీఖండకావ్యము భక్తిరసాంతర్థములగు మానభావములచేత విలసితమై జీవయాత్రయం దత్యంతోపయోక్తముగు నీతిని బోధించునదని నేను ప్రత్యేకించి మనవి చేయనక్కరలేదు గదా! శరణాగతికి ఆత్మసమర్పణమును, పరధర్మ విముఖతయు, విశ్వాసమును చిహ్నములనుట తామందరకిగినదే! మనుష్యుడనన్యగతికుడైనపుడే పరమేశ్వరుని శరణుజొచ్చును. రాగద్వేషములచేధర్మ మార్గమవృత్తమైనపుడు లోకాగమ కల్పితసాధనములచేత నీయావశ్యము భీన్నము కానపుడు, సంకల్పములకు స్థాయి తప్పి జ్ఞానజ్యోతికాంతి తగ్గి అంధకారమాచకమాత్రమైనపుడు మనుష్యుడు గత్యంతరములేక బ్రహ్మలేజమునే తనమనస్సులోని కావాహన జేసికొనవలసివచ్చును. ఇట్టితరుణము ప్రతిమనుష్యుని కిది జీవయాత్రయం దెప్పుడో యొకపుడు కలుగకతప్పదు. శ్రీ ఆదికేశర శ్రీపాదులకిది చిన్న నాటకే కలిగినది. మనలో కొందరికిది 80 పయిబడినను కలుగలేదుకాని కలుగకతప్పదు. శరణాగతియం దనన్యగతికమనునియవస్థను మై నదాహరించిన ఖండ కావ్యములో న్యూమేక్ కవి మొదటిపద్యములో విస్తరించి యున్నాడు. లోకము గాఢాంధకారమయముపొయినది; చిదాకాళమున కామమేఘములు గ్రమ్ముకొన్నవి. మెరుపులేలేనను లేజస్సుగణ కాదయ్యె. మార్గమగోచరము. ఈయధికారమున కావల నెట్టిభువిర్యసము లున్నవో యొరుగరాకున్నను ఈచీకటిలోనైన నేనిని చూడుగువారక, ముందుకొక్కయడుగుపెట్టగలిగిన చాలును. సాధనములేదు. ఉపాయముతోచదు. బ్రహ్మలేజమే శరణ్యము. "ప్రం దాయునెన్ టు తైత్తి" ఇదియే యాశయము. నిశీధమున నిండుచీకటిలో జలదభివణ భీకరమైన కాలరాత్రియం దొంటిగా జను తెరువరి యనన్త యియ్యెగదా ఇదియేమోక్షమార్గమంటిపోవు సాధకునికి నికలుగునవస్థ జనసామాన్యసాధనప్రస్థి మగునది బ్రహ్మవిధాన బోధకముగూడ వైయున్నది.

ఈ పద్యములో లీడ్ దౌ మి ఆఫ్ అనునది పాటయందను పల్లవినలేన, భక్తి శతకము నందు ముఖమునలేను సోమను, ఇట్టిరచన మతిప్రాచీనులగు మనమత వాఙ్మయములందును గలదు. ఈ గర్భమును ఇట్టి హావభావములనే నూచించు ప్రార్థనయొకటి హాసీర్వాణతంత్రమున గలదు. ఆరచనను చూచిమహాకవి న్యూమేక్ వ్రాసెననుట యసంభవము. కానిరసమందును అసంభయించును రచన యందును గల పోలికలు చూచిన యెడల వస్తుతత్వమున సాహిత్యవిద్య పరావిద్యయై భాషాభేదాతితమని తేలుచున్నది. మహానిర్వాణ తంత్రకారుడు.

అసత మానస్థమును తమసాహజ్యోత్థిరమును మృత్యోర్వాసున్నుశింగమయ ఆవిరూపిర్మ విధింపజేస్తే దక్షిణముఖం లేనమాసాహిత్యం. అని వేడుకొన్నాన్నాడు. ఇందుకు గమయ అనునది లీడ్ దౌ మి ఆఫ్ అనునది సాహిత్య విమర్శకులకు. 'గమయ' అ. లీడ్ దౌ అనునది సాహిత్య విమర్శకులకు. 'గమయ' అనునది సాహిత్య విమర్శకులకు. 'గమయ' అనునది సాహిత్య విమర్శకులకు. 'గమయ' అనునది సాహిత్య విమర్శకులకు.

ములో ఏ ప్రయోజనము. మాయయే తమను నుండి జ్ఞానమును వెలుగులోనికి గానమును భక్తియే యాశయము. ఇది పరమార్థమని శరణుజూచినగాని నెరవేరదు. కనుక భక్తుడు 'అదే కయిన్ డేలైట్' అని మొరకెట్టుకొనుచున్నాడు. 'అనంత' మా అనువాదము రెండవపద్యము దున్నది. సభ సద్వివేకము కు క్లిష్ట సోపానము. తాను తనకే క్లి, తన నిర్ధారణము, సత నిరూపణము, తనగర్వము, పిటిని నమ్ముకొని పరమును మరచితిని గ్రహించి, స్వకే క్లిపై వ్యాధారపరచిన ము క్లి సాధనోద్ద్యోగము అజ్ఞానముని యెరిగి వదులుకొని భక్తుడు పరాత్పరుని యందు దృఢవిశ్వాసి యగుచున్నాడు. శరణాగతియందలి రెండవమెట్టు ఇప్పటికి మనస్సును నిలుకడ కలిగినది. పరమేశ్వరుని యందు మనస్సు లగ్నమైనది. నృత్యపు నుత్తరించి యవరత్నము పొందవచ్చునననాళ బలపడినది. అదియే శరణుగన పురుషార్థమని తోచినది. ఈభావనయందే మనస్సు నిర్వినయడల అజ్ఞానాంధకారముచెదరిపోవుచున్నది. కాలరాత్రి వేగుచున్నది జ్ఞానానుబంధము మగుచున్నది. ఇంత వరకును మరుగుపడి యున్న బ్రహ్మము సాక్షాత్కరించుచున్నది. ఇది న్యూమన్ రచనలో మూడవపద్యముందు విస్తరించియున్న పరమార్థము. బ్రహ్మసాక్షాత్కారమే మోక్షానందము కొందరుందురు. ఇట్లు జీవయాత్రయందును బ్రహ్మవిద్యోపాసననుందును అనుపరణియనులగు మార్గముల సురసవిష్టములుగా నిరూపించుట సర్వోత్తమములని మనము గడించు గీర్వాణకవితకే గాక 19వ తాబ్ద ఆంగ్లకవిత్వములకును గలది శేషమని శోచుచున్నది. కేవలకవిత్వములలో లిఖితములగు పదబంధములలో రసావలోకనములగు రీతివృత్తులలో మాత్రము వనసునాకర్షించుటలన గాక జీవయాత్రలోకలుగుచుండు ధర్మశాస్త్రములను విమర్శించి మనసునకు నిలుకడయు ఓగియు కాంతియు బలమును ప్రసాదించుటలననే కవితలకు సాహిత్యగౌరవము గలుగునని ఆంగ్లసాహిత్య విద్యావేత్తలయభిప్రాయము. ఇట్టిగుణములు గలది గాక వే మహాకవి. మ్యానూర రచించిన యీ ఖండకావ్యము పరభాషయందున్న సమాదరణీయమగుచున్నది. ఇందు రసవికర్మమే నుఖ్యము. రసము, భక్తి, అసంక, శరణాగతి కరుణారసంగము. భక్తుడు పరమేశ్వరుడు భక్తియనునవి యిందువర్ణితములగు పరమార్థములు ఇవి మనప్రాండవబాలకు భాగ్యవశమున వ్యర్థపా తోలనవరచుచున యంశములు. ఇదిగ్రహించి యందలి జీవాత్మసరమాత్మసంబంధమును విద్యాధులకు తేటపరచుట మాకము పరీక్షలోనిది ప్రశ్నగానచ్చునాయని విశ్కరించుట తెలివిమాణితనము. ఇట్టిభోధ మనప్రాండవది ద్యాధులకు 16వ యేబు నచ్చిజెప్పినను తెలియదనకొనుట కన్న పార బాటు తేదు. 17 వ యేట యూని వర్సిటీ కి వచ్చిన వ్యవస్థాపక విద్యాధి కి బోధించువలసిన యేడు నిర్దేశాంశపలసియుండును. ఫ్రాంసు జర్మనీ దేశములలో 16 ఏండ్ల బాల బాలికల కిట్టి కావ్యము నిర్దేశాంశ తురని ఎలిజ బెత్ లి వ్రాసిన. "The Teaching of Literature in French and German Secondary Schools" అనుగ్రంథముగలదు. ఫ్రెంచి విద్యాలయములలో సాహిత్య పాఠవిధానమును గూర్చిన ముఖ్యాంశము లీగ్రంథ మందెట్లు వివరింపబడినది.

(1) పఠనీయమును విద్యార్థులకు వినిపించుటకు ముందు చదువలసిన గ్రంథముయొక్క గాని గ్రంథభాగము యొక్కగాని ప్రత్యేకస్వత్వము తెలియపరచు వంశములను ముందుగా ముచ్చటించవలెను. పఠనీయమును భాగము సుగము ముగటకు తగిన యంశములే యెప్పుడెప్పుడవలెను.

(2) పఠనీయమును భాగమెంతయైనను సరే, ఎంతబాగాపఠనములో నున్నదైనను సరే దాని నంతిను ఒక్కసారి వడిగా స్పష్టముగా చదివి వినిపించవలెను వ్యాఖ్యానమున కిది యాధారముగనుక నీవాచకము కర్తవ్యమై యుత్తమనాటక ప్రయోగమందలి వాచకాభినయమువలె నుండవలెను. ఇట్లుపాఠ్యమును వినిపించుటలో గమనింపవలసిన యంశములను ప్రసిద్ధికెక్లిప్ యొక్కభూమి కాధారణి యిట్లునిరూపించుచున్నది.

"There are two elements in reading aloud, one is material, mechanical, physical, I mean articulation and the management of voice; the other concerns intelligence and feeling and consists in compelling your listener to penetrate into the core of the passage you are interpreting, in making him feel the rhythm of the phrases (if prose), of the verse (if poetry), in putting the right emphasis on the important words, in giving colour, relief, to the manner of written word."

ఇదిసాహిత్యోపాధ్యాయులెల్లరును వాచకమున కా

(8) పాఠ్యమొక గ్రంథభాగమైన యేడల సాభాగము పూర్వోత్తర సందర్భముల విశదపరచి యందలి భావములు పూర్వోత్తర భాగములందలి భావములతో నెట్లు సమన్వయించునో నిరూపించవలెను.

(4) రచనయందలి భావములకును రసములకును రీతి వృత్తులకును ఛందోవిశేషములకును గల పరస్పరానుబంధములు స్పష్టపరచి కవిబౌద్ధయనిరూపణము గావించవలెను. జర్మన్ సెకండరీ విద్యాలయములలోగూడ బోధనావిధాన మిట్టిదియే. ఈ విధానమును స్వయముగా నెరిగిన ఎలిజబెత్ లి ఇట్లని సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది.

"There stands in my memory the wonderfully fine reading by the Director of a School in a small Prussian town, of the scene in goethe's I phigenie, where she discovers herself to Orestes: It was in itself without a word of comment a revelation and interpretation of the poets intention and meaning that pages of notes and volumes of criticism could never have afforded. After the reading most often not until the next lesson come the necessary explanations and comments. By skilful questioning the pupils themselves are guided to bring out frish the main idea of the piece and then the Sub-ordinate underlying ideas and lastly it is throurghly critieised and discussed as a whole."

సెకండరీ పాఠశాలలలో సాహిత్య విద్యాబోధన మిట్లుండిన యేడల సా పాఠములవలన బాలర తెలివి తేట లభి వృద్ధియగుటయు, సాహిత్యముం దభిరుచి కలుగుటయు స్థిరమగుటయు గాక ఋజుమార్గవర్తనము గూడ నలవడగలదు. ఇంతే కాదు. మనశేషమందలి యూనివర్సిటీ తరగతి విద్యాబోధన మును నిప్పటికన్న వక్రమై పాశ్చాత్య విద్యాపీఠములు గౌరవింప దగినదై మనయువకుల పరిశీలనాశక్తిని ప్రోత్సహించునదై శ్రేయోదాయకము కాగలదు. ప్రతిపదార్థదందా న్యయతాత్పర్యములు గతాను గతముగా చెప్పి కఠినపదముల కర్థములు వ్రాయించి అన్వయక్రమమును వచన భోగణికి మార్పించి గాధలేర్చి వల్లెవేయించి, అలంకారములకు లక్షణములు వ్రాయించి పద్యములను బోధించినను కవి హృదయమును రస విశేషమును భావవిస్తరమును బోధింపనియేడల పథ్యమును శీఘ్రముచేసి తదాత్మ్యపదార్థమునందుండి యజాతముగ పార ద్రోలి నట్లుగును.

సెకండరీ విద్యావిధానముం దెట్టిగ్రంథములు పఠనార్హములు? గ్రంథములూ, గ్రంథభాగములూ, గ్రంథసంశోచములూ పఠనీయములు; అని కొంతవచ్చు జరుగుచున్నది. మనమెట్లు నిర్ధారణచేసినను పఠనీయముగా నేర్పరచు భాగములు పఠనార్హములగునత్తమకావ్యములై క్లాసిక్స్ యుండవలయును. చిన్ననాట నుండియు బాలర కు తమకావ్యపరిచయము కలిగించినయేడల నది వారిమనస్సులకు విశాసమును బలమును ప్రసాదించి ధారణాశక్తిని దృఢపరచుటయేగాక సరసవచన రచనాసామర్థ్యము చేకూర్చి జీవయాత్రలో పిన్న పెద్ద తారతమ్యములును, సమయాసయములును, సభ్యతాసభ్యత్వములును, శేషకాలపాత్రావస్థాభేదములును బాగుగా నెరిగి సంభాషింపగల నేర్పరితన ములవరచును. ఇట్టి నేర్పరితనము కేవలము కరకాశలముకన్నను పాండిత్యముకన్నను మిన్నయైనది. కావ్యములందు లోకకృత్తవిమర్శన మిమిడియున్నదిగాన సాహిత్య పాఠములవలన నభివేషింపదగిన యత్తము లోకానుభవము. ఇది జీవయాత్ర కెంతయవసరమో ప్రత్యేకించి మనవిచేయ నవసరములేదు. కాన విద్యార్థుల కిట్టి లోకానుభవ ములవడునట్లు సాహిత్యపాఠముల బోధింతురుగాక. ఇక సాంధ్రసాహిత్యబోధనమునుగూర్చి యొక్కటిరెండు మాటలు చెప్పి విరమించెద. ఈమధ్య జరిగిన చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ సభలో మన దేశీయ పండితులు కొందరు మన దేశమందు విజ్ఞానవ్యాప్తి (డిప్లూజన్ ఆఫ్ కల్చర్) కొరకు చిరస్థాయిగా సాంగ్లసాహితీ విద్యాబోధనము నిరంతరమును నిర్బంధముగా జరుగవలసినదని నొక్కి వక్కాణించిరి. వేళ భాషలు విజ్ఞానసంపత్తి లేనివలు దేశీయసాహిత్యములలో విజ్ఞానభాగము లేదట! మనదేశము బ్రిటిషుప్రభుత్వమున గాక పరాసు ప్రభుత్వమునో మొగలాయి ప్రభుత్వమునో ఇప్పటికిని యుండినయేడల వీరి వాదమేమగునో గదా! ఆంగ్లవిద్యాప్రభావమున పరప్రత్యయనేయ బుద్ధి స్టేప్ మెంటు లిట్టి లిగినదని గాంధీమహాత్ముడనిన తప్పేమున్నది? అయినకున యాంగ్లసాహిత్యమున విజ్ఞానభాగమేలేదా? ఆంగ్లపండితు లిది విమర్శింపదగినది. విమర్శించుటతో తేటదు. ఆంగ్లగ్రంథముల సాంగ్లగ్రంథములని విమర్శించి లోకకృత్త విమర్శమును తేటపరచు మాదిరిగా విమర్శించి తేటపరచు భారమాంగ్లపండితులై నున్నది.

విద్యాలయములలో దేశభాషాపాఠము కాలపారణమునకు గానున్నది. ఇదియెట్లు జరుగుచున్నదో మాకెరుక. బోధకులకును విద్యార్థులకును గూడ నందు శ్రద్ధ తక్కువ. ఇంతకును విజ్ఞాన వంతును సాంగ్లసాహిత్యమును బోధించినట్లు విస్తరించి బోధించుట కందేమియును లేదు! అని కొందరు మహానీయులు యూనివర్సిటీలో పలుకుబడిగల వారు వాదింతురు. ఇట్టివాదములకు ప్రతిగా సాంధ్రమునేగాక ఆంగ్లమునుగూడ దేశభాషామూలకముగా విస్తరించి బోధింపమా ఆంగ్లభారతీతీర్థము (ఆంగ్లరీర్నియూనివర్సిటీ) వసమకట్టివారము. ఇందు కొందరు పండితులు ఆంగ్లపండితులును గూడ హృదయపూర్వకముగ తోప్పడి నచో వచికాలమున నీ సెకండరీ విద్యయేగాక యూనివర్సిటీ తరగతివిద్యగూడ దేశభాషామూలకము చేయగల్గుదుము.

నరసరావుపేట తాలూకా హోటల్ల సభ
చిలుకలూరిపేటలో 1925 సంవత్సరము జనవరి నెల 15వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము; 2 గంటలకు జరుగును.

చర్చించువిషయములు:— 1. దైతా తేనుట్లు ప్రాశ్నోవిషయమునుగూర్చి 2. రాజాపేట రిజర్వాయరు ప్రాశ్నోవిషయమునుగూర్చి 3. చినగంజామునుండి చిలుకలూరిపేట మీదుగా నర్నానావుపేటకు రైలువేయు విషయమునుగూర్చి 4. లోకల్ బోర్డు ఆక్ట సవరణచేయు విషయమునుగూర్చి ఇంకా అవసరములగు నితరవిషయములనుగూర్చి చర్చింపబడును.

సీసా 1.8
య్య 2-0-0. **కు సు మ** వి. పి. ఛార్జీ వేరు
యీమందు గ నేరియా అను సెగరోగమును 24 గంటలలో నివారించి మూత్ర ద్వారమునుండి వెలువడు స్రావమును మూత్రము విడుచునప్పుడు గలుగు చురుకుపోటు, మొదలగు బాధలను, వెంటనే నిలిపివేయును. స్త్రీలకుగలుగు దేవిభయమున కనుమన్యాయులయినను ఆశ్చర్యముగా కురువ్వును.
ఆనందకుటీరము, పోస్టుబాక్సు. 246
చుడరాను

రెడ్డిరాణి సచిత్రమసప్తతిక
నల్లత చందారు 3
మత,సాంఘిక,వ్యవసాయకవిద్యావిషయములు చర్చింపబడును.
వారకాంత (నాటకము) విటులయు,విటకలైయు అద్భుతచర్యలు, లీచినర్లన చదివిశీరవలయును. వెల ఆ 12
మిథునానురాగము(పేరుగన్ననలు)వెల ఆ 12
గర్వభంగము(గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్యభామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము)వెల ఆ 10
వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు)వెల ఆ 10
ఆంద్రనామసంగ్రహము(సటిక)వెల ఆ 4
రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము,గోదావరితీర్థ.

దువ్వారి రామిరెడ్డిగారి గ్రంథములు
1 నై వేద్యము- క్రొత్తది. ఇందు 38 ఖండ కావ్యములు గలవు. చక్కనితైండు 1 0 0
2 కృషీనలుడు- ద్వితీయ సంస్కరణము శ్రీకట్టచుంచి రామలింగారెడ్డిగారి విపులమైన పీఠికయు(గలదు. 0 6 0
3 వనకుమారి- 1918 వ సంవత్సరమున ప్రబంధ సమ్మాన పరీక్షయందు శ్రీ విజయనగర సంస్థానము వారిచే బహుళకరింపబడిన యభినవపద్య కావ్యము 0 12 0
4 నక్షత్రముల- ఖండకావ్యముంజరి 0 12 0
5 జలదాంగన- పద్య కావ్యము 0 6 0
6 సీతావనవాసనాటకము 1 2 0
7 బలజారమ్మ అగ్నిప్రవేశము- పద్యకావ్యము 0 4 0
అచ్చుగు గ్రంథములు
8 కడపటి వీడికోలు- పద్యకావ్యము
9 కవిత్వ తత్వనిరూపణము- వ్యాసములు
10 మిరాబాయి నాటకము
ఈ గ్రంథముల నొక్కసారిగా కొనువారికి పోస్తేజీ సోమే ధరింతుము. వర్తకులకు తక్కువైన కమిషను ఇయ్యబడును.
మ్యానేచరు, సరస్వతీ భండారము,
వెమ్మారెడ్డిబాళెం, పెల్లూరిపోస్టు.

జనుయరు - ఉలేమా

ప్రత్యేకసభ

11 వ తేదీని మురాదబాదులో జరిగినది.

ఇతర గ్రామముల నుండి 200 మంది ప్రతినిధులును కలిసి నుండి ప్రత్యేకములను సభకువచ్చిరి. సభాసభసభాధ్యక్షుడు మాన్యుట అబ్దుల్ హాఫీజ్ బాగు సాగిత మొసగును ఉతుడు భాషలో ఉపన్యసించిరి. బంజం ఉత్సవమును ప్రకరించిరి. ఈ జట్టు మోదాజా ఇరాకుదేశముల పరిపాలనను గూర్చి వలలో పనులను వివరించిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రీ ముఖ్యము. ఇండ్లకు తగుల తెల్లుట హత్యలు దోపిడీలు మున్నగువానిని మహమ్మదీయ మత మామోదించునని తలచువారికి మతభావము కొంచెమైన లేదనుట నిశ్చయము. మతముపేరున వారట్టి దుష్కార్యములను చేయుట కేమియును హక్కులేదు. మనీషులనవ్వ కాజాల వాయించుట బలిమిచే గోవధలను మాన్పించుట మున్నగునవి సార్వభౌమ పరత్వముపైనే ఆధారపడినవి. ఉద్యోగములపై యాకన్యకీర్తనము మున్నగువానిని గూడ నీచమరులు కొందరు మతముపేరున జరుపసాగిరి. మతకలహములకు వీరకారకులు. ఇట్టి వారి చర్యలవలననే ప్రభుత్వమారి నిరంకుశచర్యలు ప్రకటనాగెను. స్వరాజ్యమును బడయునన్న మనకు ముక్తలేదు. మతసామర్యమునకు కట్టుబాటు అవసరము కాకుండ ఆస్కారీ, లాలా, బజ్జిరామిగార్లక కట్టుబాటును, దేశబంధు దాసుగారు మరియొక కట్టుబాటును వ్రాసిరి. వానిలో శీదోయికదాని నామోదించుట సరము" అని సభాసభ సభాధ్యక్షుడు నడిచెను.

పిమ్మట ప్రార్థనలకు వల్లి సభ్యులు మరల వచ్చిరి. సభాధ్యక్షుడు మాలావా అబ్దుల్ మసీదు మహమ్మదు సభాపుగా రుపన్యసించిరి (ఆ. ప్రె.)

లాహూరుముస్లిమిసపాలిటి

విశోదపునర్నలు వసూలుచేయుట నిర్ణయించుట లాహూరు, జనవరి 12:— విశోదపు పన్నులను వసూలు చేయుటకు నిర్ణయించి, లాహూరు మానిసిపాలిటి ప్రభుత్వము యొక్క కాక్ నగరముకు నిశ్చయించెను. నాటకములు, సినీ మాలు, పోలోటూర్న మొంటులు, గుట్టుపుపందెములు, కుస్తీపందెములు మొదలగు విశోదపుల టిక్కెటుసాముగూ రూపాయకు రెండు అకూలు కన్ను టిక్కెటులకు మునిసిపాలిటినిర్ణయించెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభాధ్యక్షుని

ఎన్నిక

గవర్నరుగారి ప్రకటన

లాహూరు, జనవరి 12:—పంజాబు శాసనసభాధ్యక్షుని నిన్నుకొనుటకు నియమించబడవలసిన అభ్యర్థుల నిమయమై చర్చించుకొనుటకు ముగియించి ఆంధ్రా కాలియా నియమనదని కోరబడుట చేత జనవరి 4 వ తేదీన సమావేశము గావలసిన పంజాబు శాసనసభ జనవరి 16-వ తేదీన సమావేశ మగుటకు గవర్నరుగారు ఉత్తరవు గావించిరి. జనవరి 18 వ తేదీగాక 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కరకును శాసనసభ అధ్యక్షునియమిత ప్రత్యేకము ప్రభుత్వమునా రంగీకరించెదరు. (ఆ. ప్రె.)

పకటన

కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు తొలకా జగ్గయ్యపేటగ్రామములో శ్రీనివాసుల యజ్ఞయ్యగారి కుమార్తె కృష్ణయ్య చనిపోతూ లిన అగ్నినిగించి తనభార్య శేషమ్మ తీవితకాలవరకు అనుభవించుట అట్టి అన్యాయకాంతములు చేయుటకా ఆమె తనంతరం యావదాసిన ఆయన కుమారులయిన రామయ్యమ్మమ్మమ్మ బావమరిదిన్న అల్లుడున్న అయిన యినమర్ల సుబ్బాపుగార్లు హక్కుశార్లయి సర్వహక్కులతో అనుభవించుటలకు ది 28.2.1924 సంలి రంలి తేదీన విలునువ్రాయించి చనిపోయివున్నారు. సదరుఅల్లి యిప్పుడు శేషమ్మగారిస్వాధీనములో వున్నది. కృష్ణయ్యగారి కుమారులైన రామయ్యమ్మమ్మమ్మ 21.2.1924 సంలి తేదీన చనిపోయినది. విలు దాఖలాయావదాఫీ శేషమ్మగారితనంతరం అల్లుడయిన యినమర్ల సుబ్బాపుగార్లు అయిన శేష సర్వహక్కులతో అనుభవించుటలకు హక్కుదారుడనయి వున్నాడు. యిట్టిస్థితిలో సదరుఅల్లిని శేషమ్మగారు అన్యాయకాంతము చేయవలసిన దురుదైవముతోనున్నట్లు తెలియజచ్చుచున్నదికాబట్టి అట్టి అన్యాయకాంతములు చేసినను చల్లనెరవని యిందుమూలకముగా ప్రయత్నపర్చుచున్నది.

యినమర్ల సుబ్బాపు

బొంబాయిలో ఘోరహత్య

ఒక సంవత్సరము

అబ్దుల్ కాదిరుబావలా (బొంబాయిలో చాల ధనవంతుడు. కార్పొరేషను సభ్యుడును) గారును యింకొక ప్రభువును ఒక శ్రీయును 12 వ తేదీ రాత్రి 7 1/2 గంటలకు మోటారు కారులో పోవుచుండగా మలబారు హిలురిడివిధిలో మరకొండ రింకొక మోటారుకారులోవచ్చి పికోకమ మోటారులోబవద్ద బావలాగారిబండిపై బడిరి. ఆద్రోహాలు బావలాగారు మున్నగు వారిపైని తుపాకులను కాల్చుచుండగా నలుగురు బ్రిటిషు వ్యవస్థాగారిక మోటారుకారులో విల్లింగ్డనుస్పర్శ కల్పించుండి దారినిపోవుచు తుపాకులధ్వనినివిని అచటికివచ్చిరి. వారిలో లెఫ్టనెంటు సీగర్డుగారు ముందుకుకొక ఆద్రోహులలో నొకడు బావలాగారినున్న శ్రీయు కత్తితో పోదుచుండగా సీగర్డుగారు వానిని పట్టుకొనెను. వాడు సీగర్డుగారిపైని ముమ్మారు పిస్తోలు కాల్చెను. సీగర్డుగారికి మూడుగాయములు తగిలెను. కాని సీగర్డుగారు వానిని వదలుకుండ గట్టిగా పట్టుకొని బంధించిరి. అంతలో చుట్టుపట్టునుండువారు చాలమంది అచటికివచ్చిరిగాని సీగర్డుగారికి దొరికిన వాదొక్కడుతప్ప రిక్కినద్రోహులందరును పారిపోయిరి. వారు నలులట్లు తుపాకులను కాల్చుచు పారిపోవుటచే వారిసభ్యులను పట్టుకొనజాలకపోయిరి. అట్టిచేరు మమతజాదేగం. ఆమెకు మొగముపై గాయముతగిలినది. రెండవ ప్రభువుడు అబ్దుల్ కాదిరుగారి వ్యవసాహకుడు (మేనేజరు). అతని కేరు మాత్రుగాదు. అతని తడిచేతి పైనను యితరవొట్టును గాయములు తగిలెను. సీగర్డుగారిని వారి వందరిని వైద్యశాలకు గొనిపోయిరి. బావలాగారు జే. జే. వైద్యశాలలో 12 వ తేదీ రాత్రి చనిపోయెను. 18 వ తేదీఉదయమున మరణ నివారణ జరిగినది. చాలమంది శోధకులు వచ్చిరి. బావలాగారి పరిచారకుడు శేషమును గుర్తించెను. "12 వ తేదీ సాయం కాలము 7 గంటల కాయన మోటారుబండి నెక్క-బోవునపుడు శేషు చూచితిని. మరియొక అరగంటకు బండిని తుడుచువాడు వచ్చి యజమానికి గాయముతగిలినది. వైద్యశాలకు తీసుకొని పోయిరిని తెలిపెను. పిమ్మట యజమాని తల్లియును సోదరుడు శేషును వైద్యశాలకు పోయి. ఆరాత్రి ఒంటిగంట కాయన చనిపోయెను మేము వైద్యసభికి ఆయనకు స్పృశింపజేసెను." అని యాతడు తెలిపెను.

"రాత్రి 12 1/2 గంటలకు బావలాగారిని వైద్యశాలకు తీసుకొనివచ్చిరి. కదుపుమీదను, రొమ్ముమీదను, మెడ ఎముక మీదను, ముక్కుమీదను, బుజుమీదను గాయములు చాల తగిలినవి. లెవరు తెలిపియునది. పాత్రికడుపుర క్షయముపైనది. శస్త్ర చికిత్సచేసి ఒకగుండు తీసితిమి. గుండెలోగూడ రక్తము నిండియుండెను. ఒకగుండు ఊపిరితిత్తు గుండ పోయినది. లెవరును ఊపిరితిత్తును తెలిపివులవలననే బావలాగారు మృతి నొందెనని అనినెంటు సర్జను హద్దుగారు నడిచిరి.

లెఫ్టనెంటుసీగర్డుగారిని నెంటుబార్లీ యూరోపియను హాస్పిటలుకు తీసుకొనిపోయిరి. ఆయనకు శస్త్రచికిత్సచేసిరి. ఒకగుండుతీసిరి. ప్రాణాపాయము కలుగదు అని వైద్యశాల రెసిడెంటు సర్జనుమేజరు పెట్టిగ్రూగారు తెలిపిరి. మమతజాదేగారును మాత్రుగారును జే. జే. హాస్పిటలులోనున్నారు. వాకిని ప్రాణాపాయము లేదని తెలిసినది.

"శేషు కావత్రిసముద్రతీరమున నర్రపుబండిలో వెళ్ళుచుండగా బావలాగారు మోటారుబండిలో నచటికివచ్చి సన్నపిలచిరి. శేషు వారిబండిలోనికి వెళ్లితిని. మాబండి హాగిరి గార్లెప్పుడు మలుపులోనికి వెళ్ళు సరికి యింకొక మోటారు బండి మా బండి కడ్డముగా నెచ్చెను. ఆ బండిని నడుపుచున్న చాఫనరు మద్యపానమున మెగురచియున్నాడేమోయని నాబండి ఛానెను నాబండిని నిలిపివేసెను. వెంటనే అలాడిలోనుండి రిగురు క్రి:డమరికి నాబండిచాఫనరును కొట్టుకొగిరి. వారు పిస్తోళ్లను ప్రేచ్చిరి. చాల చీకటిగానుండుటచే శేషు వారిని పోల్చుచేపొతిని శేషు

వెంటనే క్రిందకుకిరిసి. వారు నాపై తుపాకులనుకాల్చగా తడిచేతి నడ్డుచుపెట్టి తప్పించుకొంటిని. బావలాగారు బండిలో మద్యగా కూర్చుండియుండిరి. ద్రోహులాయనైన శేషు కులను ఎడతెరచిలేకుండ కాల్చసాగిరి. ఆయన కదలుటకుగూడ వీలు లేకపోయెను. అంతలో నలుగురు పోలీసులు వచ్చిరి. చాఫనరును పట్టుకొనబడిన ద్రోహిని వైద్యశాలనుండి వదలివేసిరి.

మమతజాదేగం తయగు 26 ఏలడు. ఆమె వెనుక యిం దూరమహారాజాగారి దర్బారులోనుండెను తన భార్యవయసు 16 ఏండ్లకులోపనియు ఆమెను యిందూరుసంస్థానమునాకు కొందరు హరించిరినియు ఆమెత్తి 1919 లో శేషుచేసెనుగాని ఆమెయను 16 ఏండ్లకులోపల రుజువుపరచలేక పోయినా దున ఆశేను కొట్టివేసిరి. బలవంతమున తనకుమార్తెను అంగదేశమునకు తీసికొని పోవుచున్నారని ఆమె దరిమిలారు మరియొక శేషుచేసెను. పోలీసువారు మమతజాదేగం ననదుగగా శేషు యిందూరు వహారాడిగారిలో వెళ్ళుచున్నాను. నన్నెవరుకు బలవంతపెట్టలేదు అని తెలిపెను గాన ఆశేనుగూడ నెగ్గలేదు. ఆమె ఆంగ్ల దేశమునుండి వచ్చి 5 నెలలు మాత్రమే యైనది. ఆమె బొంబాయి వచ్చినపిమ్మట బావలాగారిలో పరిచయము కలిగినది. మరల యిందూరు రావలెనని ఆమెకు రాజుభారములు వచ్చినను ఆమె తిరస్కరించెనని తెలిసినది. ఆమెవహారించుటకే ఆద్రోహు లిటుల తుపాకులను కాల్చిరి. 15 గుండుల వదిలిరి. ఆ గుండవచ్చుచువిని లెఫ్టనెంటునెపెను, కల్చుబడికారి లెఫ్టనెంటుబాటి, లెఫ్టనెంటు సీగర్డుగారు వచ్చి ఆమెను తమ మోటారులో కూర్చుండ తెట్టుకొని వైద్యశాలకు గొని పోగా ద్రోహులు ఆమెను హరించుటకు రెండుసార్లు ప్రయత్నించిరి. మాత్రుగారిచేతిని శస్త్రము చేసిరి. పట్టుబడినవాడు బొంబాయివాడవుడు కాదు. వానివద్ద నూరురూపాయల నోట్లు 20 నోట్లు సరికొత్తవి (200 రూపాయలు) దొరికినవి. చాల రహస్యములు వెల్లడికాగలవని తెలియుచున్నది.

కార్పొరేషనువారి సంతాపము బావలాగారి మరణమునకు సంతాపమును వెల్లడించుటకు 18 వ తేదీ సాయంకాలము కార్పొరేషను సభను జయపథం డ నిలిపివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఇండియను సివిలుసర్వీసు

పోటీపరీక్షలు

అలహాబాదు, జనవరి 13:—ఇండియను సివిలుసర్వీసు పోటీపరీక్షసందర్భమున నొకకమిటీ పోటీపరీక్ష జరపుచున్నది. ఈ దినకు పేర్కొనబడినవారు కమిటీయందు సభ్యులుగ నున్నారు:—

అలహాబాదు కమిషనరగు ఎ. డబ్లియ. కెన్. (అగ్రా సహాధిపతి), రాయబహదూరు ముఖర్జీ, దివాన్ బహదూర్ దురు నేటి శేషగిరిరావు. పకోలు, కాకివాడ, కలకత్తా లా మార్బిని కాల్జి (సిన్ సిపల్ ఎ. ఇ. హోమ్, దక్కా విశ్వవిద్యాలయపు రీడరగు ఎ. యచ్. రహమాన్ గార్లు.

వార్తాపత్రికలకొరకు ప్రత్యేకపురేలు

అలహాబాదు, జనవరి 13:—తెలంగాపు డిపార్టుమెంటు నందు ఫిపుయింజనిగురునన్న జి. పి. రాయగారి మూలమున వార్తాపత్రికలకొరకు ప్రత్యేకపురేలులు గావించుటకు ఆలోచనలు సల్పబడుచున్నవని వైసిసపుత్రిక డెప్యూమన్షి. ఈరేల్లు (ట్రంకు తెలిపింనులమాత్రమే వర్తించుట (ఆ. ప్రె.)

"లివాంటు ఆరో" స్టీముబులిధికారి శిక్షింపబడుట

కలకత్తా, జనవరి 12:—పూర్తిగా 40 తూటలచే దట్టించబడిన నొక రివాల్వరుండుటచే "లివాంటు ఆరో" స్టీముకు ముఖ్యాధికారి శేషు రు 500 లు జరిమానా విధించబడినది. రివాల్వరు తనహృద్ధిగనుండున్నది అధికారులతో ముఖ్యాధికారి తెల్పిచు. (ఆ. ప్రె.)

జర్నలివారిచే శాస్త్రప్రకారము నూతనముగా కనిపెట్టబడినది.

బర్లినులోనున్న డాక్టరు వాన్ గ్రాన్ అడుపై యఫ్ గారిచే కామశాస్త్రమునందు కనిపెట్టబడిన నూతనకల్పనలు.

సర్ వాన్ యాన్:—అంటువ్యాధులు రానియక ఆటంకపరచును. లిబిడికో:—నపుంసకత్వమును శాశ్వతముగా పోగొట్టుటలో ప్రసిద్ధి కెక్కినది యిది యొక్కటియే.

ఆన్ టెక్సు:—స్త్రీలకు గలుగు నకల వ్యాధులను కుంగర్చు బేషము. అన్ని పట్టుములలోను ఏజంటు కావలెను. పూర్తి వివరములకు ఈ దిగువ విలీనమునకు వ్రాయవలెను.

Genz Wheeler & Co.,
3, Commercial Buildings, Clive Street, CALCUTTA.

ఖద్దరు వ్యాసము

రెవెన్యూ శాఖలో జాగ్రత్తనుగారి
బహుమానము

ఎంగుయిండియా పత్రిక

ఈ వ్యాసము ఆంగ్ల భాషలో నాలుగు భాగములుగా ఉంచినది. మొదటి భాగమున నడుగునా ఖద్దరు (పాతకంబళుతో నేయబడిన బట్టలు) స్వచ్ఛములగు డిక్టేషనరీ బట్టలను గూడ ఖద్దరే" చరిత్రయును బ్రతిష్ఠించారు రాకమునుపు భారత వాణిజ్య చరిత్రయు నుండవలెను.

రెండవ భాగమున వజ్రములు ఖద్దరు వ్యాపార మెట్లులింతరించినదో వివరింపవలెను.

మూడవ భాగమున వజ్రములు ఖద్దరు బట్టలకునుగల అవకాశమును యిండియామిల్లు పరిశ్రమకును వజ్రములు ఖద్దరు బట్టలనేతకునుగల తారతమ్యమును వివరింపవలెను.

నాలుగవ భాగమున రాట్టమువలన విజేత బట్టలను బహిష్కరించుటకు గల అవకాశమును వివరింపవలెను.

ఈ వ్యాసమునకు ప్రమాణముగా లెక్కలను చూపవలెను. ఆ లెక్కలు ఏ గ్రంథముల నుండి తీసుకొనబడినదియు, యితర ప్రమాణ గ్రంథముల పేరులను అనుబంధమున చూపవలెను.

(2) విషయములను లెక్కలను పూర్తిగా వివరించుట కెట్టి లోపమును కలగకుండ నెంత సంగ్రహముగా వ్రాయ వీలగునో అంత సంగ్రహముగా వ్యాసమును వ్రాయవచ్చును.

(3) వ్యాసము వ్రాసిన వారు తమ పేరును ఒక కాగితము వైని విడిగా వ్రాసి రిజిస్టరు బుక్కుబాస్తు ద్వారా మార్చి నెల 15 వ తేదీలోగా చేరునట్లు వ్యాసములను ఎంగుయిండియా పత్రికా కార్యాలయమునకు పంపవలెను.

శంకరరావు బాంకరు, మగనలాలు గాంధీ గార్లును నేనును పరీక్షకులుగా నుందుము. మార్చి నెల 31 వ తేదీలోగా ఫలితములు ప్రకటింపబడును. ఒక తరగతికి (ప్రాండర్) తగ్గిపోయిన వ్యాసముల నన్నిటిని తిరస్కరించుటకు పరీక్షకులకు స్వాతంత్ర్యము కలదు. గెలుపొందిన వారికి బహుమాన మియ్యబడును. గ్రంథ ప్రకటనాధికారము భారత్ ఖద్దరు సంఘము వారికే కలదు.

విషయమును దీక్షగా చదివిన పండితులును గాథమగు అభియానము కలవానిను వ్యాసరచనకు గౌరవగడును

మో. క. గాంధీ.

లాలాలజపతిరాయిగారు

12 వ తేదీని లాహోరు చేరిరి

లాలాలజపతిరాయిగారు 12 వ తేదీని లాహోరు చేరిరి. మరల త్వరలోనే రావల్పిండివెల్లి అచటనున్న కోవాటూపిందువులలో సంప్రతింపబడెనని తెలియుచున్నది. (ఆ.ప్రె.)

పంజాబు వడ్డీవ్యాపారుల చట్టము

హిందువుల ఆక్షేపణ

పంజాబు వడ్డీవ్యాపారుల చట్టము నవంబరు నెలలో రాష్ట్రీయ శాసనసభలో ఉపపాదించబడెను. దీని నాక్షేపించుటకు చాలనోట్లు హిందువులసభలు జరిగినవి. లాహోరులో జరిగిన బహిరంగసభలో గోకులభండారాంగ (ఎం.ఎల్.ఏ) గారు రుపన్యసించిరి. మీరు వడ్డీ వ్యాపారమును కూనివేసి జాయింటు స్టాంప్ సెల్యుల పరిశ్రామిక సంఘములు మున్నగు వాని వాటాలను కొనవలెను. ఈచట్టమువలన హిందువులకు చాల అగ్రహము కలగినట్లు నిజమని సకారముగా నుడివిరి. ఇది వ్యాపక శక్తి కలిగినది. (ఆ.ప్రె.)

భారత స్వరాజ్య పత్తము

నాగపూరులో కార్యసంఘసభ

"ఉద్యోగములను మంత్రిపదవులను స్వరాజ్య పత్తమువారు స్వీకరింపగూడదు. నముచితములగు అన్ని మార్గములచేతను దొరతనము నెదిరింపవలెను" అను తీర్మాన ముమోదించబడెను.

ఈ నెల 11, 12 తేదీలలో నాగపూరులో భారత స్వరాజ్య పత్తమువారి కార్యసంఘసభ జరిగినది. పై తీర్మానమును గూర్చి చాలనేపు చర్చ జరిగినది. ఈ తీర్మానమునకు మధ్య-చోరురాష్ట్రముల శాసనసంఘసభ్యులగు స్వరాజ్యపత్తమువారు గూడ మనఃపూర్వకముగా సంగీకరించిరి.

"1924 లో మధ్యరాష్ట్రముల శాసన సంఘసభలో ఆర్థికపత్రమును సభ్యులు తిరస్కరించుట స్వాయమును చట్టసమ్యక్తమును గూడనగును. ఇండియా దొరతనమువారును ఇంగ్లాండు దొరతనమువారును స్వరాజ్యము నొసంగుటను గూర్చి కేవలము ప్రతికూలముగా నుండుటవలన సభ్యులు ఆర్థిక పత్రమును తిరస్కరింపవలసిన అవసరము కలిగినది. దొరతనమువారి అభిప్రాయము మారని పత్తమున ఈసంవత్సరము గూడ రాష్ట్రీయ శాసనసంఘసభలో సభ్యులు వెళుకటి పద్ధతినే అవలంబింపవలసినదా రగుదురు. మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు యీ నెల 10 వ తేదీని చేసిన ఉపన్యాసమును మేము శ్రద్ధగా చదివిరి. స్వరాజ్యపత్తమువారి పద్ధతినీ గూర్చి గవర్నరుచేసిన వ్యాఖ్యానము కేవలము సత్యవిరుద్ధము. దేశోపకాశకును పని చేయుట కిష్టము లేక యే స్వరాజ్య పత్తమువారు మంత్రిపదవులను నిరాకరించిరిని గవర్నరు నుడివెను. ఇది నిజముగాదు. ఇప్పటి ప్రభుత్వవిధానము అసమగ్రమున, ప్రావీణ్యవిరహితమున గాన నది విఫలముగాక తప్పదు. కాననే అట్టి ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన మంత్రిపదవులను స్వరాజ్యపత్తమువారు నిరాకరించిరి.

"శాసనసంఘసభ్యుల నిరోధపద్ధతినీ వివరించుట ఆశివో" నే మేము యితర పత్తమున వ్యక్తములగు మార్గముల ననుసరింపజేయు. మరెయ్యక సారి వారి కవకాశమునిచ్చుచున్నాము. మార్చి నెలలో శాసనసభ జరుగును. అసభలో మరల ఆర్థికపత్రము ఉపపాదించబడును. ప్రజామిత్ర శాఖలు మంత్రులపరిపాలనముక్రిందనుండుననుభావముతోనే ఆర్థికపత్రము సిద్ధపరచబడునుగాన యీసారి యైన శాసనసంఘమువారి ఆర్థికపత్రము నామోదించుట నమ్మెదను" అని గవర్నరు నుడివెను. ప్రజాభిమతానుకూలముగా పరిపాలనమును సాగించుటయే గవర్నరు మెంటువారి నిశ్చయాభిప్రాయమైనచో అందుకు తగినమార్పులను వారు చేయునెడల బాధ్యతనువహించుటకు స్వరాజ్యపత్తమువారు వెనుదీయరు. ఇకముందు రాష్ట్రీయ స్వరాజ్యపత్తమువారి రిపబ్లికన్ పరిధిని విధానమును గూర్చి ఆలోచించి ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీలోగా నితేజము పంపుటకు దేశబంధుదాను, పండిత మోతీలాలు, ఎం. ఎస్. ఆనీ, ఎం. వి. అభిరంకరు, రాఘవేంద్రరావు, ఎస్. బి. తిలక్, ఘాన శ్యామసింగు ప్ర, బి. ఎస్. మూంజీ, ఎస్. బి. ఖేరు గార్లు ఉపసంఘముగా నేర్పడవలెను. నిర్దిష్టసంఖ్య రిగరు సభ్యులు. ఆభయంకరుగారు ఉపసంఘమునకు కార్యదర్శిగా నుండవలెను, అను తీర్మాన ముమోదించబడెను.

అజదు మోతీలాలు గార్లకు సన్మానపత్రములు

వార్తామ్యునిసిపాలిటీవారు పండిత మోతీలాలు నైహూమాలానా అబ్దులకలాం అజదుగార్లకు సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి. రజకీయ బాధ్యతలకును పౌరస్థ్యబాధ్యతలకును భేదము లేదని నైహూమాలా నుడివిరి. హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రినిగూర్చి అజదు గారు మాటలాడిరి.

పిమ్మట బహిరంగసభ జరిగినది. "స్వరాజ్యపత్తమువారి పట్టి ఘనకార్యమును చేయుగలిగి యుండలేదని నే నెరుగుదును. మాకు శాసనసభలయందు వెర్రి వ్యామోహ మేమియును లేదు. అవసర మున్నంతకాలమువరకు మాత్రమే మేము వానిలోనికి వెళ్లెదము" అని నైహూమాలా నుడివిరి.

స్వరాజ్యపత్తమువారికి విందు

12 వ తేదీ సాయం కాలము స్వరాజ్యపత్తము వారికి విందు జరిగినది. పండిత మోతీలాలు నైహూమాలా గారు డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు గారును జబ్బులుపూరు మీదుగా అలహాబాదుకును, మాలానా అబ్దులకలాం అజదుగారు కలకత్తాకును బయలుదేరి వెళ్లిరి. కెల్కరు గారు పూనాకును జయపూరు గారు బాంబాయికిని 13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము బయలుదేరి వెళ్లిరి.

(ఆ.ప్రె.)

డంతారోగ్యోపన్యాసములు:—డాక్టరు హెచ్. వెంకట్రావుగారు డంతర్యాగమునుగూర్చి మాజీ లాంఠను సభాజనున 16 తేదీన విశాఖకుట్టునునుండి 17 తేదీన బరం పురముందు నుపన్యాసించుట.

శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు

టాండనుగారు

దక్షిణాపథ సంచారము

మధుర

మీరు 11 వ తేదీని రామేశ్వరము నుండి మధురచేరిరి. కాంగ్రెసు సంఘమువారును యితరులును రైలుస్టేషనుకేగి చాలికి స్వాగత మొసగిరి. సాయంకాలము కృష్ణారావు, చెరువు చామలో ఎస్. డి. కృష్ణయ్యంగారి అధ్యక్షత క్రింద గొప్ప బహిరంగ సభ జరిగినది టాండనుగారు హిందీ ఆంగ్లభాషలలోనుపన్యసించిరి. హిందీభాష సభ్యులెరిపవలెను. ఖద్దరు బట్టలనేకట్టవలెను. స్వరాజ్యమును బడయుట కివలెండునే ముఖ్యసాధనములు. అని నొక్కి చెప్పిరి. పిమ్మట పాటమాలవీధిలో జరిగిన సభయందు గూడ టాండనుగారుపన్యసించిరి. 12 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మధురనుండి తుత్తుకుడికి బయలుదేరిరి. చాలనుండి రైలుస్టేషను కేగి వారిని వీడ్కొల్పిరి.

తుత్తుకుడి

12 వ తేదీని టాండనుగారు మున్నగువారు తుత్తుకుడి చేరిరి. మీరు తుత్తుకుడిలో హిందీ ప్రచారమునకు 1450 రూపాయలు తనూలుచేసిరి. మధురలో సామ్యు పనూలు పనిపూర్తి కాలేదుగాన యీరోడు వెళ్లవచ్చుట దారిలో 15 వ తేదీని మరల మధురకు వెళ్లెదను.

12 వ తేదీని తుత్తుకుడిలో టాండనుగారు బహిరంగ సభలో ఉపన్యసించిరి. అటనుండి కల్లడికుంచి నేడు 14 వ తేదీని బయలుదేరిరి. తుత్తుకుడిలో హిందీ ప్రచారక పంచాయతీ నేర్పరచిరి (ఒక విలేఖరి తంతినార్త)

ద్రవిడ గురుకులము

అచార్య వి. వి. యస్. అయ్యరుగారి ప్రచారము ద్రవిడరాష్ట్రమున రామేశ్వరము సురకులమునకు ధనమును సమకూర్చుటకు అచార్య వి. వి. ఎస్. అయ్యరుగారు గతవారమున బాంబాయికేగిరి. అచట చాలసభలలో నుపన్యసించిరి. జి. వి. పి. రైల్వే చీఫ్ అడిటరు బలరామయ్యరుగారు 500 రూపాయలును కే. ఎస్. రామస్వామయ్యరుగారు 250 రూపాయలును యిచ్చిరి. మరి వెళ్ళుమందిగూడ ధన మొసంగిరి. మీరు 18 వ తేదీని ఎక్స్ప్రెసులో చెన్నపురికి వెళ్లిరి.

(ఆ.ప్రె.)

బాబరు అకాలీల కేసు

విచారణ పూర్తియైనది

లాహోరులో జిల్లాజడ్జికోర్టులో విచారణ ముగిసినది. జడ్జి టాపుగారు సంగ్రహముగ జారీయవలె వివరించెను. "కృష్ణసింఘు మరణించెదరకు కలసి 1921 లో కుట్రసంఘము నేర్పరచిరి. 1922 లో వారు పంజాబులో రాజద్రోహమును చాలనోట్లు బోధించిరి. వారు సిక్కురాజ్యము నేర్పరచవలచిరి. విప్లవమును కలిగింప జలచిరి. దేశమున స్వరాజ్యము నేర్పరచగోరి. 1922 లో హత్యలను ప్రారంభించిరి. అని నేను నమ్ముచున్నాను గాని వారిలో 21 మంది ముద్దాయిలకు మాత్రము యాకుట్రతో సంబంధము కలదని సాక్ష్యమువలన రుజువుకాలేదు. తక్కిన 67 మందికిని సంబంధము కలదని రుజువైనది." అని మొదటి అసెసరురాయిసాహెబు లాలాభగవత్ రాంగారు నుడివిరి. రెండవ అసెసరు సయ్యదు నవాజుఖు అలీగారుగూడ అటులే తెలిపెను. ముద్దాయిలలో కొందరిని క్షమించెదరని వాగ్దానము చేసినందున వారు వాజ్యాలముల నిచ్చినపుడు నిజము చెప్పలేదని మాత్రము నేను తలచెదనుగాని తక్కిన విషయములలో పై వారిద్దరితోను పూర్తిగా నేకీభవించెదను అని మూడవ అసెసరు లాలా నూరజానులూలుగారు నుడివిరి.

మొత్తము 91 మంది ముద్దాయిలు కలరు. వారిలో ముగ్గురు కేసు దాఖలయిన దరిమిలను చనిపోయిరి. 21 మంది విద సాక్ష్యము బుజ్జువుకాలేదని అసెసరులు తెలిపిరి. 67 మంది నేరము చేసిరిని అసెసరులు తెలిపిరి. ఫిబ్రవరి 7 లో తీర్పు చెప్పబడును. (ఆ.ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

క్రొత్త టెలిఫోన్ లైన్లు నిర్మించుట:—సామకూరు పేటలో మదరాసు నుండి వర్తమానం కరువు కలిగినట్లు తెలిపిన తర్వాత కేటాన్ నిర్మించుట, ధాన్యము, సంచార వర్తమానం తీర్మానము నభినందించుట ఆంధ్ర ప్రదేశ్ తామగూడ టెలిఫోన్ మారుకొనునట్లు, ఈసంగతిని టెలిఫోన్ వారికి తెలుపుట అధ్యక్షునికి అధికారమునిచ్చినట్లు తీర్మానించుకొనిరి.

బోలింగరు బాలికాపాఠశాల విజృంభి:—“వైపాక కాల 1908 లో స్థాపించబడినది. చాలా కష్టములతో ఇంతవరకు యాద్యుకొని వచ్చుచున్నదిగాని తని ముక్తముగాగుగా చేయుచున్నది. ఇ. వి. రామస్వామినాయకర్ కంటి కాంగ్రెసు నాయకులుగూడ మెచ్చుకొన్నారు. ఇక్కడ పెద్దపట్టు అగ్రస్థానమునుబడినది. ఇట్టి స్థానము సాయముచేసి దానిని తీయవలసి నులబెట్టుట దేశీయుల విధియని పాక శాలాశిక్షకులక విజృంభింపుచు విరాళములు ఎం. ఏ. కెంక బేజ్ శాస్త్రియారుపేరి బోలింగరు పంపగోరుచున్నారు.

రాకపోకలు:—భిలాఫత్ సమావేశమునకు వెళ్లి మా లానా యాకూబ్ హుస్సేన్ షాఫీ మహమ్మద్ గార్లు నేడుదయం తెరిగి వచ్చిరి.

ఎస్. ఎస్. కే. స్టాండ్ సింగపూరు నుండి ప్రయాణికులతో నేడు మదరాసు వచ్చినది.

య. యం. జోషిగారు యం. యల్. ఎ. నిన్నరాత్రి బొంబాయికి బయలుదేరిపోయిరి.

సమాకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు యం. గ్రేగారు ఉదక మండలమునకు బయలుదేరి పోయిరి.

రెయిల్వే సీనియరు ఇన్ స్పెక్టరు కర్నూలు క్లార్కుగారు, భీపు ఇంజనీరు బిస్మిగారు, ఇన్ స్పెక్టరు ప్రయాణమున న్యూఢిల్లీ యందు స్వేచలు ట్రెయినులో పోయిరి.

క్రిష్టియన్ కాలేజీ:—క్రిష్టియన్ కాలేజీ 12 తేదీన ప్రాథమికోన్నత పరీక్షలు జరిపిరి. బహిరంగపరీక్షలు డా॥ పి. సుబ్బారావుగారు రధ్యక్షతవహించిరి. ప్రముఖులు పెక్కురు విచ్చేసిరి. కార్యక్రమమునకు ముందు కాలేజీ హాస్టాలు హెడ్ మాస్టరుగారుండి కీ॥ శాఖవారీగా విశ్రమము డాక్టరు మాక్ ఫెయిర్ గారు పర్యవేక్షించుచు బహిరంగ పరీక్షలు జరిపిరి. తరువాత కొందరు ముద్రపెట్టిన రాజాలనందులకు చింతిల్లుడు వ్రాసిన సందేశముల సత్కరముగా గాన పాడిరి. అందు ఆంధ్రభిక్షులు వ్యాపతి శుభాకాంక్షలు, సి. ఆర్. రెడ్డి, నెల్లూరు విశ్వనాథరావుగారు గలరు. తరువాత అధ్యక్షులు ప్రకటనలు, కాలేజీ బోర్డునిచ్చిరి. ఇందులకు రివరెండు కాంథెర్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు సుపర్యవేషించిరి. ఓ. కందస్వామి చెట్టిగారు, రిటైర్డ్ ఉపాధ్యాయులు, డాక్టరు సి. నన్నరగారికి బోర్డునిచ్చిరి. డాక్టరు సి. నన్నరగారి సందేశమును పి. నుబ్ర వ్యాఖ్యగా వివరించి తెలిపిరి. ప్రస్తుతమున్న కళాశాల విద్యార్థులకు అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు రాకీర్తించుచు బోర్డు నిచ్చిరి. ఇందులకు చంద్రమాలియన ఆంధ్రవిద్యార్థిరమ్యముగ వినయముగా ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. సత్కరముగారి కృతజ్ఞతా వందనములతో సభ జయప్రదముగా ముగిసెను.

జాతీయ విశ్వవిద్యాలయము:—గవర్నరుగారు మార్చి 12 తేదీన ప్రారంభించిరి. పెద్దలు చాలామంది విచ్చేసిరి. ఆంగ్లవిద్యయులగులూ “తానుడు మామడు, కోగము మదుర్పుకొనుటకన్న రానీయకుండచేయుటయే మంచిది.” మొదలగు వాక్యములుగల జండాలు బాలుకు పట్టుకొనిరి. బ్యాండు వాయిద్యముగూడ జరిగెను. పానుగల్లు రాజాగారు గవర్నరు వాక్యనించుచు వారిగుండు కొని యాదుచు ఆంగ్లప్రదర్శనమును ప్రారంభింపగోరి గవర్నరు గారు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించుచు సుపర్యవేషించి ఆంగ్ల సాధనములను జయముకలుగుగాక యని కోరిరి. రెఫ్. కల్. వైముస్ గారు కృతజ్ఞతా వ్యాసము గావించిరి. తరువాత గవర్నరుగారికి పెవిలియన్ లోనున్న ప్రదర్శితముల కనుబరచిరి. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీవారు మందులను ప్రదర్శించిరి గవర్నరుగారు విన్నయి నాహ్లాదముతో సందర్శించి చెడజోపియిరి.

ఉపన్యాసము:—రేపు 7 గంటలకు వై ఫలముననే మాజీకొలెత్తు సహాయమున డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు “హిందూదేశమునకు తల్లులు” అను విషయమునుగూర్చి యు పన్యసించురు.

ఆంధ్రాయుర్వేద సమావేశ ఆహ్వానసంఘము

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద సమావేశము జరుపుటకు ఆహ్వానసంఘము ఏర్పాటుచేయబడినది. సర్ పిట్టి త్యాగరాజుకెట్టిగారు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగా, డాక్టర్ ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు కార్యదర్శిగా, ఆయుర్వేద భూమి జె. టి. వెంకటాచార్య గారు కోశాధికారిగా, ఎన్నుకొనబడిరి. ఉపాధ్యక్షులు, కార్య నిర్వాహక సంఘసభ్యులు గూడ ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ సభ్యులే ప్రదర్శన సంఘసభ్యులుగాకూడ నుందురు. (1) పానుగల్లు రాజాగారు ప్రదర్శనము కథ్యక్షులుగానుండి ప్రదర్శనము ప్రారంభించునట్లును, (2) ఆహ్వానసంఘసభ్యుని చందా రూ. 5-0-0 రు. లనియు, (3) ప్రదర్శనమునందు ఆయుర్వేదసిద్ధి యూనానీ భాగములు మూడునూ ఉండవలెననియు, (4) ఈసమావేశమును ఆంధ్రరాష్ట్ర భారతవైద్యసమావేశ మనుపేరుతో పిలువవలె ననియు తీర్మానించబడినది.

హిందూస్థాను కొ ఆపరేటివు యిన్స్టిట్యూట్ స్టాండ్ టీ (కలకత్తా) వారి కాలంగారు:—ఈసంఘ మువారు పంపిన కాలండరును కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. చాల అందమున పెద్దపెజాన అక్షరములను అంకెలను కలిగియు న్నుది. ఈస్టాండ్ టీ కేవలము భారతీయులననే నడుపబడు చున్నది. ప్రస్తుతము 70 లక్షలు నిలువ భనమున్నది. ఈసంఘ దేశబంధు చిత్రరంజన చానుగారే అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడిరి. రవీంద్ర నాథ టాగూరు గారి కుటుంబమువారు గురేంద్రనాథ టాగూరుగారు కార్యదర్శి. స్వరాజ్ కుమారి ఎం. ఎల్. సి. సహరంజన సర్కారుగారు మానేజరు. కలకత్తాలో 10 లక్షల రూపాయలవెలగల స్వంతభవనమున్నది. చెన్నపురిలో ‘ఆర్యవిద్యనవిధిలో’ కాళాకార్యాలయమున్నది. ఎం. కె. శ్రీనివాసం (బి. ఏ. బి. ఎల్.) గారు పి. రంగస్వామి అయ్యంగారును చెన్నపురిలో మేనేజరులు. వలయువారు పోస్టు కాన్వ 223 మదరాసు అని వ్రాయవలెను.

కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయము

నూలు పరతు

ఈవిషయమును గూర్చిన చక్క జరిగినపుడు పాలకసంఘసభలో కాశీ మహారాజుగారు యండిరి ప్రకటించబడినది. ఆది పారబాటు ఆసభలో నపుడున్న వారు బుద్ధాను మహారాజుగారు గాని కాశీ మహారాజుగారు కాదు.

ఆంగ్ల భాషలో వక్రత్వ పోటీపరీక్ష

ఈనెల 30 వ తేదీన పట్ట ప్రధానసభ కాశీ నగరమున జరుగును ఆసందర్భమున యీ పోటీపరీక్షను జరుపుటకు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమువారు నిశ్చయించిరి. “ప్రత్యేక ప్రాచీన ధ్యము వలన జాతీయతాభివృద్ధికి హానికలుగును.” అను విషయమును గూర్చి పోటీకి రాగోరువారు పర్యవేక్షించవలెను. ఆల్ఫ్రెడు మహారాజువారు రధ్యక్షత వహించెదరు. డాక్టరు బి. నెంటు, ప్రాఫెసరు శేషాద్రిగారు పరీక్షకులుగా నుందురు.

హిందీ భాషలో పోటీపరీక్ష

“మతమును రాజకీయములను కలుపుటవలన దేశాభివృద్ధికి హానికలుగును” అను విషయమున యీనెల 31 వ తేదీన హిందీ భాషలో పోటీపరీక్ష జరుగును. పిమ్మట మరెయ్యోనాడు ఆల్ఫ్రెడు మహారాజు, సర్ శేజుహదన సుప్రూ, డాక్టరు తి. నెంటుగారు ర్దుపర్యవేక్షించెదరు. ప్రధానమంత్రి మహారాజువారికి నాడు సాయంకాలమే విదోనరించురు. ఆ తేదీ ముందు తెలుపబడును. (ఆంధ్ర ప్ర.)

ఏలూరునందలి

శ్రీజనార్ధనస్వామివారికి గొప్పదానము

మహారాజశ్రీ పబ్లికేషన్స్ శ్రీమయ్య శ్రీశ్రీగారు అత్యంతభక్తిచే మహారు 700-0-0 ల కన్నుకుల ఒక పాశ్చాతానమును నూతనముగా తయారు చేయించి స్వామివారికి సమర్పించి ఈ నూతన పాశ్చాతాన పూజగింపు మహోత్సవము యీ 14-1-1925 సం॥ బుధవారం మహావైభవముతో శ్రీ శ్రీమయ్య శ్రీశ్రీగారి ఖర్చుమీదను బోగం మేళము లేకుండా మంగళ వాయిద్య, హరిభజనలతో జరుగును. ప్రతిసం॥ జరుగు యీ పాశ్చాతాన పూజగింపు టుత్సవమునకు వీర కాశ్యరముగా జరుగునన కాశ్యర నిధి ని. సమర్పించుటకు నిశ్చయించి ధన్యతైరి.

మానేపల్లి సూర్యనారాయణ.

భారతచారిత్రియ గ్రంథసంఘము

సప్తమ సమావేశము

నర్ యీవాన్ కాటన్ గార్లుగారు

పునహా, జనవరి 12:—మంగళాశ్రీ ఈ శాసనసభాసభ్యులైన సర్ యీవాన్ కాటన్ గారు గ్రంథసంఘమున శాసన సభ సభ్యులందు భారతచారిత్రియ గ్రంథసంఘముయొక్క సప్తమ సమావేశము చేడు ప్రారంభమయ్యెను. బొంబాయి నగరమున గాత్రన సర్ వెనీ విల్ సన్ గారంపిన సందేశమును విద్యా శాఖమంత్రియైన గౌరవనీయులగు జాగనగారిని జయవలసినది అధ్యక్షుడు కొరెన. వారీనిన బొంబురచిన సందేశమును ముక్తకంఠముతో జదిపిరి:—

మహారాష్ట్రదేశమునకు ముఖ్యపట్టణమైన పునహా నగర మందు విమల్లలను ఆహ్వానించుచున్నాను. రెండవరాజ్యమును వికాశక్రమము నిచ్చుట జరుపుటకు నిశ్చయించి యీరాష్ట్రమును గౌరవించినందులకు నేను సంతసించుచున్నాను. కాని అధికమగు కార్యభారములచే నే నిచ్చుటకు రాజ్యామికి మిగుల విచారముగ నున్నది. నానావిధములైన చరిత్రగ్రంథములను విభాగించుటకు బొంబాయి గన్న మెంటువారు గావించిన యేర్పాట్లు, గ్రంథములు ప్రజలందుపాటులో నుండుటకు గావించిన ప్రయత్నముల విషయమున బొంబాయి దొరతనము తీవ్రకొనిన చర్య మొదలగు విషయములు సందేశమందు విన కింపబడినది. చరిత్రపరిశోధనయందు బొంబాయియందధికకృషి గావించబడినది. ఈవిషయమున పెక్కుండ బేర్లు ప్రసిద్ధి నహించెను. అందులకు బొంబాయి రాష్ట్రము గర్వించవలసియున్నది. భారతదేశ చరిత్రయొడగల శ్రద్ధ అధికమగుచున్నదన పీష్వాల పరిపాలన విషయమును అసలు గ్రంథమును పరిశోధించబడుచు న్నుది. సహజము మహారాష్ట్రపండితు లీ అసలు గ్రంథములను పరిశోధించుచున్నారు.

హాజరైనవారు కొన్ని వ్యాసములను సభయందు జదిపిరి. పీష్వాల దస్తరునిలయు (Peshwa Library), భండార్కర్ పరిశోధన ప్రతిష్టాపనము భారత యితహాసమండలి యందలి గ్రంథములను, వ్రాతప్రతులను సందర్శించుటకు రేపు సంఘము వారు వెడలెదరు. (ఆంధ్ర ప్ర.)

మాణిక్యం ఏరాస్వామి ఉన్నతపాఠశాల

మునిసిపలుసంఘ నిర్వాహకము

క్రిందకు దీసికొనబడిన

పాలకొల్లు, జనవరి 13:—పాలకొల్లునందు స్థాపించబడి యున్న మాణిక్యం ఏరాస్వామి ఉన్నతపాఠశాలను మానిసి పాటి నీర్వచాణమక్రింద నడపుటకు సంఘమువారు రేకగ్రీనముగ నిన్న జరుపబడిన సమావేశమునందు తీర్మానించబడినది. సామన్యజనుల హెచ్చుమేచ్చరును నియమించుటకు గట్టి ప్రయత్నములు గావించబడుచున్నవి. (తంత్రి)

కౌంటి ఆఫ్ స్టేటు

జాఫర్ గారి తీర్మానము

జనవరి 28:—తేదీన కాంసిల్ ఆఫ్ స్టేటు సమావేశమందు ప్రతిపాదించబడుటకు నొక్క తీర్మానము మార్కెట్ చేరెట్టు కాజడెను. భారతచరిత్రకాండలకు, శిల్పకళాభిజ్ఞులకును యితర చిత్రకళలందు కృషిచేయువారికిని బహుమతులను, విరాళములను నిచ్చుట కొక ప్రణాళికను నిర్మింప నొక కమిటీని యీర్పాటు చేయవలసినదని జాఫర్ గారి తీర్మానము పెద్దలసభ యందు ప్రతిపాదించుటకు బేల్లు కాజడెను.

దివాన్ చామన్ లాలుగారి తీర్మానము

కోహాటు పోరాటము విషయమున లాలా భునించు గారు సామ్రాజ్య శాసనసభయందు ప్రతిపాదించునట్లు నొక తీర్మానముగాక రాబోవు భారతసామ్రాజ్య శాసనసభయందు తాముకతీర్మాన మీ విషయము నే ప్రతిపాదించెదమని దివాన్ చామన్ లాలుగారు తెలిప జేయుచున్నారు. (1). కోహాటు దురంతములను విచారించి రిపబ్లికేటులకు భారత శాసనసభ యందలి ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులను విడుదల సభ్యులనుగల కమిటీని నియమించవలయును. (యిద్దరు ప్రభుత్వముచే నియమించబడినవారిని మాన్యు అనధికార నిర్మిత సభ్యులచే నెన్నుకొనబడినవారిని) (2) నాశనముగాబడిన యిండ్లను తిరిగి నిర్మించుకొనుటకును కోహాటునుండి పారిపోయినవారు తిరిగి వ్యాపారములకు సాపించుకొనుటకును ఐడీలేకుండ 40 లక్షల రూపాయలకు మించనిసొమ్ము వెంటనే కోహాటునుండి పలాయనమైనవారికి నీనుమియించుననియు, యీసొమ్ము 15 సం॥ వరకు ముల నంతరము నీయబడుననియు చామన్ లాలుగారి తీర్మానము వెల్లువన్నది. (ఆంధ్ర ప్ర.)

ఆంధ్రపత్రిక

1925 సం॥ జనవరి నెల 14-వ తేది

బుధవారము

సంఘసేవ

‘రోహకారాధ మిదం శరీరం’ అను ధర్మము భారతీయుల కుగ్గుపాలలో నేర్పినది. ఈ భౌతికశరీరమునకు షరమార్గము షరోహకారమును సేవయుదప్ప మరేమియునులేదు. ఇదియే మోక్ష మార్గము. ఇందులకేధి రాత్రికామములు మార్గమును జూపును. హిందూ మతముయొక్క సనాతనధర్మమును ప్రాధాన్యము నిండేగలదు. ఇయ్యది యొక మతధర్మముగ విధిగ ప్రతిపాదును నిర్వర్తింపవలయును. సంఘసేవయన ఆత్మసేవయేయగును. ఆత్మవికాసమున కిదియొక సాధనమగును. ఇక్కాలమున నిట్టిసేవ కెంతేని అవకాశముగలదు. దానము జేయువారికిని ధర్మము జేయువారికిని యెంతయో షనిగలదు. వైద్యసహాయము జేయవచ్చును. ఇది యది యనలేల మానవు డెప్పుడును సేవజేయుట కనేకావకాశములు గలవు. ప్రతిమానవుడును సేవకుడనని తలంపవలయును గాని ఆధిక్యమును వహింపరాదు. సేవ, సంఘము, దేశము అను భావము మనస్సునందు గల్గినయెడల, ‘ఆత్మవత్సర్య భూతాని’యను న్యాయము ననుసరించునెడల దేశము సుఖిక్షముగ సంపదగలదు. హిందూ మతమునందు త్యాగధర్మమున కెక్కువప్రాశస్త్యమియబడినది. ఈ సంఘసేవకుగూడ త్యాగము ముఖ్యము. సంఘమునందున్న దోషములను బోగొట్టుటకు బూనుకొనినపు డెన్నెన్నియో కష్టములకు లోనుగావలసియుండును. వానినన్నిటి ననుభవించుటకు దగిన సహనమును, ఓరిమియు నావశ్యకము. సంఘసేవజేయుటకు యే కార్యమును దలపెట్టినను యేదోషమును నివారింప సమకట్టి నను అట్టిసేవకుడు సుగుణరాశియై యెట్టిలోషములు లేకుండ నుండవలయును.

కోయంబుత్తూరులో జరిగిన దక్షిణ హిందూ దేశ సంఘసేవక మహాసభయందు అధ్యక్షతవహించిన జోషిగారి ఉపన్యాసమునందు సంఘసేవయొక్క భౌతికస్వరూపము బాగుగ వెల్లడిజేయబడినది. వారి ప్రకృతి కనుకూలముగనుండునటుల సంఘసేవయందు ప్రభుత్వమువారు జేయుచున్న దానినిగూర్చియు జేయవలసినదానిని గూర్చియు మాత్రము చాలదూరముజెప్పిరి. విద్యావిషయములందు సంఘమెంత దుస్థితిలో నున్నదియు వీరు విపులముగదెల్పి, యిష్టానంగుచున్న విద్యావిధానమునందున్న లోపములను జూపించి అందు జేయవలసినసేవను దెల్పిరి. నిమ్నజాత్యుద్ధరణ ప్రాముఖ్యము నుదెల్పుచు అందు సంఘసేవయు, విద్యాప్రచారమును జేయవలసియున్నదనిరి. భారతదేశమునందు సాంఘికసేవ యెక్కువగ గ్రామములందు జరుగవలసియున్నది. గ్రామములందు పాఠశాలలనుసాపించుటయు, ఆరోగ్యవృద్ధుల నేర్పుటయు, మంచినీటి

నశతుల నేర్పరచుటయు, పంచాయతుల నిర్మించుటయు జరుగవలయును. ఇండులకు విద్యావంతులే బూనుకొనవలయును. దేశములో దార్శిద్య మెక్కువగనున్నది. భిక్షుకు లెక్కువగనున్నారు. ఇట్టి సీతిన బోగొట్టుట సంఘసేవకుల ధర్మమనియు ప్రభుత్వమువారియొక్క య సానికసంఘములయొక్కయు ధర్మమని జోషిగారు నిరూపించి రేగాని తన్నివారణోపాయముల నేమియును జెప్పరైరి. వీరికి రాట మిందలకు దోడ్పడునని నోచినటుల గానించదు. భారతదేశ దార్శిద్యపీడనమును బోగొట్టుటకు రాటము చింతామణివంటిదని వీరి భావమునందేమాత్రమును గోచరింపలేదు. దేశ దార్శిద్య సమస్యను పరిష్కరించుటకు, ఆర్థికసాభాగ్యమును జేకూర్చుటకు రాటమే ప్రధానసాధనమని సాంఘికసేవకులు గ్రహించెదరు గాక! మద్యపానము, వ్యభిచారము, దొంగతనము మున్నగు సంఘదోషములను తొలగించుటయును ముఖ్యమే. కాని దేశదార్శిద్యమును నివారణజేసి సుఖిక్షముగ నుండునటుల జేయుట ప్రప్రథమ ధర్మమైయున్నది. దార్శిద్యమే దుర్వ్యసనములకు ఒక్కొక్కప్పుడు కారణమగుచుండును. ఆ కారణమును తొలగించినయెడల మిగిలిన సంఘదోషము లన్నియును పోవుననుటకు సందియములేదు. పారిశ్రామిక స్థానములందు కార్మికలు బడు కష్టములను అందు గావలసిన సంస్కారముగూర్చి జోషిగారు జెప్పచు ఆ పారిశ్రామికులే జేయవలసిన సంఘసేవ యెంతయో గలదని సత్యమును దెల్పిరి. గనులలో పనిజేయువా రెట్టి కష్టముల గుందుచున్నారో మనకు దెలియుచునేయున్నది. శ్రీకార్మికు లెటుల బాధపడెదరో జూచుచునేయున్నాము. ఈ సందర్భము లెల్లడలను సేవయు సంస్కారమును అవసరమగుచున్నది.

ఈసభవారు గావించిన తీర్మానము లేవియును కార్యాచరణదక్షులను జేయుటలేదు. ప్రతిపక్షిని ప్రభుత్వమువారికి విజ్ఞప్తి జేసికొనుచు తీర్మానము జేయబడినది. లక్నోలో జరిగిన సాంఘికమహాసభ వారివలెగాక యీసభవారు కొంతవరకు విశాల హృదయులై గ్రామ పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమమునందు నూలువడకుట నేయుట, బుట్టలెట్లుట మున్నగు గృహకార్యములను జేర్చుట ప్రోత్సాహకరముగను ప్రశంసనీయముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. మద్యపానము, నల్లనుందు అభ్యాసము, అస్పృశ్యతను గూర్చిన తీర్మానములును యోగ్యములుగ నున్నవి. కాని వీని నాచరణలోబెట్టుట సంఘసేవకుల ధర్మమైయున్నది. సంఘసేవయన దేశసేవయనియు, భగవంతునిసేవయనియు దలంచి ప్రతిపాదును కార్యదీక్షకు బూనవలయును. దేశముయొక్క రాజకీయాభివృద్ధికి సంఘసంస్కారము ముందు అవసరమను పురాతనవాదమున కాధారములేకుండ జేయవలయును. సంఘాభివృద్ధిలోబాటు దేశము బెంపొందుచుండును. అందులకే సంఘసంస్కరణసభలుగాని, దేశీయమహాసభగాని, వివిధపక్షములవారి సమావేశములుగాని బూనుకొనుచున్నవి. సంఘముమాట ప్రథమమున నాలోచించుటయే ప్రధానకర్తవ్యమైయున్నది.

హిందూ మహమ్మదీయమైత్రి

భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుటకై హిందూ మహమ్మదీయ మైత్రియొక్క ఆవశ్యకమిప్పుడు సర్వత్ర అంగీకరింపబడినది. నాయకులందరూను యీమైత్రిని జేకూర్చుటకే పాటుబడుచున్నారు. నాగపురమునందు హిందువులకును మహమ్మదీయులకును గల్గిన పోరాటమునుగూర్చి నర్ ప్రాంకు సై గారు ముచ్చటించుచు అనహయోధ్యమము నెంత నిరసించినను, అది యవజయము గాంచెనని యెంత నంతోషించినను అచట మైత్రిని సమకూర్చుటకు వారిచేత గాకపోయెను. అనహయోధ్యమ నాయకులే పండిత నెహ్రూ, మాలానా అబ్దుల్ కలాం అజదు, నయ్యదు మహమ్మదుగారలు ఆమైత్రి నుభయులకును గలుగునటుల జేసిరి. హిందువులకును మహమ్మదీయులకు పోట్లాటుకు కారణము మశీదులవద్ద హిందువులు మేళముజేయుటయు, మహమ్మదీయులు గోవులను హింసించుటయు నని అందరకును దెలిసినదే. ఈ రెండు విషయములును నాగపురములో పరిష్కారమైనందుల కందరును సంతోషింపవలయును. మశీదులవద్ద హిందువులు మేళము వాయిచగూడదని యే కొరానులోను జెప్పియుండలేదని అజదుగారు తమతోటి మతస్థులకు దెలియజెప్పిరి. హిందువులును మహమ్మదీయులును అన్యోన్యమైత్రినిగల్గి భ్రాతృభావముతో నుండవలయునని నాయకులు విజ్ఞప్తిజేసిరి. అందుల కుభయమతములవారును అంగీకరించిరి. ఇకమీద నాగపురములో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును యెట్టి సంఘర్షణమును గలుగదని నమ్మవచ్చును.

మూరదాఖాదులో జరిగిన జమయతులు ఉలేమాసభయందుగూడ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు మాల్వీ అబ్దుల్ హాఫీజుగారు హిందూమహమ్మదీయమైత్రియొక్క ఆవశ్యకమును జెప్పచు గోహత్యయు, మశీదులయెడుట మేళమువాయిచుటయు స్వార్థపరత్వమును దెల్పుననియు, వీనికిని మతమునకును యెట్టి సంబంధము లేదనియు, ఉద్యోగములకై తన్నుకొనుటయు, పరస్పరద్వేషములును మతవిరుద్ధములనియు స్పష్టముగదెల్పి, అన్యోన్యమైత్రిలేక విభేదములు గల్గియుండుటచేతనే ప్రభుత్వమువారు ఉప్పుపన్ను నెక్కువజేయుటకును, లీకమీషనును నియోగించుటకును, భారతశాసనసభ జేసిన తీర్మానములను లక్ష్యబెట్టక పోవుటకును, యిష్టమువచ్చినటుల రాజప్రతినిధి బెంగాలు ఆర్డినెన్సును ప్రకటించునటుల జేయుటకును వీలయ్యెనని జెప్పిరి. స్వరాజ్యసంపాదనావశ్యకతను చక్కగ వివరించిరి. ఇందులకు హిందూమహమ్మదీయమైత్రియే దేశమునందు అన్నిమతములవారికిని ఏకమత్యమును అవసరమని ప్రత్యేకముగ జెప్పనక్కరలేదు. ఈసందర్భమున కోహటులో హిందూ మహమ్మదీయులకు గూడ రాజగుదిరెకని వినుటకు సంతోషింపవలయును. మహాత్ముడు రాటమున కెంతప్రాముఖ్యము నెసంగెనో హిందూమహమ్మదీయ మైత్రికిగూడ అంతకన్న యెక్కువగాకున్న సమానప్రాముఖ్యము నొసంగెను. రాటము, హిందూమహమ్మదీయమైత్రి, అస్పృశ్యతానివారణము ముఖ్యములనియు

మతధర్మము లనియు లోకమంతయును దెలుసు కొనుటకై మహాత్ముడు రాటము ననుసరించును ద్రిప్పటయు, మహాత్ముడీయ శౌలికను, మాల పిల్లను బెంచుటయు, వారియెడ నత్యంత ప్రేమయు నంభరు నెరిగియే యున్నారు. అందరకును అట్టి సహనప్రేమభావము లలవడవలయును. ఇందు లకు సత్యమును అహింసయే తోడ్పడగలవు. ఈ రెండుగుణములును కుదిరినయెడల మిగిలిన వేమి యును కష్టములుగావు. ప్రతివారును యిందులకు సాధనజేయవలయును. శాంతగుణమును సంపాదించ వలయును. సహనమును బొందవలయును. అప్పు డందరును మిత్రులే యగుదురు. అందరయెడలను ప్రేమబాడమును. హిందూమహాత్ముడీయ మైత్రి జేకూరును. ఆస్పృశ్యత యనునది లేకుండపోవును. ఇవి పోవుటయనగా స్వరాజ్యము ప్రాప్తమగుటయే. ఇందులకు అన్ని పక్షములవారును, మతములవారును సాధనజేసి, సమన్వయజ్ఞానమును బొంది స్వరాజ్య మునుజేరుటకు తోడ్పడుట ధర్మమై యున్నది.

స్వరాజ్యపక్షము

స్వరాజ్యపక్ష కాత్యనిర్వాహకసంఘము నాగ పూరులో సమావేశమై దీర్ఘ తీర్మానమును గావించెను. సర్ ప్రాంకు స్టెగారి ప్రసంగమును తీవ్ర ముగ ఖండించిరి. ప్రభుత్వమువారిని సక్రమ మార్గము లన్నింటను యెదుర్కొనుట కంగీకరించిరి. అన్నిటికన్న ముఖ్యము ఉద్యోగముల స్వీకరింప వలదని నిశ్చయించుకొనిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారింతవరకు దేశమునకు జేసిన మేలేమియును లేదని పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గారు వాత్సాలో నుపన్యసించుచు నెప్పుకొనిరి. నాగపూరుములో సమావేశమైనపుడు ఒక్క శాసనసభలవిషయమున మాత్రము వాదేమి జేయవలసినదియు చర్చింప బడినది. ఇందైనను యిటో అటో కఠినముగ నెట్టి నిర్ణయమును గావించలేదు. గవర్నరుగా రేడో వచ్చే న్నం వత్సరము బడ్జెటులో నూతన అభివృద్ధి విధానములకు వీలేర్పరుప బడునని ఆశబెట్టిరి. శాసనసభను ప్రజాయత్ర శాఖతోగూడ ననుపవలెననిగోరిరి. దీనిపై స్వరాజ్య పక్షమువారు ప్రభుత్వనిర్మాణమునందు తగిన మార్పులను జేయనడల బాధ్యతను వహించుటకు యెట్టి ఆక్షేపణయు లేదని తెల్పిరి. వీరికింకను యే మేమియో ఆశగలదు. ఇంకను వెనుకటిమితవాది వాసన యీ పక్షమునకు బోలేదు. శాసనసభ యందు ముఖ్యముగ సంయుక్తరాష్ట్రములలో స్వరాజ్యపక్షమువారు శేమిచేయవలయునో విచారింపట నింతటితో విరమించక యింకను ఒక ఉపసంఘమును నియమించి, వారు ప్రస్తుతపరిస్థితు లలో ఆ పక్షముయొక్క ప్రధానధర్మములకు విరుద్ధముగాకుండ నెటుల సంతవరకు మార్పుకొన వచ్చునో ఫిబ్రవరి 15 నాటికి నివేదికను తయారు జేయ వలె నని కోరిరి. ఆంగ్లోహైందవపత్రికకు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఉద్యోగములంగీకరించిన జాలుననియున్నది. అప్పుడు వీరే ప్రభుత్వనిర్మాణమునందలి లోపములను జూపింపవల నగునని 'డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్సు' హితమొనగు చున్నది. ఈ ఉపసంఘమువారు జేయు సూచనలపై నింకను యీపత్రిక కాశగలదు, మంత్రిపదవు

నంగీకరింతురను మాట మాత్రము కల యని తెప్ప వచ్చును. కాని దేశ పురోభివృద్ధి కీ విధానము, మార్పు లెట్లు తోడ్పడునో మేము సమన్వయము జేసికొనజాలకున్నాము. ముందు జరుగవలసిన నిర్మాణ కార్యక్రమమునకు స్వరాజ్యపక్షమువారును తోడ్పడవలసియున్నది. తస్మాత్తముల సరయవలసి యున్నది. దేశబంధుదాసుగారి గ్రామ పునర్నిర్మాణోద్యమ మేమయ్యెనో యింకను యేమియును దెలియటలేదు. వారికి త్వరలోనే ఆరోగ్యము జేకూరి యీ యద్యమమున కెక్కువ తోడ్పడద రని నమ్మవచ్చును. శాసనసభలద్వారా దేశము నకు మేటుజరుగునను నాశలేదు. స్వయంసహాయము మీదనే అది ఆధారపడియుండును. అందులకే జాతీయమహాసభ తీర్మానములు దానిజూపుచున్నవి. స్వరాజ్యపక్షమువారును తన్నిర్వహణమునకు తోడ్పడదరు గాక!

ఇటలీ కల్లోలము

ఇటలీలో మునులోసి సర్వాధికారమును వహించి నిరంకుశముగ నెట్లు ప్రవర్తించుచున్నదియు తంతివార్తలవలన పాఠకులకు దెలియుచునే యున్నది. యూరోపు సర్వాధికారమునకు ఇటలీ యందు బోల్షివిస్టుకుట్రలు బయలుదేరుచుండ వాని నాపుటకై యీ ఫాసిస్టుఉద్యమము బయలుదేరెను. కాని దీనికొకదారితెన్ను యేమియు నున్నటుల గాన్పించదు. 1919 నాటినుండియును నియ్యది నిల కడలేకుండ మునులోసిగారి చేతులలో ననేక మార్పుల బొందుచుండెను. ప్రతిపక్షులను నోరెత్త కుండ జేయుచుండెను. నియోజకవర్గము పార్లమెంటరీ ప్రాతినిధ్యముగలదానినిగా జేయుటకు దెచ్చిన బిల్లుపై పెద్దగడబడి బయలుదేరెను. క్లబ్బులనణచి వేయుటయేగాదు, అనేకవిధ సంస్థలను మూసి వేయుటేగాదు, గృహములను సోదాజూచుటయే గాదు, నిర్బంధములేగాదు అనేకవిధముల మునులోసిగారు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించిరి. ఇట్టి పక్షమునకు దేశము సం దెట్టిన హాయమును గలుగజాలదు. అసలీ యద్యమము దౌర్జన్యముపై నాధారపడియుండెను. అట్టిదే యద్యమముగాని విజయము గాంచజాలదు. ప్రతిపక్షులు ఫాసిస్టును ఖండించుచు దేశమునందు ప్రకటనము గావించిరి. మునులోసిగారిమీద ఇటలీ దేశమున కంతకును కంతమువరకున్నది. ఆయనపై నభిశంసనముగూడ జేసెదరని జెప్పబడినది. దీనిని బట్టిజూడ పాసిస్టుప్రభుత్వమున కంతమువచ్చినదనియే చెప్పవచ్చును. ఇందువలన ఇటలీ దేశమున కెక్కువ లాభములు లేకున్నను నష్టముమాత్రము గల్గెను. దౌర్జన్యముతో బుట్టిన యద్యమము తద్వారానే నాశనమందును. నిర్బంధ ప్రయోగమువలన నెట్టి మంచియు గలుగజాలదని యియ్యది దెలుపుచునే యున్నది. అహింసయే పరమోత్కృష్ట ధర్మమును టకు సందియము లేదు.

కీ. శే. కాతా పూర్ణానందంగారు

విజయవాడ వాస్తవ్యులును ప్రస్తుత మాపుర పారిశుద్ధ్య సంఘమునకు వైసు చైరుమన్ గనుండిన వారు నగు కాతా పూర్ణానందంగారు నిన్న సంకాంత్రి పండుగరోజున జ్వరముచే కాలధర్మము

మొందిరని దెలుపుట శాంతయు వగచుచున్నారము. వీరు చిరకాలము పురపాలకసంఘముతో సంబంధము గలిగియుండి స్థానికపాలనయం దనుభవమును గడించియుండిరి. వీరు వర్తమా మూలమున వృద్ధి వచ్చియుండిరి. వీరు బహు భార్మికులు. దేవాలయ మొకదానిని ప్రతిష్ఠించిరి. కొన్నివేలు వెచ్చించి రైలుస్టేషను సామీప్యమున నొక విశాలసత్రమును గట్టించుచుండిరి. ఈసత్రము పని ముగియలేదేయని మరణ సమయమందును పూర్ణానందంగారు విలపించిరి. వేదవిద్యలకు ఆదరణ తగిన యీ దినములలో పూర్ణానందంగారు ప్రతి సంవత్సరము విజయదశమి నాడు విద్యత్సంస్కారులకు భూరి దక్షణలనొనంగుచుండిరి. నిరతాన్నదాత యని పేరుగాంచిన వీరి మరణమునకు చింతిల్లుచు వీరి కుటుంబమునకును వీరి సోదరులగు సూర్యనారాయణరావుగారికిని మా సానుభూతిని దెలుపుచున్నాము. వీరి యాత్మకు పరమేశ్వరుడు శాంతి మోసంగు గాత!

డాక్టరు అనిబిసెంటుగారు

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయోపన్యాసములు

విద్యావిషయమున భారతీయుల ఆశయములు

12 వ లేదీని యీవిషయమునుగూర్చి బిసెంటుగారు మొదటి ఉపన్యాసము నొసగిరి. "ప్రాచీన విద్యావిధానము నందు ప్రధానముగ సౌందర్యము నవీనవిధానమునం దంతరించి నది. ప్రాచీనకాలమున విద్యావిషయములందు ప్రభుత్వమువారి కెట్టినితోధమును కలిగించియుండలేదు. ఈస్తుండియాకంపెనీ వారి పరిపాలనము ప్రారంభమైనదిమొదలు ప్రభుత్వమువారు విద్యావిషయములందుగూడ కల్పించుకొనసాగిరి. ఇదియే అనర్థమునకు కారణము. విదేశభాషలో విద్య నేర్వవలెనని పర్ చార్ల సువుడుగారు చేసిననూచన 1854 లో ఆమోదింపబడినది. అదియే జాతీయ విద్యావివాదమునకు ప్రారంభము. విద్యా వ్యాప్తి అభివృద్ధి నొందవలెనని ప్రభుత్వమువారికోర్కె ముండ గూడదు. దేశభాషలలోనే విద్య నేర్వవలెను. నీతిచరిత్రవిషయములనుగూడ బోధింపవలెను. వర్ణవివక్షత వృత్తివిద్యవలన కలిగిన మంచి ఏర్పాటుగాని మరేమియునుగాదు. ఒకప్పుటిని పంశ పారంపర్యముగా చేయువా రొక వర్ణముగా నేర్పడుచువచ్చిరి. దేశభాషలలోనే విద్య నేర్పటమన, నాగరికతనుగూర్చి భారత జాతీయ ప్రాచీనాశయములను బోధించుటమన, ఆంగ్లజాతీయము లగు ఆశయములు మనకు పనికిరావు గాన వానిని నిరసించుట కును వానిలో మంచివానిని ప్రాచీనాశయములతో సమన్వయించుటమన మనము నిశ్చయించితిమి. అటుల పనిజరిగినచో ప్రపంచమున మాతనవాద్యులకేకమును సౌందర్యమును సోదర భావమును కాంతిని భారతదేశము కలిగింపగలుగునని తిశెంటు గారు నుడివిరి.

మతమును తత్వజ్ఞానమును గూర్చిన భారతీయ ఆశయములు

13 వ లేదీని కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము నె 3 టు భాషలలో హ్యాయమార్తి సర్ ఎవర్లు గ్రీవుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగిన గొప్పసభలో యీవిషయమునుగూర్చి బిసెంటుగారుపన్యసించిరి. జ్ఞానమునుగూర్చి భారతీయుల అభిప్రాయముల కును పాశ్చాత్యుల అభిప్రాయములకును అత్యధికమగు భేద మున్నది. పాశ్చాత్య దేశములందు శాస్త్రపరిశోధనలవలన మారణ యంత్రనిర్మాణాది దుష్కృతములు కలిగి విశోపాఖండము రక్తప్రవాహములకు మనికపట్టెనది. భారతదేశమున శాస్త్రముల కును మతమునకును దృఢసంబంధము కలదుగాన నట్టి భారత కృత్యము లీదేశమున కలుగవని నమ్మెదను. భారతదేశమునందలి మతధర్మములును తత్వజ్ఞానమును శ్రేష్ఠతములు. కర్మబద్ధమైన మానవుడు తత్వజ్ఞానమున బంధవిముక్తుడై తత్వముయందై ప్రకాశింపునని బిసెంటుగారు నుడివిరి. (ఆ. ప్రె.)

విశేష వార్తలు

ప్యాసిస్ ఒడంబడిక

మిత్రమండలి నిశ్చయము

సాలేహ లిచ్చు సొమ్మును పంచుకొనుట

లీఫ్టు, జనవరి 12:—మిత్రమండలి ప్రతినిధులు తమ సంభాషణలలో చర్చించినవిషయములను క్రియార్థమున నుంచుటకు ప్యాసిస్ సమావేశమున నిపుణులు వారిప్రయత్నములను పూర్తి చేసికొన్నచో నిండుసభలలో ఆలోచించి వీటిని తీసి చర్చించుచు తీర్మానములు జేయబడును. ఈ తీర్మానముల నంగీకరించెద రనుకొనుచున్నారు.

డాన్ నివేదికను ప్రకారము వచ్చు సొమ్మును, ప్రాంతంలో తెలియం అక్రమణ నైతికవ్యయమును పంచివెట్టు విషయమై పరిష్కార మొనర్చెదరు.

ప్యాసిస్ సభ లండనులో రాచకీయపురుషులకి లాభ కరముగ జరుగుచున్నందులకు సంతృప్తిని గలుగజేయుచున్నది. జయప్రదముగ జరుగు ననుకొనుచున్నారు.

గురువారమునాటికి చర్చిలుగారు లండనుకు తిరిగి వచ్చెదరటం. ప్యాసిస్ లో జేసికొన్న తీర్మానములను తమసహోద్యోగుల సమ్మతినిమిత్తము తెలియజేసెదరు.

ఇటీవలివార్తాసాము

ప్యాసిస్, జనవరి 12:—స్వాతంత్య్రప్రకారము ఇటలీకి నూటికి 10 చొప్పున రావలసిన మొత్తముకంటె సరకుల రూపమున ముట్టినదనియు నష్టపరిహారముల తక్కువలో 400,00,00,00, బంగారు మార్కుల నీయవలసియుండెననియు తెలుపుచున్నది. ఆ ఆదనపు మొత్తమున డాన్ విభాగము ప్రకారము తమకు రావలసినసొమ్మును తిగ్గించుకొని ప్రతిపాటున వాయిదాప్రకారము ఇటలీ తీర్చిజేయుట.

రుమేనియా, సర్బియా

మున్నగుసారి హక్కులనుగూర్చి ఆర్థికమంత్రిలు శిష్ట సంకతులను నిపుణుల సంఘమువారు వినిరి. ఈదేశములు ప్రారంభనిజేదికమున పాట్లానలేదు. తమకు సంబంధించినవిషయములో తమలాభములను గాపాడుకొనజూచుచున్నారు. ప్యాసిస్ లింగు విషయమై ఇటీవలపుట్టిన సంకతులనుగూడ వినిరి. బ్రెజిలులోనున్న జర్మను ఆస్తిని గూర్చి బ్రెజిలు రాయబారి జెప్పినసంకతులను ఆలకించిరి. అందరకును తృప్తికరముగ అన్ని విషయములు పరిష్కరించబడును.

అమెరికనుల యంగీకారము

అమెరికను ప్రతినిధులు మిత్రమండలి ఆర్థికమంత్రిలను తాత్కాలికముగ ప్యాసిస్ లో జేసికొన్న ఒడంబడికను అమెరికను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించిరి.

అంత్యఒడంబడిక కుడూరట

పూర్తిగ ఆంగ్లోఅమెరికను ఒడంబడికను నిన్న మధ్యాహ్నం పునఃసభలో చర్చించిరి. పరిష్కారమైనది. నైతికఅక్రమణ వ్యయము క్రింద అమెరికాకు 45000000 బంగారు మార్కులను మించకుండ ఇచ్చెనట.

ఎక్స్చేంజ్ ఒడంబడిక ప్రకారము ఫెడరల్ రిజర్వ్ బ్యాంకులోనున్న 15000000 డోలరులను తక్షణము తీసికొనెదరు.

పర్సన్ మంత్రివర్గపు పేర్పాటులు

చిక్కులు

బెర్న్స్, జనవరి 12:—ఆర్థికమంత్రియగు డాక్టరు లూథర్ గారింగ్ ను మంత్రివర్గము నేర్పాటు జేయజాలకున్నారు. రిచిస్టాగులో సెంటరు పక్షమువారి సహాయమున్నగాని వీరికి వీలులేదు. ఆసహాయము ఇంతవరకు లభించలేదు. కాని సెంటరు పక్షముతోడను ఇతరపక్షములతోడను రాయబారములు జరుగుచునే యున్నవి.

కెయిరో హత్య

ఆంగ్లస్వర్ణరూపాయవలె ఆరవైవై విడిచిపెట్టిన సోదాలుగాను తనను ఒక నేరమునకు స్పష్టముగ విచారింపలేదనియు రాచకీయాభిప్రాయములకు బట్టుకొనినదియు తెలియజేసిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికానాణెముల చలామణి (కరెన్సీ)

లెటోరియా, జనవరి 12:—గోల్డ్ స్టాండ్ డబ్బునే త్వరలో ప్రచారము సలుపుటకు, కానుల చలామణిజేయుటకే ప్రయత్నింపవలె ననుచున్నాడు.

బ్రిటిషు వర్తకము

అభివృద్ధికరమగు పరిస్థితులు

ఎగుమతిదగువులు హెచ్చుట

లీఫ్టు, జనవరి 12:—1924లో ఎగుమతులు 1795000000 పౌనులు. 1923 కంటె 28000000 పౌనులు ఎక్కువ. 1922 కంటె 760000000 పౌనులు ఎక్కువ.

దిగుమతులు 1180000000 పౌనులు. 1922 కంటె 177000000 పౌనులు ఎక్కువ.

డికంబరులో ఎగుమతులు 69000000 పౌనులు. నవంబరు కంటె 1000000 పౌనులు ఎక్కువ. పోయిన డికంబరు కంటె 5000000 పౌనులు ఎక్కువ.

డికంబరులో దిగుమతులు 181500000 పౌనులు. నవంబరు కంటె 18000000 పౌనులు ఎక్కువ. పోయిన డికంబరు కంటె 2200000 పౌనులు ఎక్కువ.

నిరుత్తికంట్ ఎగుమతులు ముడివస్తువులు, నేతలేని సరకులు 24000000 పౌనులు తగ్గినవి. బొగ్గు చాలాతగ్గింది. నేత సరకులు 88000000 పౌనులు హెచ్చెను. నూలు ఇతరవస్తువులలో 21000000 హెచ్చెను.

ఆస్ట్రేలియా నాకావనివాండ్రతగవు

మెల్బోర్న్, జనవరి 12:—కొద్దిమంది కార్యాలయములకు, వచ్చిన నాకావనిములనుండి తీసికొనవలసి వచ్చునని న్యాయమూర్తి పవర్నుగాడు ఉత్తరువు చేసిరి.

నావికసంఘమును (సీమెన్సుయూనియను) నమోదులో నుండి తగ్గింపవలెనని ఫెడరలు ఆట్రార్న్ జనరలు గోరెను. ప్రధానానామ్యును దీనిని ఆమోదించెను. నావికుల చర్య యుద్ధమును ప్రకటించుటవంటి దనిరి. దానివలన బ్రిటన్ యూనియనులకు వెలితియిరరిరి. తిరిగివచ్చిన సైనికులు సరకులను తీయుటకు నియమించుటచే, సిడ్నీ వాటరువైడ్ పనివాండ్ర సంఘమువారు పనివాండ్రను పనిలోనుండి తొలగించిరి.

బెంగాలు ఆర్డినెన్సు బిల్లు

నిరాకరణము

బ్రిటిషు పత్రికాభిప్రాయములు

లండన్, జనవరి 10:—బెంగాలు ఉపప్రదేశముల విజయము పేరుతో పెద్ద ఆక్షరములతో బ్రిటిషుపత్రిక లిల్లు వ్రాయుచున్నది. బెంగాలు స్వరాజ్య వాదులు మరి కొన్ని హత్యలను జేయుటకు కుట్రను బన్నుచు ఉపప్రదేశమును మరింత బుర్రుచుచున్నారను కీర్తికలతో వ్రాయుచున్నది. భయపెట్టి ఎక్కువ ఓట్లను సంపాదించిని భారతప్రతినిధులు అనేకముగ తెలపుచున్నారు.

డెయిలీ కెలిగ్రాఫు

పత్రికానిరేఖ రిల్లు తెలుపుచున్నాడు:—కానసభ కవతల రహస్యపు సంఘములు చాలమందిని భయపెట్టిరి. బిల్లును ఆమోదించగోరిన సభ్యులను భయపెట్టిరి. కాని వీరి ఉత్తరార్థాటములు, బెడరింపులనుజూచి భయపడిపోయిరి. స్వరాజ్యవాదులు అసహనమునకు పథకుల నవలంబించిరి. నింద్యులగు పద్ధతుల నవలంబించిరి. ఓట్లను తీసికొనుటకు గంటకొట్టినట్లు ప్రభుత్వము ఓడిపోవనని ధైర్యముతో జెప్పగలిగిరి. ఇంతమంది ఓటిచ్చిరన్నచో వీరందరను ఆరాచకమున సహించి సానుభూతి జూపుచున్నారన్న మాటయే.

12 గురు బ్రిటిషుఉద్యోగులను జంపుటకు విప్లవకారులు ఏర్పాటులను పూర్తిజేసిరిని ప్రకటించుచున్నారు. కాని తమ ముఖ్యనాయకుని ఆరెట్టుచేయుటలేదను, ఆర్డినెన్సును అమలులో పెట్టుటలేదను ఈ ప్రయత్నములు నిష్ఫలమైనవని లాయెను. నిరాజిగంజి తీర్మానముదిగ కొందరు కుట్రపాటులు బందిపోటు జేసి దబ్బును సంపాదించుటకు ఇతరవిధముల గడించుచున్నారట. అసలుముఖ్యమేజో తెలియకున్నను దానివలన స్వరాజ్య వాదులకు భయముగల్గెనట.

ఇంగ్లండు-రషియా

సంబంధములు ప్రారంభమగుట

లండన్, జనవరి 12:—లండనులో నిన్న రషియా ప్రతినిధి రాకోవిస్కిగారు మాస్కోకు బయలుదేరిరి. కొద్దిరోజుల క్రిందట ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారితో మాట్లాడిరి. ఇది స్నేహపూర్వముతో జరిగెనట. ఆంగ్లో రషియాసంబంధములను చర్చించుటకే రాకోవిస్కిగా రేగిరని అనుకొనుచున్నారు.

క్రొత్తవస్తు

వైవిధ్యమైన క్రొత్తవస్తువుల వీరియు కనిపించలేదనుచున్నారు. ఆంగ్లో రషియాసంబంధములను ఒడంబడికను మానుకొనువిషయమై చాంబర్లనుగారి యభిప్రాయమును సోవియటు ప్రభుత్వమునకు తెలియజేయుట కేగిరనుచున్నారు. రాకోవిస్కిగాడు లండనుకు తిరిగివచ్చినపెంటనే క్రొత్తవస్తు నెత్తెదరన్నచో ఆశ్చర్యముండదు.

ప్యాంగు హే పోరాటము

చాంగుగారి సేన లోడిపోవుట

ప్యాంగు హే, జనవరి 12:—నిన్నటి పోరాటములో సర్ జాన్ ప్యాంగుగారు చాంగు యూక్ మింగుగారి ఆయుధాగారమును బట్టుకొనిరి. చాంగుగారి సేనలు లోబడినవి లేదా పారిపోయి యుండవచ్చును. చీఫ్ యూక్ మింగుగారును జిల్లా నాక్రమించుకొన్నారు. వందలకొలది తుపాకులను గాల్చిరి. చాల కిటికీలు బ్రద్దలైనవి. కాని ఒక్క ప్రెంచి నావికునికి కాలిలో దెబ్బతిగిలెను.

సామాజ్యరభ

దక్షిణ ఆఫ్రికానిశ్చయము

జోహాన్స్ బర్గ్, జనవరి 12:—జనీవా ఒడంబడికను ఆలోచించుటకు జరుగనున్న ప్రత్యేకసామ్రాజ్యసభలో ప్రియముగ ప్రతినిధిని బంపకుండుటకు దక్షిణ ఆఫ్రికాప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించి రని తెలియుచున్నది.

మిడ్లండు బ్యాంకు యభియోగము

లండనునుండి కాగితములను తీసికొన్న విషయమై కర్తృక ఆగ్రహముల ప్రశ్నించిరి.

ప్రాంసులో నేరముజరిగెను. కాన ఇతనినిబట్టి అప్పగించుటకు వీలులేదని ముద్దయు న్యాయవాది ఆక్షేపణను తెలియజేసెను.

బ్రిటిషు యిరువదారి పనివాండ్లు

నైతిక ఉత్తరువు ఆక్షేపణ

లండన్, జనవరి 12:—నైతిక ఉత్తరువును 25 గంటలలో తీసివేయవలెనని 20000 రైల్వేపనివాండ్లు చెప్పరుల సమావేశమై తీర్మానించిరి.

ప్యాసిస్టుల సంఘీభావము

రహస్యసంఘముల మార్కొనుచట్టము

రోము, జనవరి 12:—ప్యాసిస్టులను బలపరిచి కాపాడుటకు శ్రీమ్యాసనులు మరితర రహస్యపుసంఘముల నడంబడుటకు ముస్సోలిని గా రొకబిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు ఈసంఘములలో జేరరాదనిరి. అట్టిసంఘముల నిబంధనలను ఏర్పాటులను బహిరంగము జేయవలెననిరి.

నల్లమందుసభ

సిసిల్ ప్రభుని నియమములు

లీఫ్టు, జనవరి 12:—నల్లమందుసభకు ముఖ్యప్రతినిధిగ సిసిల్ ప్రభుని నియమించిరి. ప్యాసిస్టుప్రభువు నెమ్మదిగాంచుచున్నను అతనిసానే ఇతనిని నియమించిరి.

గ్రేటు బ్రిటనుకోర్క్ ననుసరించి రెండవనల్లమందుసభను 19 తేదీవరకు ఆపుజేసిరి.

క్యాపిస్ట్రీగారు త్వరలో ఆంగ్లముగాంచు గాక యను తీర్మానమును జపానుప్రతినిధి యుపపాడింప అందరను సంతసించిరి.

యూరపులో పొగమంచు

లండను వీధిలో రాకపోకలు పనిపాటలాగిపోవుట
లండన్, జనవరి 12:—బుధవారమునది లండనులో
పొగమంచు దట్టముగ బట్టుచున్నది. వీధులలో బస్సులు, ట్రాములు
భోవుటకు వీలులేకుండ అగిపోవలసివచ్చెను. స్వల్పప్రమాదములు
ఎన్నియో గల్గెను.
పార్కింగులోగూడ పొగమంచు దట్టముగబట్టినది. రైలు
ప్రమాదములు జరిగినవిగాని అశాయములేదట. ట్రాము డికో
నుటచే 12 గురికి గాయములు తగిలెను.
పడమటి యూరపులో పొగమంచు మరియొకచోదె.
గంటు ప్రయాణీకులబండియు సామానబండియు డికో నెను.
రెండు గొట్టపుబండ్లు డికో నెను. 30 మందికి గాయము తగిలెను.
ముగ్గురికి బలమును గాయములు తగిలెను.
రెడ్డు ఫెలియలో రైలు డికోని 21 మంది చనిపోయిరి.

బ్రిటిషు వైమానికదళము

క్రొత్త కార్యక్రమము
దేశసంరక్షకసేవలో శేరువారినిగూర్చి చాలవరకు
క్రొత్త ఏర్పాటులను చేసిరి.

ఆలివియరు ప్రభువు

చిత్రరంజనదాసుగారి ప్రశంస
లండన్, జనవరి 10:—నేటి డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రి
కలో ఆలివియరు ప్రభువు తీవ్రముగ ఆక్షేపించుచు ఇట్లు వ్రా
యుచున్నారు.
దాసుగారినిగూర్చి నేనన్నమాటలను ఈపత్రికయు భా
రతవిలేఖరులను అవిశేషముగ ప్రకటించెను. ఇకముందైన లేని
పోని సంగతుల మాహించి చదువరులకు తప్పుడుసంగతులను
వీరు ప్రకటింపకుండ నుండెదరు గాక! నేనన్నమాటలను తప్పు
గ ప్రకటించి అవకతవక ప్రకటించిరి.
ఇంతకంటే క్రొత్తసంగతులను ప్రకటించుట మంచిది.

భారతదేశ పరిస్థితులు

డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రికా విమర్శన
లండన్, జనవరి 18:—భారతదేశ ఆర్థిక రాచకీయ
ములనుగూర్చి విమర్శించుచు ఇట్లు డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రికా
విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు:—
"త్వరలో పరిశీలుకొనితీని పూర్తిగ మాంత్రివగ్ధమువారు
సింహావళాకనము చేసికొనవచ్చును. కొద్ది నెలలనుండి భారతదేశ
ఆర్థికపరిస్థితులు చాల యభివృద్ధి గాంచెనని ప్రముఖు లనుకొను
చున్నారు.
మూడేండ్లక్రితము చాల అసంస్కృతరముగ నున్నవని
తలంచిరి. ఇప్పుడు చాల యభివృద్ధిరముగ నున్నయని. దీనికి
దృష్టాంతము గలదు. నిరుడు రాచకీయ ఆందోళనము ముమ్మర
ముగ జొన్నత్యమును గాంచెనవచ్చును. రాష్ట్రీయపథలో ప్ర
తిష్ఠాంధులచే తామే నష్టపోవుచున్నారమని స్వరాజ్యవాదు
లు గ్రహించిరి. ఈప్రతిష్ఠాంధులవలన వీరు వాంఛించిన సం
స్కరణములు ఒక్కొక్కటి ముఖ్యమగువిధానము వెనకబట్టియో
తక్కువ ప్రస్తుత మాపుజేయుటయో జరిగెను.

నాగపూరు మతకలహములు

నాయకుల ప్రయత్నము
నాగపూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును
సఖ్యతను కగించుటకు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, హాలానా
అబ్దులకలాం అబదు, డాక్టరు సయ్యదు మహమ్మదు గార్లు
రెండు మతముల నాయకులతోను 10-11 లేదీలలో సంభాషిం
చిరి. హిందువులు అన్ని వేళలోనూ అన్నిస్థలములను బాజాలు
వాయించుటకు మహమ్మదీయులు అనుమతించిరి. మసీదువద్ద
బాజాలువాయించకుండచేయవలెనని ఖురాన్ లో ఎచ్చటను విధిం
పబడలేదు అని మహమ్మదీయుల సభలో 12 వ లేదీ రాత్రి
అజదుగారు ఉపన్యసించిరి. సోదరభావమున నెంపొందించుటకు
హిందువు లధిక మగుసరానమును మాపవలెనని హిందువులసభలో
అజదుగారు బోధించిరి. ఇకమీదట కాంతికలాగునని నమ్ము
చున్నారు. (ఆ. పే.)

బొగ్గువిచారణ సంఘము

హాకిన్సుగారి మేమోరాండము
బొగ్గునుప్రమాణీకరణముగావింప నూచించుట
కలకత్తా జనవరి 12: తమ లిఖితపూర్వకమును విజ్ఞప్తి
యందు భారతబొగ్గు విచారణసంఘము యెదుట బొగ్గురవాణా
ధికారియగు ఎ. వి. హాకిన్సుగారిట్లు వ్రాసిరి:—ఎగుమతి
చేయుబొగ్గును రకమునుబట్టియు, ఫిటినిబట్టియు తరగతులుగ
భాగించుట (grading) అనుకూలముగ నుండుననియు, నానా
విధమైన బొగ్గు రకములను పరిశీలన గావించినపిదప కాఖవాద
ప్రమాణీకరణము గావింపవలయుననియు నని (Standardise)
హాకిన్సుగారు నూచించిరి. కాని కాఖను నిర్మించి అధికారము
లను కాఖకొప్పగింపబడుటకు కానన నిర్మాణము బహుశః ఆవ
శ్యకమని హాకిన్సుగారి అభిప్రాయము. సామర్థ్యము గలకార్య
నిర్వాహకవర్గమున్నయెడ బొగ్గును ఏకరాశిచేయు యోర్పాటు
గావింప నులభమని డెల్వెరిగాని నిర్బంధము గావించుటకు హాకి
న్సుగారియ్యోగములులేదు. బొగ్గును యెగుమతిచేయుటకు తెరు
ముదినచే గడులుకేరలము బొగ్గుగనుల ఉత్పాదకము కొరకు
సరఫరా చేయబడవలయుననియు, తొట్టెలో లేబడినబొగ్గును
పూర్తిగ ఆవామాయుషీ కాబడవలయుననియు సాక్షి డెల్వెను.
మంచిరకపుబొగ్గును రవాణాగావింపబడుటకు బొగ్గు రవాణా
ధికారి గావించు ప్రయత్నములను సరఫరా
కాబడుచున్న బొగ్గు అంతరాయములను గల్గించు
చున్నది. టన్నునకు రెండు అజాల పన్నుపల్ల బొగ్గుగనుల
వారును యిచ్చుటావశ్యకమనిసాక్షి నూచించెను. బొగ్గు త్వరిత
ముగ ఎగుమతి చేయబడుటకు రవాణాధికారి సౌకర్యములను
గలిగించెనని డెల్వెబడెను. బంకర్ కోలనకును, దానికేవలయు
సాధనముల వివయమునను ప్రత్యేకముగ సదుపాయములు చేయ
బడెను. ఎగుమతిరకము భారత దేశపు బొగ్గు వ్యాపకమునం
దొక భాగమనియు, దీని విషయమై రవాణాధికారియొక్క మైన
క్రెడెన్షియోనలయు నావశ్యకములేదనియు, బొగ్గు ప్రయోజా
రుల లాభమును బొగ్గు ఉత్పత్తిలాభములను బొగ్గురవాణాధి
కారి జాగ్రత్తగ గుర్తించవలయుననియు హాకిన్సుగారు
రిమార్కు చేసిరి.

జే. మేకై గారి సాక్ష్యము

కలకత్తా, జనవరి 12:—ప్రస్తుతము అమలునందున్న
వేగనుల సరఫరా విధానము తృప్తికరముగనున్నదనియు, సరఫ
రా వేగము చేయబడు టావశ్యకమనియు ఈ స్థరను బొగ్గు కం
పెనీ నూపరింపెండెంటు జే. మేకై గారు బొగ్గు విచారణ సం
ఘముయెదుట సాక్ష్యమిచ్చిరి. వేగనులు వేగముగ నుపయోగిం
పబడినచో వేగనుల సరఫరా జాస్తికాబడును. నష్టము సంభ
వించును; ఎగుమతి చేయుటకు నాణ్యమైన బొగ్గు సిద్ధముగనుం
డును. వేగనుల సరఫరా అధికముగనున్నచో ప్రత్యేకముగ
యిందుకొరకు కట్టుబాట్ల వసరము లేదు. అనుకూలమైన
రేటులకు నాణ్యమైన భారతదేశపు బొగ్గు ఎగుమతికాబడినచో
పోటీవిషయమున భయపడవలసరము లేదు. బొగ్గును రకములుగా
భాగించుట (grading) అవశ్యకమనియు బొగ్గువర్తకుల
వ్యయవారుల ప్రతినిధులను నిపులుడైన ఫలహోదారులు గలనొక
సంఘమిందులకు నిర్మించు టావశ్యకమనియు మేకై గారు డెల్వెరి.

సింపెనన్ గారి సాక్ష్యము

యంత్రపరికరము లధికముగ నుపయోగించి బొగ్గు ఉత్ప
త్తి అధికముగావించినచో బొగ్గుతరుగునని భారతదేశపు గనుల
ముఖ్య తనిఖీదారుడగు ఆర్. ఆర్. సింపెనన్ గారు డెల్వెరి.
నాణ్యమైన బొగ్గు భారతదేశమునందండి ఎగుమతిచేయబడినచో
విదేశపుపోటీకి ఫిటిజెండుటకు కారణములవు. బొగ్గును తర
గతులుగ భాగించుటగాని యందుకొరకు ప్రభుత్వము శోక్యము
కలుగచేసికొనుటకాని తమకీర్తిములేదని సాక్షి డెల్వెను. ని
ర్బంధముగ బొగ్గును యేకరాశిచేయుట వీలైనప్పటికిని అమం
చిదికాదని సాక్షి అభిప్రాయము. (ఆ. పే.)

కోహాటు మతకలహములు

హిందువులును మహమ్మదీయులును మరల
సఖ్యపడి ఒడంబడిక వ్రాసికొనిరి
ఈనెల 12 వ లేదీ సాయంత్రము కోహాటులో హిం
దువులును మహమ్మదీయులును మరల సఖ్యపడి ఒడంబడిక
వ్రాసికొని రని వెబువరునుండి తెలివార్త వచ్చినది.
(ఆ. పే.)

ఈసాము గాంధీ వూజానిధికి చేరును

మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెనుగున వ్రాయబడినది)
ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్కరినదగ్గ ఒక కాపి వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట మంచిది.
ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4-8-0, 25 రు 7-13-0 ప్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.
0-11-0 అణాలు స్థాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపబడును.
కావలసినవారు, మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టిసిథి, మద్రాసు అని వ్రాయవలెను.

అన్ని కేవిన్సులకు, ఔషధశాలలకు,
వైద్యశాలలకు
టిన్ క్చరు కార్డమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి
గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట
బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే
వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు
టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల
జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL
Branches: Esplanade,
Phone 37

Phone: 225
Vepery
162

P. B. No. 314
Ootacamund

12 వ సమావేశము - వారణాసి

వైద్యశాఖ సమావేశము

నారదాసి, జనవరి 12:— నారదాసి హిందూ విశ్వవిద్యాలయ భవనమునందు 12 వ భారతకాస్త్ర పరిశోధక మహాసభ నేడు మధ్యాహ్నము సమావేశమయినది. కాస్త్రపరిశోధక సంస్థలకు సంబంధించిన ప్రభుత్వోద్యోగులు యితరులూ విశ్వవిద్యులు దేశీయులూ చాలమంది విచ్చేసిరి. పండిత మలవ్యగారు ప్రొ. పి. సి. రేగారు గూడ విచ్చేసిరి. కాశీ మహారాజుగారు మహాసభ నావ్యవసాయ స్వాగతోపన్యాసము నొసంగిరి.

మాలవ్యాగారు

మహారాజాగారి యువన్యాసాంతరము పండిత మదన
మోహన మాున్యాగారు ధర్మను హిందూవిశ్వవిద్యాలయముతర
పునఃసన్యాసింుము ఉపన్యాసించిరి. ప్రపంచముతటిటిలో కాస్త్ర
జ్ఞానాభివృద్ధికి సహితసహిందూదేశము మిక్కిలి తోడ్పడినది.
భారతదేశమునందు కాస్త్రపరిశోధనాభివృద్ధి పాశ్చాత్యదేశము
లలోకన్న చాల పూర్వమే ప్రారంభించబడినది. ప్రస్తుతము
మనము విరోపాదేశముకన్న చాల వెనుకబడియున్నాను. ఇ
ప్పుడు అధునికాభివృద్ధి చాల జరుగవలసియున్నది. హిందూ
విశ్వవిద్యాలయమువారు కాస్త్రవిద్యాభివృద్ధికి చాల పాటుబడు
చున్నారుని పండితులవారు తెలియజేసిరి.

ధ్యో పన్యాసము

సభాధ్యక్షులుగా మండిప డా॥ ఎం. సి. ఫార్యువు
ఎఫ్. ఆర్. ఎస్ గారు తమ ఆధ్యక్షోపన్యాస మొనంగుటకు
పూర్వము సభాసన్యాసకర్తలగు మహారాజావారిని ఏర్పాటు
లు చేక్కకేసిన విశ్వవిద్యాలయాధికారులగు మాలవ్యాగారిని
ఆఖినందించిరి.

నమునకు శాస్త్రీయ శిక్షణ

అధ్యక్షుడు చెలిపెను. కాస్త్రమనందు వివిధకాళుల విజ్ఞానమును గూర్చియు సరియగు స్పష్టమైన భావములు గలిగియుండవలెనని గోరుట మనయొక్క శ్రేయమునకే గాక మనల ననుసరించుకొని వచ్చువారికి గూడ ఉపయోగకరముగ నుండును. పూర్వీకులు మనకొరకై పరిశోధించి బయలు దెట్టియొందిన కాస్త్రజ్ఞానమునకు మన మెంతయు కృతజ్ఞులమై యుండవలెను. కృతజ్ఞులను చాలెవ వలెనన్న వారి ననుసరించి మనము గూడ కొంత మాత్రజ్ఞానమును వికసింపజేయువలెను. కాస్త్రపరిశోధనల జే

ఫలితములను సామాన్య

నా బట్టకొనినచో ఈ పయోగముండును. అట్లాచాలా బట్ట
నల మూత్రమున ఆధ్యాత్మికజ్ఞానమును పరిత్యజించి కేవలము
భౌతిక ప్రపంచమున మునిగి పోదుమని దలం
చుట పారభాటు. భారతదేశమునందు
పూర్వము చాల కాస్త్రపరిశోధనలు జరుగదుమంటెడివి. రైళ్లు,
ఇంజనీరింగు పనులు, నీటిపారుదల కట్టడములుగూడ చాలవరకు
అభివృద్ధిగాంచినవి. పాశ్చాత్యులు చివరవరకుగూడ ప్రాగ్దేశముల
ప్రాచీనవిజ్ఞానము నుండియే లాభ మొందుమంటెడివారు. ఇప్పు
డిప్పుడిప్పుడు ప్రాగ్దేశములు పశ్చిమదేశములనుండి సేర్పూరింప
చున్నవి. మరల సెన్నెడైన ప్రాగ్దేశములు పశ్చిమదేశములకు పస
యకరముగ నుండు తిరుణము రాగలదు. అవి డా॥ ఫారస్తరుగాయ
వివిధగా చెలిపిరి.

హాసభ యీనారమంతు

చున్నది. 410 వ్యాసములు చర్చించుటకు ఏర్పడినవి. రసాయన శాస్త్రముగూర్చి 106 వ్యాసములు గలవు.

దైవ్యశాఖ

వారణాసి, జనపతి:—భారత శాస్త్ర పరివృద్ధక సభ
బైద్యశాలసమావేశమునందు నేను అధ్యక్షతవహించిన లెఫ్టెనర్

మొక్క వెనుక ఉన్న

పరిశీలించి, రెండవ తీర్మానము జనవరి 27-వ తేదీ నాటి క సనసభయందు రాజుగారు ప్రతిపాదించెదరు. భారతదేశముందు ఒక ప్రైవేట్ కళాశాలను నిర్మింపవలయునని రాజుగారి ప్రత్యేక ము తీర్మానము గోరుచున్నది.

ఇతర సభ్యుల తీర్మానములు
ఇదివరకే జేరినట్లు కాబడిన తీర్మానములను మాంచి వ
నామ్యుడు యామాజీ, పండిత హోళకరజాతీ, మిశ్రాభాను బహ
దూర్ డివీసి యం. హునానలీ గారు ప్రతిపాదించెదరు.

ఇస్ మేలు ఖాన్ గారి తీర్మానము

భారతదేశమందు మధునిషేధ గావింపవలయునని నొక
తీర్మానమును ఖానుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

పన్నుఖం శెట్టిగారి తీర్థానము

ప్రభుత్వ నిర్వాహమునందును నొకపరిక్రమిక బ్యాంకు
 ఓని దొరతనమును దుష్టాచింపవలయునని గొరులు శ్రేష్ఠిగాలోకా
 తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదరు. (అ. ప్రె.)

అధ్యక్షోపన్యాసము

నిర్మాణించుటకన్న నివారించుట మందు లావణ్యకర

వివిధ రాష్ట్రములలో ప్రజాశోగ్యతాభి కమిషనరు ఈ

ఉష్ణ దేశ జాడ్యముల పరిశోధన గూర్చి డిల్. పుమ,

(५. प्रे.)

దుర్భరణాధికారిపదవి రదుచేయబడును

బొంబాయి, జనవరి 12: దుర్గభాగి కారి పవనని ర
దుర్గభాగి పోలీసువారి కార్యాలయము నుండి బొంబాయి ప్రభుత్వ
ము స్వల్పకాలమునా నొక బిల్లును కాననభయందు బ్రచురముచే
సినది. ఈపవనని రదుర్గభాగి కారి కార్యాలయమునను
బంబాయి, జనవరి 12: దుర్గభాగి కారి పవనని ర

ఆ సికమతాభివృద్ధి సంఘము-ధనసహాయము:-

గంజాంజిల్లా నందిగాం రాజాపాహేబుగారు యీ సంఘగ్రంథాలయమునకు నూరురూపాయలను, ఉవ్వెండ్రమి రాజేంద్రున జి. వి. రామచంద్రరావుగారు 50 రూపాయలను విరాళము లొసంగినట్లు కార్యదర్శికి జేతుంకరావుగారు చెబుతున్నారు.

నావికదళి ముఖ్యాధికారి ఆగమనము

రంగూను, జనవరి 18:—చాన్. యం. యస్. “పాత
ము” నాకయ్యందు సంచారము చేయుచున్న తూర్పుదీప్తిం ప్రే
షను ముఖ్యనాకాధిక ఆధికారి నేటి ఉదయమున యదురతి
వచ్చిగవర్, రుగారి అతిధిగనున్నారు. (అ. పి.)

సర్ సైఫ్ | బాంకరుగారి ఆగమనము

అలహాబాదు, జనవరి 12: — నేడు గురువారము 10-15 గ
టలకు సర్ పెప్సే (బాంకు గా రిప్పట్ల ఉంది. (అ. ప్రె.

అలహాబాదు, జనవరి 18:—నేడు దయము 10-15X

కొత్త పాటలములు వచ్చుట

కింగ్డ్రాబాదు, జనవరి 15:—గార్లను హైలెండ్లను
జేందిన మొదటిపటాలములోని మాడుకంపెనీలు నేటికడయ
మిచ్చుటకు వచ్చెను. తిన్నగా యేడెనుబోవుటకు నేటిరాత్రి
రాయల్ స్కూటయొక్క మొదటిపటాలము మియోలాల్బోవు
చున్నది. జెల్లామవద్దనున్న రాయల్ స్కూట కంపెనీవద్దనుండి
గార్లనుకంపెనీసెనియరు అధికారము దీసికొనెదరు. (అ. ప్రె.)

భారతదేశమున కార్మికసమస్య

విద్యాభివృద్ధి కర్తవ్యము

ఎన్. ఎం. జోషిగారి యువనాటకము

భారత కాననసమస్యలను ఎన్. ఎం. జోషిగారు కార్మిక సమస్యయొక్క పరిణామమును గురించియు, భారతదేశము నందు ప్రస్తుత మెదుర్కొనుచున్న వేర్వేరు కార్మిక సమస్యల గురించియు మొన్న సాయంత్రము, వై. ఎం. సి. ఎ. భవనమున నుద్దేశముగ నుపన్యసించిరి. కార్మికుల గురించి మాటలాడినపుడు శరీరకష్టము జేయువారిని, బుద్ధి నుపయోగించిపనిజేయువారిని గూడ పాఠ్యదేశించిరి. కార్మికులనుగా నితరులకంటె నేనజేయు వారినే వారుదేశించిరి గాని, తమకు తామే యజమానులగు నుండి పనిజేయువారి నుదేశింపలేదు. కార్మికులకును వారి య జమానులకును గల సంబంధములను గురించిన కార్మిక సమస్య- దేశమునందు పారిశ్రామిక పరిస్థితు లొకవిధమున పరిణామము జేచిన తరువాత నుద్భవించును. ప్రజలు వ్యవసాయ పరిశ్రమయందుండి, గ్రామములందు నివసించుచుండి పెద్దపట్టణములు, ఫ్యాక్టరీలు లేనపుడీ సమస్య యుద్భవించనేరదు. అట్టిస్థితియందు సామాన్యముగ నందరూ, తమకు తామే యజమానులగు పనిజేయుచుందురు. అంతయుగాక, వారు తమ స్వగ్రామములందును, బంధుమిత్రాదులందును నుండురు గాన, అన్నివిధములగు సహాయములు గలుగుచుండును. స్త్రీలు ఎంజినలను కనిపెట్టుట తొడను యంత్రముల తయారుజేయుట తొడను, పెద్ద పెద్ద పరిశ్రమల స్థాపించుట కవకాశముగలిగెను. ఇట్టిపరిశ్రమల తీవ్రతరముగ వ్యాపించుటచే, అందలి కార్మికులకు సంఘము తగినంత గృహపనులను కల్పించుటకు సంఘము సంస్థి మొదల జాలక పోయెను. అందుచే క్రమముగా, మురికి ప్రదేశములయందలి అనారోగ్యములగు గృహములసమస్య బయలుదేరెను. కార్మికులు-క్రిక్కిరియింపుచున్న చిన్నచిన్న గదులందు నివసించునవచ్చెను. వానితో నితరసమస్యలు ఉద్భవించెను. గొప్ప మొత్తముల వెచ్చించి పెద్దస్కేలు మీద పరిశ్రమల స్థాపించుటచే, ఎక్కువ లాభములను దీయవలెనని యజమానులు సామాన్యముగా యత్నింతురు. ఇందులకు గాను ఎక్కువ కాలము, కార్మికులచే పనిజేయించెదరు. ఎక్కువనేపు పనిజేయటచే, అనేకదుష్పరితములు గలుగుచుండును. కార్మికులశరీరారోగ్యము చెడిపోవును. పల్లెటూరినుండి పట్టణములకు వచ్చి ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయుచుండుటచే కార్మికుల గృహములును పౌరకర్మములు చాలవరకు భగ్నమైపోవును. గ్రామములందున్నప్పుడు, వారికిష్టమయినములలోగలగు ఇరుగుపొరుగువారియొక్కయు బంధుగుల యొక్కయు సహాయము, వారికిష్టము లభింపదు. అందుచే కార్మికులు జబ్బుపడినప్పుడుగాని, వారు పనిదొరకనప్పుడును, వృద్ధాప్యమునగాని చాల చిక్కుల పొలుగుచున్నారు. ఫ్యాక్టరీలవలన పనివానికి, యజమానికిని గల పరస్పరవ్యక్తి సంబంధము తప్పిపోయెను. ప్రతిపనివాడును, తన స్వంతిమయములను దెలిసి, యజమానుని చేత జీతమును స్వయముగ నిర్ణయింపజేసుకొనుటకు పీలులేదు. అందుచే పనివారందరూగూడ ఒక్కసంఘముగా, యజమానులతో రాయబార మొనర్చుకొననలసిన యవసరమువచ్చెను. అంతయుగాక పల్లెటూళ్లయందు పని వస్తువుల నితరులు అడిగి గాన దానిని తయారుజేసెదరు. ఫ్యాక్టరీలయందట్లుగాక ఎక్కువ మూలధనముపెట్టి విస్తారముగ ముందుగనే తయారుచేసెదరు. అందుచే వానిపై లాభములు తగ్గకుండుటకుగాను, పనివారికి సాధ్యమైనంత తక్కువకూలీ నొసగుటకు యత్నించెదరు. అట్టిస్థితియందు సామాన్యముగా పనివారు గూడ సాధ్యమైనంత ఎక్కువ వేతనమును తాబట్టవలెనని జూచుచుందురు. ఈవిధముగా నొకరు పనివారి వేతనములను సౌకర్యములను తగ్గించుటకు యత్నించుటచేతను రెండవవారు వానిని హెచ్చించుటకుయత్నించుటచేతను రెండుపక్షములవారికిని వివాదములు ఉద్భవింపుచున్నవి. ఫ్యాక్టరీ పద్ధతినలన మరెయ్యక దుష్పరితముగూడ గలుగుచున్నది. ఇందుచే దేశములోనిధన మంతయు, ఏకొలదిమంది ధనస్వాముల చేతులలోనికొ జేరును. పారిశ్రామిక యజమాను లందరూను ఏకమై, తాము సాగించు వ్యాపారమునందు ఇతరులెవ్వరును జేరకుండజేసి, ఆయావస్తువులనుత్పత్తిజేయు హక్కునంతను తమకొక్కరికే యొందుకొనుటకు యత్నించుచున్నారు. అంతయుగాక పల్లెటూళ్లయందు నివసించుచువుడు పనివారిని వారియజమానులకును, సంఘమునందు కలభేదముదప్ప మరెట్టిభేదమునండదు. వారు పట్టణములలోనికి వచ్చి ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయుచున్నపుడు వారి యజమానులు మోటారుబండ్లలో అత్యున్నత

వైభవముతో దిరుగుచుంటును గాంచినపుడు, తమకట్టిస్థితి లేదను విచారమును నగవును గలుగుట కధికముగ అనికాశముగలదు. ప్రపంచమున ప్రస్తుతమున గల కార్మికసమస్యకు కారణములివి. ఇతరప్రాంతములవారి పద్ధతులు. కార్మికుల కష్టముల తగ్గించి కార్మికసమస్యల పరిష్కరించుటకు గాని వేర్వేరుదేశముల ప్రభుత్వములవారు మొదటనే ప్రయత్నించిరి. అందులకు గా నాచూప్రభుత్వము లాయారాప్రయత్నమునందలి పరిష్కరణల కనుకూలమైనటులు ఫ్యాక్టరీముల గావించిరి. ఎక్కువ గంటలకాలము కార్మికులచే పనిజేయించుటచే వారి ఆరోగ్యమునకు భంగము గలిగి అసంతృప్తి హెచ్చినపుడు, ప్రభుత్వమువారు, కార్మికులచే ప్రతిదినమును పనిజేయించుట కనిష్ట కాలమును నిర్ణయించుచు కాననముల నొనర్చిరి. కార్మికులు సందర్భమున గమనింప వలసిన ఆరోగ్య విధులను నిర్ణయించుచు కాననముల నొనర్చిరి. కార్మికులకు జబ్బు చేసినపుడు వారికి దగుసౌకర్యముల నొసగుట కొకకాననము నొనర్చిరి. పనిలేక కష్టపడ నతసరములేకుండ చేయుటకు గాను అనెంట్టాయమెంటు ఇన్ షూరెన్సు చట్టముల నొనర్చిరి. చాలకంపెనీలు తమ కార్మికులకు మంచి వాసని వసతుల నొసగుటకును, వారి స్థితి యభివృద్ధిపరుచుటకును ప్రయత్నము లొనర్చుచున్నవి. చాల కంపెనీలు కార్మికుల బిడ్డలకు విద్యాపనుల నేర్పరుచుటకును, జబ్బుపడినపుడు వారికి సహాయమునగుటకును ఏర్పాటుల గావించుచున్నారు. ఇవిగాక, కార్మికుల హక్కులను గాపాడి వసతుల సంపాదించుటకుగాను, దాదాపు పాశ్చాత్యదేశము లన్నిటియందును గూడ, కార్మిక సంఘములను ప్రేరేపించుచున్నాయి. స్థాపించ బడుచున్నవి. ఈసంఘములు 19 శతాబ్దప్రారంభము నుండియు ప్రారంభమయ్యెను. మొదట నీసంఘముల నేర్పరుపకుండ జేయుటకుగాను, యజమాను లెన్నిచో విశ్వప్రయత్నముల నొనర్చిరి. కొన్నిదేశములందు కార్మికసంఘముల నిషేధించుచు, కాననములు గావించుటచేను. ఆంగ్లదేశమునగూడ నిట్టికానన మొకటి యొనర్చబడినది. కాని కార్మిక తరగతులవారందరూ నేమాత్రము భయపడక, మొదట రహస్యముగాను తరువాత క్రమక్రమముగా బహిరంగముగాను తమసంఘముల నేర్పరుచుకొనుచుండిరి. చాల ఆందోళన జరిగిన తరువాత కార్మికులు తమహక్కుల స్థిరపరచుకొనిరి. 1825 సం॥ న కార్మికసంఘముల నిషేధించు కాననము రద్దుజేయబడినది. అప్పటినుండియు నిట్టిసంఘములు కార్మికుల హక్కులకొరకును సౌకర్యములకొరకును పోరాడుచున్నవి. వీరి ఆందోళనమువలన ప్రభుత్వములును కాననసభలును తప్పని సరిగ, కాననముల నొనర్చుటకు పూనుకొనవలసివచ్చెను. ఎవరెంతటిప్రయత్నముల నొనర్చినను ఈ సమస్య ఇరకున పరిష్కరింపబడలేదు. కార్మికులకును, యజమానులకును ఇంకను నొకవిధముగ ద్వేషముగలదు. వేతనముల సమస్య ఇంకను అట్లే యున్నది. నివాసపనుల లింకను అధ్యాన్నముగనే యున్నది.

పరిశ్రమలపద్ధతుల సంస్కరింపవలెను

పారిశ్రామిక పరిస్థితులు దేశము దేర్చుచున్న సమయమున చాలమంది బుద్ధిమంతులు, యజమానులకును పనివారికినిగలగు నున్న, అపరాధనీయులగు పరిస్థితులతప్పించుటకు యత్నించిరి. వారిలో చాలమంది, ప్రస్తుతపరిశ్రమ లాధారపడియున్న పునాదులు సరియైనవిగావని యెంచిరి. ప్రస్తుతము పరిశ్రమ వ్యవహారముల నంతయు ఒక్కయజమానులు మాత్రమే నిరంకుశముగ జరుపుచున్నారు. పరిశ్రమయందు, ధనము పెట్టుబడియొక్క, తనశరీరమును ధారపోసి పనిజేయుటకూడ, సమానావశ్యకమైనదని వీరు వాదించుచున్నారు. యజమానులు ధనము పెట్టుబడి పెట్టి, లాభనష్టములభరించుటకు సిద్ధముగనుండుననియు అందుచే వారి నొక్కరికే పరిపాలనాధికార ముండవలెనని కొందరు వాదించుచుండగా, యజమానులు తమ నిలువధనమును మాత్రమే పెట్టుబడిపెట్టిరి గాని కార్మికులు తమ జీవితమునంతను ధారపోయుచున్నారు. ఒకపరిశ్రమ నిలిచిపోయినయెడల, దాదాపు 10, 20 నెలలములందు పనిజేసిన కార్మికులు, పనిదొరకక అల్లాడుచు జీవితశ్రమమునంతను కష్టములందు గడపవలసివచ్చును. అందుచే ప్రస్తుతపద్ధతుల తొలగించి, పరిశ్రమ వ్యవహారములనిర్ణయించుటలో యజమానులు కార్మికులనుగూడ భాగస్వాములుగ జూడవలెననియు చలించుచున్నారు. పరిశ్రమలందు తయారుజేయు వస్తువులకొనుపరికొండ పరిశ్రమయందు జోక్యము గలదు గాన, వారిని గూడ సమానముగనే సంప్రదించవలెనని మరొకొందరు వాదించుచున్నారు. కాని ప్రపంచమున దేశేతరులందునుగూడ పరిశ్రమలింక నిబిధానముల ననుసరించి వడుపడుటలేదు. ఇం దేనిధానము

నాయ మైనదను విషయమును నేనిప్పుడు చర్చించను. చాలదేశములందు, ప్రస్తుతమును సరియైనది గావని యెంచుచున్నారనిమాత్రము నుడిచెదను. ఆంగ్లదేశమునందును, మరొకన్ని యారవిజును దేశములందును కొన్ని పరిశ్రమల యజమానులు పరిశ్రమల వ్యవహారములందు కార్మికులతోగూడ సంప్రదించి పనిజేయుచుండుట సంతోషదాయకము. ప్రపంచమున దితర దేశములలో కార్మికపరిస్థితు లిట్లున్నవి.

భారతదేశముననితరములు

భారతదేశమున మనమింకను నట్టిదేశకు చాలదూరముగ నున్నాము. మనలో నూటి 75 కంటె నెక్కువ వ్యవసాయదారులనియు, నూటికి 90 మంది పల్లెటూళ్లలో నివసించుచుండురని మిగులదెలియును. గత 50 సంవత్సరములుగా మనపరిశ్రమలుగూడ అధునికపద్ధతులపై అభివృద్ధి నొందుచున్నవి. మనబట్టలనేత పరిశ్రమ ఒకమాదిరిగా చాల అభివృద్ధి నందినది. బొంబాయియందీపరిశ్రమలో 5 లక్షలమంది పనిజేయుచున్నారు. కలకత్తాపద్ధమన జ్యోతుపరిశ్రమలుగూడ బాగుగ నభివృద్ధి నందినది. మన బొగ్గపరిశ్రమ, ఇనుముపరిశ్రమలు గూడ నభివృద్ధిపరచితిమి. క్రొత్తరైల్వేల స్థాపించుటచే వానియందు 10 లక్షలమంది పని జేయుచున్నారు. ఆస్సాముపై పున పెద్దపెద్దతేయాకు, కాఫీతోటల పరిశ్రమగలదు. మనముపూర్తిగా నభివృద్ధిపందని ఈసమయమునగూడ, పెద్దకార్మిక ప్రజయు, కార్మికసమస్యయు మనల నెదుర్కొనుచున్నవి. అయినను ఈసమస్యఇంకా తీవ్రరూపము దాల్చలేదు. మనదేశమున వ్యవసాయకారములవలన, ప్రజలలో చాలభాగము భూమిఖామందులగు నుండి స్వయముగ గాని, ఇతరులతోగలసి వాటాకారులుగాని పనిజేసుకొనున సరిగలదు. ఇట్టివారి సంఖ్య దాదాపు 40 లక్షలుండును. వారికి, కొన్ని కష్టములున్నను అవి తీవ్రమైనవి అనుకొనుట లేదు. వారందరు కలసి ఏకమై తమకష్టముల నివారించుకొన దలచుటలేదు. ఇండుకు రెండు కారణములు గలవు. (1) వారి పట్టణములందలి ఫ్యాక్టరీ కార్మికుల కంటె తక్కువ జ్ఞానము గలవారు. ఫ్యాక్టరీ కార్మికులవలె వారికి తమహక్కుల గురించియు స్థితిగతుల గురించియు వారికెక్కువ దెలియదు. (2) పల్లెటూళ్లయందు పీరచ్చలచ్చల చాలమారముగా పురుషులవలన నుండురు. అందుచే తమ పరిస్థితుల నభివృద్ధి జేసికొనుటకు వారందరు కలసి పనిజేయుట కష్టము.

భారతకార్మికుల కష్టములు

ఫ్యాక్టరీలయందు ఎక్కువగంటలనేపు పని జేయించు సమస్య మొన్న మొన్నటివరకు మనదేశమున చాల తీవ్రముగ నుండెను. అప్పటివరకు కార్మికులచేత 12, 14 గంటలనేపు పని జేయించెడివారు. ఇట్లు జేయించుట ఎవరైన నాతేపించినయెడల ఎక్కువ గంటలనేపు పనిజేయుటకు కార్మికులు తమంతట దామే గోరెదరని యజమానులు యెఱుఱుచుండిరి. ఈ వాదనకు సాక్ష్యమొసగుట కెవరో కొందరు కార్మికులను సాక్ష్యమునకు దెచ్చుట యజమానులకు కష్టమైన పనిగాదు. వీరి కొనసవేతనములు గూడ చాల తక్కువ. బొంబాయిలో కార్మికులకు వామా సాయిని నెల 4 కి రు 20-25 ల జీతము ముట్టును. మరెయెక్కువ నిపులులగువారు రు 25-50 ల సంపాదించుకొనెదరు. బొంబాయిలో నివసించుట కెంత అధికమగు వ్యయమగునో మిఠగమనించిన యెడల నా వేతనము లెంత యల్పమో మిగుల దెలియును. బొంబాయిలో గృహపనిచి చాలకష్టము. కార్మికులు వారికి నిర్ణయించబడిన గదులలో నివసింపవలెను. స్వల్పవేతనములతో కార్మికులు, పిల్లలను కుటుంబమును పోషించుకొనుట అసాధ్యము అందువలన ఇతర దుష్పరితములు చాల జనించుచున్నవి. స్త్రీలుగూడ ఫ్యాక్టరీలకు జల్లి పనిజేసినచోగాని వారి జీవితము గడచుటలేదు. స్త్రీలచే ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయించుటకు గురించి ఆతేపించినపుడు, పురుషులు తమ స్త్రీలనుగూడ ఫ్యాక్టరీలలోనికి దీసికొనిపోవుటకు కుతూహలపడుచుండురని యజమానులు జెప్పుచుండురు. కాని ఇందెంతమాత్రమునత్యములేదు. కార్మికులుగూడ, మీ, నావలెనే, తనభార్య యింటిపద్ధతుండి బిడ్డలను సంరక్షించి గృహమును చక్కగా నలంకరించి తాను వచ్చుసరికి నివాసయోగ్యముగా నొనర్చవలెననియే గోరుచుండును. జీవితము జరుగుట దుర్లభముగచే, నాతడు తన భార్యనుగూడ పనికి పంపవలసివచ్చుచున్నది. అందుచే ఒక్కస్త్రీలేగాక, చిన్న పిల్లలు గూడ ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయవలసివచ్చుచున్నది. రెండు చక్కరములకు పూర్వము, 9 ఏండ్ల కంటె తక్కువ బాలురు బాలికలుగూడ ఫ్యాక్టరీలయందు నియమింపబడెదవారు. పిల్లలను పనిలో నియమించుట నాతేపించినపుడు “వారికిదిబద్ధ” య

ని యజమానులు ప్రత్యక్షమున మొసగుచుండెడివారు. కాని తల్లి తండ్రీ సంపాదించు వేతనములు జీవితమునకు బాలకపోవుటయే, పిల్లలుగూడ పనిజేయవలసివచ్చుటకు సరియైన కారణము.

స్త్రీలచే గనులయందు పనిచేయుచుట

గనులయందు పనిజేయువారికి మనదేశమున నొసగుచున్న వేతనములు చాల తక్కువ. అంతియగాక వారు దినమునకంత కాలము పనిజేయవలెనను విషయమున నెట్టి నిర్ణయమునలేదు. కొన్ని సమయములలో కార్మికులు రెండు మూడుదినములు, పైకి చాకుండ గనులలోనే యుండుదురు. స్త్రీలను గనులయందు పని జేయుటకు నియమించుట చాల చెడుగులతో గూడియున్నది. అందువలన వారిని ప్రవేశపెట్టగూడ భంగము గలుగవచ్చును. స్త్రీలను, గనులలో పనిజేయుటకు నియమించుట మనదేశమున దప్ప ప్రపంచమున మరియేదేశమునందు లేదు. అయినను, తాము జేయుచున్న పని సరియైనదేనని యజమానులు, ప్రభుత్వమువారు ఇంకా నుడువ సాహసించుచున్నారు. కార్మికులు సంవత్సరము పొడుగునను, పట్టుములందు నివసింపరనియు, కొంతకాలము గ్రామములందు నివసింపరనియు, అందుచే ప్రస్తుతవేతనములు వారికి బాగుననియు కొందరు యజమానులు చెబుటకు వాడుక యైనది. ఈ ఆశోపకాయందు సత్య మెంతమాత్రమును లేదు. కార్మికులు సామాన్యముగ ఒకపక్షమునందున, నెలరోజులలో తమ గ్రామములకు వెళ్లి వచ్చుచుండుదురు. సామాన్యముగా నుద్యోగము జేయువారందరు, పూర్తి జీతముమీద సంచిక నకు దాదాపు రెండు నెలలవరకు నెలవుల ననుభవించుచు తమతమగ్రామముల యందు అనుభవించుచుండ కార్మికులు జీతపట్టముమీద సంచిక కొకతూరి తమగ్రామములకు పోవుట ఎంతమాత్రమును ఆతేవ జార్జముగాదు. అట్టి స్త్రీలనుమార్చినను నుండనిది, వారి జీవితము, దుస్థితిగనున. ఈకష్టములుగాక, అనుద్యోగసమస్య యొక్కటిగూడ దేశమునందు ప్రారంభమగుచున్నది. ఏదైన నుద్యోగములు సంపాదించుకొనుటకుగాను చాలమంది పట్టుములకునుమిడుచుండుటచే, పనివారుకానిసంఖ్య పట్టుములలో పెచ్చుచున్నది. అందుచే నీసమస్యగూడ పరిష్కరించుటకు మనము ప్రయత్నముల నొనర్చవలెను. తమజీవితకాలముంతయు పనిజేసినను, కార్మికులకు వృద్ధాప్యమున నెట్టి ఆధారమునులేక చాల కష్టమునందుచున్నారు. ఆసమస్యను పరిష్కరింపవలసి యున్నది. కార్మికులకు నివాసముల నేర్పరుచు సమస్య చాల తీవ్రమగుచున్నది. బొంబాయిలో నూటికి 75 వంతులు చేరిలో నివసింతురు. చేరి యనగా నొక గది. అది 10 x 10 అడుగుల వైశాల్యముండును. ఇందు సగటున 10 మందిచొలస నివసింపుచుండుదురు. సాధారణముగ నొక్కక్క గదియందు అంతకంటె నెక్కువమంది గూడ నివసింతురు. ఇందువలన ననేకచెడుగులును అనారోగ్యములును సంభవించుచున్నవి.

ఈసమస్యలను ఇంకా తీవ్రపరచుచు దాల్చక పూర్వమే, వానిని తప్పించుకొనుటకును, తగ్గించుకొనుటకును ప్రయత్నింపవలెను. మనదేశమునందు ప్రభుత్వమువారుగూడ, కొన్ని సమస్యల సంధర్భమున కాసనముల నొనర్చిరి. 1880 సం॥ ఫ్యాక్టరీలగురించి ఒక కాసనమొనర్చిరి. ఇట్టి కాసనమును గావించు నూచన మనదేశమున కార్మికులనుండిగాని, విధ్యాధికుల నుండిగాని బయలుదేరకపోవుట విచిత్రము. ఈదేశమునందు ప్రతిపరిశ్రమ అభివృద్ధి నొందునేమోయన భయముచే, లంకమైగ మాంచెట్టరు వర్తకులు ఈకాసనము నొనర్చినట్లు ప్రభుత్వమువారిని ప్రోద్బలపరిచిరి. వారిది పోటీని పడగొట్టు నుదేశముతో నొనర్చినను, మానవజాతిపై గల సహజదయార్పి స్వభావముచే నొనర్చినను వాని ఫలితములు మాత్రము మంచివయ్యెను. ఆకాలమున భారతదేశమునందలి విద్యాధికులందు ప్రయత్నించినను, వారి మాట ప్రభుత్వమువారిచే గమనింపబడు స్థితియందులేదు. ఈ కాసనమునందు వారమునకు 60 గంటల కంటె నెక్కువకాలము కార్మికులచే పనిజేయింపరాదనియు పడిదినముల కొకమారు ఒక దినము నెలవు నివ్వవలసినదనియు, నిధింపబడెను. వారమునకు 60 గంటల పనిజేయుట ఎంతకష్టమో కార్మికులు నివసించు అనారోగ్యకరములకు గడులందు నివసించు కొలదికాల మాసములు ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేసినయెడల మాత్రమే జరిగెను 12 వత్సరముల వయస్సు లోపుగల బాలురు చాలమంది ఫ్యాక్టరీలలో పనిజేయుచున్నారు. 12 వత్సరముల వయస్సు లోపువారిని ఫ్యాక్టరీలలో నియమింపరాదనిగూడ నిషేధించుచు కాసన మొనర్చబడెను. పనిజేయుచున్నప్పుడు అపాయములకు లోనైన వారికికొంత పరిహార మొసగవలెనని విధించుటకు మరెయ్యక కాసన మొనర్చబడెను. ప్రస్తుత మొసగు పరిహారము చాల స్వల్పముగ నున్నది. పిల్లలు ఫ్యాక్టరీలలో నియమింపబడకుండ నిషేధింపబడినను స్త్రీలను గనులయందు పనిచేయుటకు నియమింపబడకుండ నిషేధించుటకు కాసన యజమానులకును, సేవకులకును వివాదములను పోగొట్టుటకు ఎట్టిప్రయత్నములు లేవు. ఇట్లవల తరుచుగా జరుగుచున్న సమస్యకట్లు అట్టి వాదముల తీవ్రతను బయల్పరుచుచున్నవి. కార్మికులు తమ

యభిప్రాయములను వ్యక్తీకరించుటకు వారికయ్యె కష్టమేమార్గము. ఈ సమస్యలు లేకుండ గనే అయాసమస్యలను సర్వముగ పరిష్కరించుకొనుట అన్ని పక్షములవారికిని, దేశమునకును గూడ లాభదాయకము. కార్మికులకును యజమానులకును గలుగు వివాదముల పరిష్కరించుటకు గాను, విచారణకోర్టుల నియమించుచు కాసనము గావించుటకు ప్రభుత్వము వారాలోచించు చున్నారు. ఈఅదనము నుపయోగించుకొని, కార్మికసంఘముల నన్నిటిని తప్పక రిజిస్టరు జేయవలసినదని పారిశ్రామిక యజమానులు ఒక ఆశోకనమును ప్రారంభించు చున్నారు. రిజిస్టరు జేయబడని కార్మికసంఘ మేదియు నుండకుండ జేయుట దీనియొద్దేశము. ఇందుచే 1825 సం॥ న ఆంగ్లదేశమున రద్దుజేయబడిన కాసనమును ఈ 1925 సం॥ న భారతదేశమున సాంసింపవలెనని గోరుట యగును. ఇట్టి నూచనను, యూరోపియను వాణిజ్యసంఘములేగాక, భారతీయ వాణిజ్య సంఘములు గూడ గావించుట చాల విచారకరము. ప్రస్తుతము ప్రతివారమును ఇచ్చు వేతనముల పద్ధతిగాని, నెలకొకతూరి వేతనముల నొసగు పద్ధతి నేర్పరుచవలెనని గూడ పారిశ్రామిక యజమానులు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇది కార్మికులకు చాల నష్టదాయకము. క్రొత్తపద్ధతినవలంబించు నెడల, కార్మికులు తమవేతనములను మొదటి సారి మునుజే భర్తీపెట్టుకొని, తరువాతి మూడు వారములలోను తమకు కావలసినవస్తువులకు మాహుకాయవస్త్ర వస్త్రజేయవలసి వచ్చును. అప్పుడాతడు ప్యాక్టరీ కష్టములకే గాక మాహుకారి ఋణబాధలను గూడ నుభవింతును. కార్మికుల స్థితినిభిన్నపరిచుటకు, కాసనసభవారును, కొందరు పారిశ్రామికులును గూడ ప్రయత్నించుచుండుట సుఖదాయకము. ఈ విషయము న మదరాసులోని బక్సింగుహాము కర్ణాటికిమిల్లు వారు తమ కార్మికుల కొనర్చుచున్న సదుపాయములు ప్రకటించుచు నున్నవి. అంగ్ల, అమెరికాదేశములందలి కార్మికుల సౌకర్యముతో, కర్ణాటికిమిల్లు వారొనర్చు సౌకర్యములు సరిపోలుచున్నవి. కార్మికుల సౌకర్యములను గమనించి పారిశ్రామిక యజమాను లీ దేశమున కొందరున్నను వారిసంఖ్య చాలయల్పమని జెప్పవలసివచ్చును.

కార్మిక సంఘముల నిస్సహాయత

ప్రస్తుతదేశమున కార్మికుల సంఘములు చాలతక్కువుగను దుర్బలముగనున్నవి. వారికి ప్రస్తుత మొసగుచున్న వస్తువుల సంత్కృష్టికరముగ నుండుట కారణమని యెంచరాదు. కార్మికులు సాధారణముగ విద్యావిహీనులుగను, అజ్ఞానహీనులుగ నుండుటయే ఇందు కారణము అందుచే కార్మిక సంఘముల నేర్పరచి వానినిసామర్థ్యముతో నిర్వహించుట కంతమాత్రమును వీలులేకున్నది. ఈఒక్క ఆహమ్మతాబాదునందుమాత్రము కార్మిక సంఘము బలవంతముగను, సామర్థ్యవంతములుగా లేవు. ఇందుకు గాంధీగారి కచ్చటగల పలుకుబడియే కారణము. గనుల ప్రదేశమునం దెచ్చటను కార్మికసంఘములేలేవు. లేయాకు, కాఫీ ప్లాంట్లనులయందుగూడ నెట్టిసంఘములును లేవు. అచ్చట కార్మికు లనుభవించుచుండు కష్టములు వ్యభిచారి సాధ్యముగాదు. సంయుక్త పరగణాలు మద్రాసు రాజధానుల నుండి ప్లాంట్లనులకు కూలీ లభికముగ వెళ్లుచుండురు. వీరికచ్చట నెల 1-కి రు 5 లభింపను మాత్ర మొసగబడును. ఎవరైనను విద్యావంతులు అచ్చటకువెళ్లి సంఘములు స్థాపించినగాని, వారి వసతు లభివృద్ధి యగుటగాని, మంచినిర్మాణ యేర్పడుటగాని సాధ్యముగాదు.

విద్యాధికుల కర్తవ్యము

వేర్వేరు ప్రదేశములయందలి కార్మికసంఘముల కన్నిటి కీని గలిపి, రాష్ట్రీయ సంఘములును, అభిల భారతసంఘములును నేర్పరుచున్నారు. ప్రస్తుత మీదేశమునకు 100 ప్రేడు యూనియనులును, 2, 3 లక్షల సభ్యులును గలరు. కార్మికుల స్థితి నభివృద్ధియొనర్చుటకు గావించబడున్న అంతర్జాతీయ ప్రయత్నములవలన ప్రపంచమునందన్ని ప్రాంతములలోని కార్మికులయొక్క స్థితియు క్రమక్రమముగా నభివృద్ధి యగుచున్నది. జెనీవాయందు స్థాపించబడిన అంతర్జాతీయ కార్మిక మహాసభవారు, వేర్వేరు దేశములందు గావించవలసిన ఏర్పాటులను గురించి ఆలోచించి చర్యదీనుకొనుచున్నారు. ఇట్టి అంతర్జాతీయ వ్యవస్థలన, ఒకదేశమందలి కార్మికులకును మరెయ్యక దేశమందలి కార్మికులకును ఇదివరకుగల పోటీని తొలగించి, అందరికొరకును ఈ వ్యవస్థయే చాలప్రయత్నముల నొనర్చుచున్నది. కార్మికుల స్థితి నభివృద్ధిపరుచుటకు అన్ని వైపులను మనము ప్రయత్నింపవలసియున్నది. ఇతరులు కొంత సహాయమొనర్చినచేదప్ప, వారు తమంతటామేమియు జేయజాలని నిస్సహాయస్థితియందున్నారు. అందుచే, విద్యావంతులును, సహాయముజేయగలయున్న స్థితియందున్నవారును, కార్మికుల సంఘములనేర్పరచి వారిస్థితిని చక్కబరచుటకు యత్నింపవలెను. మనదేశమున ఇప్పుడు వ్యవసాయక దేశముగ నున్నను, త్వరలోనే పారిశ్రామిక దేశముగ మారుట తప్పదు. అట్టి స్థితి

యందు సంభవించు చిక్కులను తప్పించుకొనుటకు మన మిప్పటి నుండి సంసిద్ధుడైనచేదప్ప లేనిదో ఇతరదేశములలో నైన చిక్కులకన్నీటికిని లోనుగావలసివచ్చును. కార్మికసమస్య జాతీయ సమస్యగాని, ఏ కొలదియంది పనివాండ్లనుమాత్రమే సంబంధించినదిగాదు. అందుకొరకు, ఎట్టిత్యాగమును గావించలేని కార్మికులను త్యాగమొనర్చవలెనని యడుగుట న్యాయముగాదు. సమైక్యము కట్టవలసినదన్న స్థితిలోనికి కార్మికులను దేరాదు. త్యాగమొనర్చగల విద్యావంతులును ధనీకులును ఈ సమస్యలను బాగుగ విచారించి, కార్మికుల స్థితి నభివృద్ధియొనర్చుటకు యత్నించుట కర్తవ్యము.

బె బె వా డ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కీర్తి శేషున కొత్త పూర్ణానందము పంతులుగారు

జనవరి 18:—బెబెవాడ మునిసిపల్ వైసుచేరుమేక గారకు కొత్త పూర్ణానందముపంతులుగారు నేటివిధ్యావ్సం 1 గంటకు స్వర్ణస్తుతరని వ్రాయుటకు చింతించుచున్నారు. పంతులుగారి వయస్సు 51 సంవత్సరములు ఇంకను పూర్తి కాలేదు. వారమురోజులవరకు ఆరోగ్యవంతులై పనిచేయుచుండిరి. కొంచెము జ్వరముతో ప్రారంభమై క్రమముగ జబ్బు వృద్ధియయ్యెను. కాని ఇంతవరకు నెట్టి దుర్భార వినవలసివచ్చునని ఎవ్వరను అనుకొనలేదు. అనేకధర్మములనుచేసి పంతులుగారు కీర్తిని గడించిరి ఇరువదివేలలో నొక దేవాలయమును నిర్మాణముచేసియుండిరి. ప్రతి సంవత్సరము విజయదశమినాడు వేదపరిష్కర్తునుజరిపి అనేకమంది బ్రాహ్మణులకు వార్షికముల నిచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడు దాదాపు ఏబదివేల రూపాయలు చెచ్చించి రైలువేషమును సమీపమున నొకవిశాలమైన సత్రమును కట్టించుచుండిరి. వారు జబ్బులో నున్నప్పుడు సహితము సత్రము పూర్తికాకపోయేనే యని విలపించుచుండిరి. విజయదశమినాడు జరుగు వేదపరిష్కర్త కార్యక్రమముగ జరుగుటకు స్థిరమైన ఏర్పాటును చేయవలయునని పలుమారు అనుచుండెడివారు. అట్టి ఆలోచన క్రియారూపమున పెట్టకమునుపే పరలోకమున శేగుట కడు విచారకరము. వీరు ఎల్లప్పుడు బ్రాహ్మణ సంకల్పణ చేయుటయందు తృప్తిపామును చూపుచుండిరి. ఇట్టి నిరతాన్నదాత నరణమువలన అనేకమంది బ్రాహ్మణులుంబములకు తీరని కొంత వీర్యదినది.

శ్రీ త్యాగరాజారాధన

స్వస్తి శ్రీ రామేశ్వరము సంచి పుష్ప బల గురువారం ౧౫-౧౨-౨౫ మొదలు యీ బస సోమవారం ౧౯-౧౨-౨౫ వరకు అంబురజుల సంకీర్తనవిద్యారాధనలకు శ్రీ త్యాగరాజస్వామి వారి ఆరాధనోత్సవములు శ్రీవారి భక్తజ్ఞానముచే బెబెవాడ గవర్నరు పేటలో రామమోహన పుస్తకభాండాగారమున జరుపబడును.

ప్రతిరోజు ఉదయం మొదలు రాత్రివరకు సంగీతకచ్చేరిలు, హరితాళ కాలక్షేపములు జరుపబడును.

సోంపేట తాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము

సోంపేట తాలూకా ప్రాథమికోపాధ్యాయ సంఘము వారు గతనెల 28 తేదీని బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాలాభివృద్ధి నందు అవరాహ్మమున 2 గంటలకు సమావేశమై, పుల్లెల నారాయణమూర్తిగారు “భక్త చింతామణి” గ్రంథమునుండి భక్తి భరితములగు పద్యముల గొన్నింటిని జదివిరి. పిమ్మట సమావేశమైన యుపాధ్యాయులందఱు రాజదంపతుల యాయారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధి కొఱకు భగవంతుని బ్రార్థించిరి. వారు తమవిధులను గ్రమముగ నిర్వహించుకొని తమ యాత్మ గౌరవమునకు కళంకము రాకుండ జేసికొనుటకు సంఘాభివృద్ధి కొఱకు నుచితశ్రద్ధను జూనుటకును తీర్మానించుకొనిరి. ఆచంటి గ్రామరావుగారిని ఉద్యానవనము సౌకర్యమును ఉపాధ్యాయులను సంఘములో జేర్చుటకు తగిన యేర్పాటులను జేయుటకై అందఱు సభ్యులు యెన్నుకొనిరి. జనవరి 30 తేదీని తిరిగి సభనూడి కేసనాభివృద్ధిని గూర్చియు సంపూర్ణ ప్రాథమిక పాఠశాలలందు తెలుగుపండితుల నియమమును గూర్చియు మఱిగొన్ని విషయములకు గూర్చియు చర్చించెదరు. వారనంది వెంకట శీతారామస్వామి, సంఘ కార్యదర్శి.

చెన్న పురి బజారుధరలు

జనవరి 14-వ తేది బుధవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
మొక్కా బా 1-కి రు 48 గాని రు 14.0-0 14.8-0	
సెలూరి బా 1-కి రు 15.8-0 16.0-0	
డిబ్బి బా 1-కి రు 16.4-0 16.8-0	
రా. 164 బస్తా 1-కి రు 8-12-0 9.0-0	
మొక్కా బా 1-కి రు 20.0-0 24.0-0	

(2) వస్తుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెలూరి బా 1-కి రు 10.8-0 11.8-0	
సెలూరి బా 1-కి రు 11.8-0 12.4-0	
మొక్కా బా 1-కి రు 18.0-0 18.0-0	
రా. 164 బస్తా 1-కి రు 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

మొక్కా బా 1-కి రు 160.0-0 165.0-0	
సెలూరి బా 1-కి రు 14.0-0 28.0-0	
కొండాపురం వేరు సెలూరి బా 1-కి రు 55.0-0 60.0-0	
ఉత్తర ప్రదేశ్ బా 1-కి రు 50.0-0 58.0-0	
కేరళ సెలూరి బా 1-కి రు 120 మొదలు 115	
అమలము బా 1-కి రు 145.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపప్పు బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
మొక్కా బా 1-కి రు 145.0-0 150.0-0	
మొక్కా బా 1-కి రు 129.0-0 140.0-0	
గుంటూరు పొయ్యి నీలిమందు మొక్కా బా 1-కి రు 50.55	
కాళిపా నీలిపొయ్యి బా 1-కి రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0 90.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

వట్టా రకం బా 1-కి రు 82.0-0 88.0-0	
చదరం బా 1-కి రు 82.0-0 85.0-0	
రవుండు బా 1-కి రు 82.0-0 85.0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 రులకు రు 72.0-0 77.0-0	
బంగారము, రులకు 1-కి రు 21.8-0 22.8-0	
సవరం 1-కి రు 14.8-9	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 275.0-0 280.0-0	
రాగి డిబ్బా రు 815.0-0 820.0-0	
అస్సాచక్కెర బా 1-కి రు 84.8-0 85.2-0	

(7) రంగులు ఆలిజెరెను

అల్పకృష్ణము 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
అల్పకృష్ణము డిబ్బా రు 72.0-0	
సింహం డిబ్బా	
గుర్రం డిబ్బా	

(8) రూపి

జోండా వెన్నుబాధ 1-కి రు 820.0-0	

(9) నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 7.8-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 7.12-0	
నూరేయేనుగ నెం 20 రు 11.4-0	
జూన్ నెం 20	
జూన్ నెం 40 ఏ తేలిక ఆయనను రు 18.11-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9.0-0	
పద్మాక్ష నెం 24 1/2 రు 11.8-0	
16 1/2 స్క్వేల్ నెం 8.12-0	
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె రు 11.4-0	
నెం 22 ,, ,, రు 11.8-0	
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు రు 9.0-0	
నెం 14 1/2 ,, ,, రు 9.4-0	

బట్టలవర్తకులకు విజ్ఞప్తి

మావద్ద ఇండియా, చైనా, జపాను మొదలగు స్థలము లలో ఉత్పత్తియైనట్టుతో తయారైన పట్టు ఉత్పత్తిములు, పంచలు పరిగచేర్చిన పాదారకములు, కోటింగులు, పర్షియన్లు ఇతరరకములు కావలసినవారు మాకు తెలిపిన ధరలపట్టిని పంపెదము.

బళ్ళ చిన్న కామరాజు & బదర్లు, బట్టుబట్టలవ ర్తకులు, పెద్దపురం (గోదావరిజిల్లా).

మీజీనితమును భీమా చేయించుకొన గోరినచో బ్రిటానియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

మిక్కిలి ఆకర్షణీయమైన భీమాపద్ధతులు, సరస మైన రేటు, ధారాళమైన పాలసీపద్ధతులు, సామర్థ్య మైన నిర్వాహకము, ఆలశ్యములేకుండా సామూహ్య (క్లయిము) చెల్లించుట మున్నగు సౌకర్యములు గలవు.

వివరములుగల నోటీసులు, ప్రాస్పెక్టుస్ కా పలసినవారు వ్రాసిన పంపబడును.

చీఫ్ ఏజెంట్:— జి. ఏ. ఎన్. రావు, బి. కామ్. 20, కచ్చాలేక్కర అగ్రహారం, మద్రాసు.

శ్రీ సకలతత్వార్థదీపిక-(వచనము)

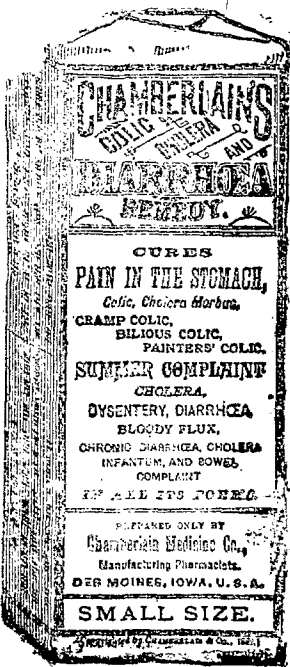
గ్రంథకర్త:— శ్రీ కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యవారుగారు, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

ఈ గ్రంథము తత్త్వవిషయమును సంగ్రహముగ బోధిం చును. ఇందు శ్రుతిస్మృతులనుండియు నితరసంస్కృతాంధ్ర వేదాంతగ్రంథములనుండియు ప్రమాణము లచ్చటచ్చట గలవు. శైలి సులభము. ౧౮ అధ్యాయములు. ఇందలివిషయములు:—

1. సూర్యవ్యవస్థ, 2. సుఖదుఃఖములు, 3. నిర్గుణపరబ్రహ్మము, 4. ప్రణవము, 5. సగుణస్వరూపనిర్ణయము
6. త్రిమూర్తులయొక్క యుత్పత్తి, 7. గుణత్రయ వివరము
8. పంచభూతోత్పత్తి, 9. జీవుని గమనాగమనములు, 10. అన్నస్వరూపము, 11. చక్రవిషయము, 12. అజపాగాయత్రీ.
13. చక్రాంతర్గత విషయములు, 14. పంచకోశ వివరము, 15. పిండోత్పత్తి, 16. వైరాగ్యప్రకరణము, 17. పంచీకరణము, 18. చతుర్వింశతి తత్త్వవివరము, 19. సృష్ట్యాది విషయవివరము, 20. నిత్యకర్మానుష్ఠానవిధులు, 21. భస. స్నాన, భోజనార్హత, భస్మధారణావిధి, 22. దుద్రాక్షధారణవిధి, 23. మడతూరి మంత్రోద్ధారణము, 24. శివార్చనక్రమము, 25. భస్మధారణావశ్యత, 26. భక్తి, 27. జీవేశ్వరవిషయము-జీవుడు, 28. ఆత్మస్వరూపము, 29. ముక్తి, 30. మహావాక్యములు, 31. ప్రభులింగగీత-తత్త్వబోధ, 32. సర్వమతైకతత్త్వము, 33. శివుడు తామసుడు కాదు, 34. ఈశ్వరుడు సర్వకర్త, 35. సూర్యమండలాంతర్వర్తి, 36. గాయత్రీ, 37. భగవద్భక్తిరూపణము, 38. చాతుర్వర్ణ్యవివారాధనక్రమము, 39. శివతీర్థప్రసాదగ్రహణము, 40. జయాది హోమవిషయము, 41. ఉపసంహారము

మఱియు నిందు తెలుగున విశ్వేశ్వరతారావతి సంస్కృతమున శివమూనసిక స్నానస్తోత్రము, శ్రీరామకోక్తశివభుజంగస్తోత్రము శ్రీకనకదుర్గాష్టకము గలవు. దీనివల రు ౧౦-౦-౦.

గ్రంథకర్తగారియొద్దను, బెజవాడ వాణిమద్రాక్షరకాలాంధ్రపండితులు శ్రీ కాశీనాథుని చినపీఠభద్రయ్యఅయ్య వారుగారియొద్దను ప్రతులు క్రయమునకు దొరకును.

చేంబర్లెన్ గారి శూలనాఫ్టి ఆతి సార నివారిణి (2) ఈ ష ధ ము ను సేవించుటచే కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనాఫ్టి, పేగు సంబంధ మైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయ మునకు దొరకును. 88

ఆంధ్రనాటకరంగము

గ్రంథకర్త:

బ్రహ్మశ్రీ గొల్లపూడి శ్రీరామశాస్త్రిగారు

ఇందు ఆంగిక, వాచిక, ఆహార్య, సాత్వికము, లనఁ బడు నాలుగువిధములైన ఆభినయములును, వీనికి సంబంధించిన పాత్రోచితభాష, రంగమునం దుపయోగింపదగిన పద్యగీతముల విమర్శ, సంగీతప్రయోజనము, నటులు, నాటకములు మొదలగు రంగమునకు సంబంధించిన యన్నివిషయములును, శాస్త్ర సమ్మతముగను, యుక్తియుక్తముగను విపులముగ చర్చింపఁ బడినవి. శైలి మనోహరము, పండితవ్యక్తి లక్షణము సనభిప్రాయములనొసంగి దీనిప్రాశస్త్యమును వెల్లడించిరి.

250 పుటలగ్రంథము.

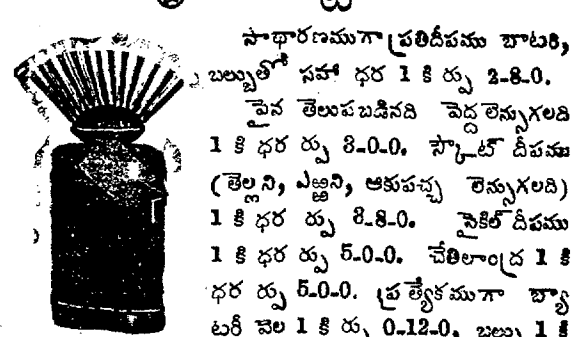
మేలుప్రతి 1.4-0. సాదాప్రతి 1-0-0. గ్రంథముదొరుకు చిరునామాలు:—

మేజర్, విద్యావిద్యోగిగ్రంథమాల-చిత్తూరు.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్, ఎన్.పి.సేట్, మద్రాసు.

ఫెండ్స్ అండ్ కో., బెజవాడ.

ఎలక్ట్రిక్ పాకెట్టు దీపము

సాధారణముగా ప్రతిదీపము బాటరి, బల్బుతో సహా ధర 1 కి రు 2-8-0. పైన తెలుపబడినది పెద్ద లెన్సుగలది 1 కి ధర రు 3-0-0. స్పాట్ దీపము (తెల్లని, ఎల్లని, ఆకుపచ్చ లెన్సుగలది) 1 కి ధర రు 2-8-0. సైకిల్ దీపము 1 కి ధర రు 5-0-0. చేతిలాండ్ 1 కి ధర రు 5-0-0. ప్రత్యేకముగా బ్యాటరీ వెల 1 కి రు 0-12-0, బల్బు 1 కి ధర రు 0-6-0. ఆటోమాటిక్ సిగ్నల్ లైట్ ధర 1 కి రు 2-0-0. సాదా సిగ్నల్ లైట్ 1 కి ధర రు 0-12-0. వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము. లక్ష్మీవిలాస వర్తకశాల కపాలపెట్టె నెం. 85, మద్రాసు.

పారాయణభగవదీత (వచనగ్రంథము)

క్రానునైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రున వైండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. వెల రు 1-0-0.

ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ దెలుగు వచనము వీయధ్యా యమున కాయధ్యాయము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁ బడినది. శైలి మిగులఁబ్రశస్తమయి ప్రాథమధురముగ నున్నది. ఇది యీ వైసానివారి మటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావించఁబడుచుండిన తాళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపఁబడినట్లు లి గ్రంథపీఠిక యందుఁ గలదు. కాని రచయిత యెన్నఁకో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచియించినవారిపేరు తెలియకుండుట కడు శోచనీయము. ఈగ్రంథము శ్రీలక్ష్మ నైతము మబోధముగనుండును. తాళపత్రమౌళికయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁదగినది. ఇది మద్రాసు బార్నికౌట్ వరదా ముత్తయప్పకవిధి నెం 74 దన గల సగలవర్తకులు వైసాని కృష్ణయ్య సెట్టి అందుపన్నువారికడఁ క్రయమునకు లభించును.

స్వదేశికాంపు ఫర్నిచరు

(1) కాంపు ఈజి చేర్ 1 వ రకం రు. 8. 2 వ రకం రు. 7. (2) మడత కాంపుకాలు 1 వ రకం రు 15, 2 వ రకం రు 18. (3) ఎక్కు కాన్ వాసుచేర్ రు 4, (4) కాంపుచేర్ 1 వ రకం రు 8-8-0, 2 వ రకం రు 8. క్యాటలాగు, యితర వివరములకు వ్రాసిన పంపబడును. పి. వీరాస్వామినాయు అండ్ సన్స్ నర్సరావుపేట, గుంటూరు జిల్లా

వృత్తాంతలేఖలు

మండవేలు

ఈ నెల 4 వ తారీఖున మా పుర చాలికా పాఠశాలయందు శ్రీ గరికపల్లి కోటయ్యదేవరగారి పురణమును గురించి బ్రహ్మశ్రీ మిల్లి జగ్గన్నశాస్త్రిగారి ఆధిపత్యమున సభ జరుపబడెను. ఈ క్రింది తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడెను.

తీర్మానము

“గానవిద్యావికారదులగు శ్రీ గరికపల్లి కోటయ్యదేవరగారి లింగైక్యమున కీ సభవారు చింతించుచు వారి కుటుంబమునకును శిష్యబృందమునకు నీ సభవారు సానుభూతిచూపుచు వారి ఆత్మకళాంతిసోపగుల కీర్తనని ప్రార్థించుచున్నారు.”

(ఒకవిలేఖరి)

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

జనవరి 11:—ఈ త్రైమాసికము ప్రారంభమగుటకు ముందే యాప్రాంతములందు పగటివడియి యత్యధికముగ గాన్పించుచున్నది. రాత్రులందు మాత్రము చలి యధికముగాయుండి గడగడ వణకచేయుచున్నది. మంచు దట్టుచు వర్షతుండవలె పరిపడుచున్నది.

డాక్టరుగారి బదలాయింపు

ఈయూరిలోని లోకల్ ఫండు డిస్పెన్సరీయందు సుమారు మూడునెలలనుండియు, డాక్టరుగారయ్యడిన శ్రీయుతులు ఆర్. గోపాలకృష్ణమగారిని, తిరుపతి మునిసిపల్ ఆస్పత్రికి, అసిస్టెంట్ సర్జనుగా బదలాయించుటచే, పుత్తూరు లోకల్ ఫండు డిస్పెన్సరీ నుండి యిక్కడకు బదలాయించబడిన శ్రీయుతిని, వేంకట రామానుజులు నాయుడుగారు వచ్చి చార్జీ దీసికొనిరి. శ్రీ గోపాలకృష్ణమగారి యూరువలది వెళ్లుచే వైద్యాలయమునకు మాత్రమేగాక, సీప్రాంత ప్రజాశిక్షిని దీరిన నష్టము గలిగినదని తప్పకతప్పదు. ఏమి ప్రజలయందు జూపుచుండిన గౌరవభావము దయకాంతము సర్వనాతితము. వైద్యాలయ మాతనికాలమున ప్రతిజ్ఞము నూర్చుకొని ఖాసుల నాకర్షించగలిగినది. శ్రీ కృష్ణమగారికీ వృత్తిలో మాత్రమేగాక ప్రజాపితాకార్యములందును తమ పాల్గొనుచుండుటకు దక్షిణదేశ వజ్ర బాధితుల సాహాయ సందర్భమునను యీ యూరిలోని రిడింగ్ రూమ్ (పఠశాలయము) పెన్సిన్ కోర్సు సంస్థలకు కార్యదర్శిగా యుండి జేసిన పనుల సందర్భమునను జూపిన కృషి వారి కర్తీ సామర్థ్యముల వేనోళ్ల జాటుచున్నది. పురప్రజలును పఠశాలయమువారును వారికి విడ్డూలుపు యత్నము జేయుటకై ఏర్పాట్లను విరివిగా జేయుచున్నారు.

రైలుప్రేషను - నీటిగుళాయి

ఈయూరు ప్రఖ్యాతిజేసిన తేలికరాజ మగుటచేతను వ్యాపారప్రవేశ మైనందున తాలూకా ముఖ్యపట్టణమైనందునను, రైలుప్రయాణములు విశేషముగ వచ్చుచు పోవుచు యుండును. అందున నీయూరు వేసవికాలమున త్రాగుటకు నీరు దొఱకక అల్లాడు ప్రదేశమైనందునను ప్రయాణికుల కన్నివిధముల సౌకర్యముగ యుండునట్లు “ప్లాట్ ఫారము” మీద మంచి నీటిగుళాయి వొకదానిని నిర్మించుటకు యం. యస్. యం. రైలుకంపెనీవారు పూనుకొందురుగాక యని ప్రజలనేకులు కోరుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు ప్రెజిడెంటు

చంద్రగిరి తాలూకా బోర్డు అధ్యక్షులగు శ్రీయుత యం. రామకృష్ణారెడ్డిగారు మొన్న సాయంత్రే మాయూరికివచ్చియుండి, మారణముగా జేయుచుండు “తిరుత్తని, చివ్వాడ” కోడ్డును, ప్రాథమిక పాఠశాలలను నిన్నటి దినము పరీక్షించి యీ దినముయదయమే, తిరువాలంగడునకు పయనమై వెళ్లిరి.

నాటక ప్రదర్శనము

వైకుంఠ ఏకాదశివాడు (5-1-25) రాత్రి యీ యూరిలోని ధోరవారిపేటయందలి గ్లోరీ థియేటరును చెన్నపురి, యస్. బి. కె. యక్క, సభవారు దుక్కింగచర్చిత్రమును, సంపూర్ణ రామానుజమును, రెండు నాటకములను ఆరవభాగము ప్రదర్శించియుండిరి.

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

మగన్లలో గాంధీగారి రాక

భీమరాజుగారు ఖాదీపరిశ్రమయందు దద్దితీయులు

జనవరి 11:—శ్రీయుతమగన్లలో గాంధీగారు 8 వ తేదీ ఉదయమునకు మా యూరు దయచేసి స్త్రీమరుపై వాడే శీతానగరం వెళ్లిరి. డాక్టరు ముబ్రహ్మణ్యంగారు వారిని సన్మానించియుండిరి. గాంధీగారు శీతానగరం ఖాదీనిలయమును, గౌతమీ సత్యాగ్రహశ్రమమును, శీతానగరం, వంగలపుడి, మున్నగు గ్రామముల జాతీయపాఠశాలలను సందర్శించి ఆనందించిరి. వంగలపుడి జాతీయపాఠశాలల విద్యార్థులకు నూలువడుకు డని హెచ్చరించిరి. ఈప్రాంతములలోని ఖద్దరువ్యాపకము, జాతీయవిద్యాభివృద్ధి మున్నగు వానియెడ సంకల్ప ప్రియి చెలిబుచ్చిరి. నాటిరాత్రికి తిరిగి రాజమండ్రి వచ్చి శ్రీగాంధీ పరిశ్రమలయమును చూచిరి. పరిశ్రమలయము యొక్క శ్రమశీలికి సంతసమొంది ప్రేక్షకుల పుస్తకములో తమ సదభిప్రాయమును హిందీభాషలో వ్రాసిరి. అతి పరిశుద్ధమును అందమునగు ఖద్దరు పరిశ్రమలయములో లభించుచున్నదనియు, నూలు మిక్కిలి సన్నముగాను నాణ్యముగాను ఉన్నదనియు పరిశ్రమలయమునకు మేనేజింగు డైరెక్టరుయన వారే చిన భీమరాజునంటి కార్యకారులు గొప్పనిపులనియు తాము చూచినంతవట్టుకు ఖద్దరు పరిశ్రమలయందు వీరద్దితీయులనియు వారి అభిప్రాయ సారాంశము. నాటిరాత్రి 11 గంటల రైలులో శ్రీగాంధీగారు రేపల్లెకు పయనమైపోయిరి.

750 వ సంబరము నూలు

ఆంధ్రులు నూలు వడుకుటయందు ప్రఖ్యాతి గాంచి యున్నారు. కళవలె దీనిని పరిగణించి యెక్కువప్రాకృత్యమును జూపుచున్నారు. శ్రీమతి కమలామణిగారు 400 వ సంబరములు తీసి విఖ్యాతినందియుండ రాజోలు తాలూకా పెద్దపట్నం గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత పెండ్యాల సోమయాజులుగారు 750 వ సంబరము నూలును మామూలు రాటుముపైననే తీయుచున్నారని కుభవార్థవచ్చి నది. ఆంధ్రులుమాత్రం ఈత్రువ కళాకళలము ఆంధ్రులప్రతిభ నినుమడింపచేయుచున్నది.

శీతానగరం

ఈసందర్భమున అఖిలభారత ఖాదీసంఘమువారి నివేదికలో “అదర్బత్సారకృష్ణములు” అను కీర్తికక్రింద శీతానగరమునుగూర్చి వ్రాసినక్రింది యంశము గమనార్హము:— “శీతానగరంయట్లుపట్ట పదిగ్రామములుచేరిన స్థలములో డాక్టరు ముబ్రహ్మణ్యంగారును మిత్రులును పనిచేయుచున్నారు. ఈప్రాంతములో ప్రతిపండును. కాని 1921 సం॥లో వలె నెగుమతీచేయబడక యిప్పుడచ్చటనే నిలువచేయబడుచున్నది. ప్రస్తుతము శీతానగరములో ఖద్దరుధర్మియవారి సంఖ్య నూటికి 75. ఈపదిగ్రామములలోను 1500 రాట్టములకుపైగా పనిజేయుచున్నవి. ఆప్రాంతములో అవసరమగు నూలుకంపెనీ సౌధికముగ యెగుమతికి పిలుచునట్లు పనిచేయించవచ్చును. శీతానగరం ఖాదీనిలయమున కీరాట్టములలో 450 రాట్టములపై నూలువడికించుచున్నారు. ఈగ్రామములలో నూలువడుకుట ముఖ్యవిషయముగ నేర్పబడుచున్న జాతీయపాఠశాలల కలపు. ప్రతినెలయు లక్షగజములకుపైగా నూలునుతీసి యీపాఠశాలల విద్యార్థులు అఖిలభారత ఖాదీసంఘమువారికి పంపుచున్నారు. తగినంతమంది విద్యార్థులు లేక శీతానగరంలోని గవర్న మెంటు స్కూలులు దివాలాతీసెను. ఇచ్చట పంచాయతీ కోర్టుల్యుక్తాడగలవు. ఈమధ్యనే ఒకపంచాయతీకోర్టులో లక్షరూప్యములకుపైగానున్న సివిలుదావా పరిష్కరింపబడెను.”

రాజమండ్రి మ్యునిసిపలు కౌన్సిలు

ఈ 8 వ తేదీని జరిగిన మ్యునిసిపలు కౌన్సిలు సభలో నీటిగుళాయిల నేర్పరుపవలెనని గవర్న మెంటును కోరుటకును 1918 సం॥లో ఆపు చేయబడిన నీటిపన్నును తిరిగి వసూలుచేయుటకును శ్రీచిత్రపు వెంకటాచలం పంతులుగారు తీర్మానమునుపాడించిరి. 2 గంటలచర్చ జరిగిన పిమ్మట అబ్దుల్ ఖాదరుగారు పాటుతో నీటినియముముందుగా నాలోచింపవలెననియు అందుచే తీర్మానమును నిలుపుచేయ వలెననియు నూచింపగా అత్యధిక సంఖ్యాకు లందుల కంగీకరించిరి.

చోడవరం (బెజవాడతాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

చోడవరపు దేవరాజుపంతులుగారు మా పఠనమందిరమునకు 5-1-25 న దయచేసిరి.

నాటిదినము ముక్కుటి ఏకాదశి యగుటచే నేకాదశి మహాత్మ్యము పురాణకాలక్షేపముగా జరుపబడినది. ప్రస్తుత మిగ్రామోన్నతస్థితికి శ్రీపంతులుగారు ఆనందభరితులైరి.

మాభాండాగార వస్తువు సమావేశమునకు శ్రీపంతులుగారి ప్రగాఢపాధిపతిగా సాంఘికు లెన్నుకొనిరి. భాండాగారము ప్రారంభించిన తదాది నేటివఱకున్న ఆదాయ వ్యయములను, ధర్మగ్రంథముల సంఖ్యలను, ఇతర విరాళములను గ్రంథాలయసహాయకార్యదర్శిగారు నివేదించిరి. శ్రీపంతులుగారి మంజూరి రము శ్రీరామనామధేయంబున బిలువబడుచున్నదిగాన శ్రీరామభజన ప్రతిదినము జరుపుట శ్రేష్టమనిస్తే లేక నియామకముగా వారమునకోకతూరియైనను జరుపుట శ్రేయోదాయకమని నొక్కి వక్కాణించిరి. భాండాగార మభివృద్ధిమాత్రములను బోధించిరి. పాదులందరు పరమానందభరితులైరి. శ్రీమాన్ నేదాంతం లక్ష్మణాచార్యులుగారు విద్యనుగురించి యుపన్యసించిరి.

ప్రతిమానపునకు చరిత్రజ్ఞానము తెలిసియుండుటకై యనేక పురుషులయొక్కయు, స్త్రీలయొక్కయు చరిత్రలను చదివితీరవలయునని బ్ర||శ్రీ|| శిష్యుడక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారుపన్యసించుచూ పఠనమందిరమున చరిత్రాత్మిక గ్రంథములు లేమికి విచారించి నాభారమునుధింపగలందులకు శ్రీదేవరాజు పంతులుగారిని కోరిరి.

పంతులుగారు పఠనమందిరమునకు విజ్ఞానచంద్రికా గ్రంథమండలివారి గ్రంథములు ముఖ్యముగా యుండితీరవలయు ననియు, పదరు గ్రంథములను ప్రతివారపఠించి చారిత్రాసాగమును గ్రహింపవలయునని యుపన్యసించుచూ రు 25 యిరువదియైదు రూప్యంబుల విరాళము నొసంగిరి. జయజయ ధ్యానములతో సభ ముగింపబడెను.

37500- స్థిరాస్తి-గొప్పలాటరి

గవర్న మెంటువారికి తెలియపర్చినమీదట టిక్కెట్టు 1 రు 5 లు. 7500 టిక్కెట్టు లాటరి వేయబడును.

గుంటూరు మునిసిపల్ సరిహద్దులోపల జూబుమిల్లు వద్దనున్న నాతాలూకు రియకరముల స్థలమున్న అందులో అమర్చబడియున్న బిల్డింగులు టానరితో సహా టిక్కెట్టు 1 రు 5 లుతోన 7500 టిక్కెట్టు పూర్తిఅయినవెంటనే తెనాలిలో కొంతమంది పబ్లిక్ ఆఫీసర్లయెదుట లాటరి కలుపబడును. వసూలు అయినసామ్యంలో యేజంట్లవగయరా కమిషను ఖర్చులుపోను మిగతాసామ్య గుంటూరుడిస్ట్రిక్టు కోఆపరేటివుయూనియన్ బాంకింగు లిమిటెడ్ తెనాలిలో నిలువచేయబడునుకీ లాటరిటిక్కెట్టు పూర్తిఅయినవెంటనే లాటరి కలుపబడే తేది యున్నస్థలమున్న, ఆఫీసర్లపేర్లున్న, ఆంధ్ర, స్వరాజ్యపత్రికలలో తెలియపర్చి లాటరిఅయినవెంటనే లాటరిఫలితమును వై ప్రత్రికలలో ప్రకటింపబడును. లాటరిలుపు లేదీ టిక్కెట్టు కొనువారు అందరు రావచ్చును. లాటరిలో ఫలితమును బొందువారు తమస్వంతభుద్యులతో క్రమమైన దస్తావేజులు వగయరాలు వ్రాయించుకొని రిజిస్టరుచేయించుకొనవలయును. ఇంకా వివరములు తెలియగోరువారు ఈదిగిన ఆడెనుమవ్రాసిన తెలుపబడును. టిక్కెట్టు మా యేజంట్లద్వారాగాని మాకు రు 5 లు మనియార్డరుచేసిగాని టిక్కెట్టు పొందవచ్చును. కనుక ఆంధ్ర సోదరు లందరును టిక్కెట్టుకొని లాటరి త్వరలో పూర్తిచేయించవలెనని నాప్రార్థన.

మిక్కిలినేని గుండారాయు

గుంటూరుజిల్లా, తెనాలి. లేక దుర్గాలండుకో, (పిక్చర్ మర్చంట్సు) తెనాలి.

రామచంద్ర విజయము అను

ఒంగోలురాజులచరిత్ర

క్షత్రియవీరులైన వంగోలు మండపాటిరాజుల చరిత్రాత్మక నాటకము. దుగ్గిరాల బొడ్డుపైస్కూలు టీచరు అక్కరాజు నరసింహారావుగారు గ్రంథకర్త. శ్రీయుత భగవతిరాజు వెంకటపతిరాజు, సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారుచే నపద్యాలము వ్రాయబడినది. దీనివెల రు 0.12.0 లు త్వరపడుటకై గ్రంథకర్తచే రుక్మిణి అనునాటకమువెల 0.12.0 సి. వి. కృష్ణారావుగారు, బోను ఒంగోలు

రీడింగుదందులు ఆగమనము

కన్నాటదందులు ధీన్ద్రయూము

ధీన్ద్ర, జనవరి 11:— పర్యటనము సమాప్తి గావించి సి బ్బంధి సహితము నేడిబుట రీడింగుదందులు వచ్చి. జనవరి 8 15-వ తేదీ గురువారం సాయంత్రమునకు కన్నాటదందులు లిచ్చుటకు వచ్చి ద. జనవరి 20-వ తేదీవరకు రాజప్రతినిధి అత్యున్నత కన్నాటదందులు బండె దరు. జనవరి 16-వ తేదీని వైసురాయిగారి భవనమునకు బాటు, 17-వ తేదీన నొకవిందును, 20-వ తేదీను బొకటి సంతర్పణమును జరుపబడును. (అ.ప్రె.)

రాజప్రతినిధి అతిథులు

ధీన్ద్ర, జనవరి 11:— రో ప్రాంతము ఒకేసారి, సర్ వార్తనాథకాటు, యం.పి. సర్ సెప్టన్ ప్రాంతము రాజ ప్రతినిధి అతిథులు నిర్వహింపబడును. (అ.ప్రె.)

నాకాదళాధిపతి నిర్వహణము

కలశా, జనవరి 11:— తూర్పుదీవుల స్టేషను నాకా దళాధిపతి హెచ్. యం. యస్. ఛాతాము బహుదర మదరాసు తీరమునకు నేటి ఉదయము బయలుదేరిరి. (అ.ప్రె.)

వెంకటేశ్వరపెరుమాళ్ల దేవస్థానపుదానా

అపీలు కొట్టివేయబడిన

సికింద్రాబాదు, జనవరి 10:— నడగలి సంఘ ప్రతినిధు లగు పి. యం. రంగారావు, ఎ. గోపాలాచార్యులగార్లచే సికింద్రాబాదు జిల్లాకోర్టు తీర్పుపై శ్రీ వేంకటేశ్వరపెరుమాళ్ల దేవస్థానపు వ్యాజ్యముపై చేయబడిన అపీలుకోర్టునందు ఖర్చులతో సహితముగ కొట్టివేయబడింది. (అ.ప్రె.)

వెంకటపల్లి గ్రామమును, మహాతపశ్శాలియ, నిరతాన్ని ప్రదాతయు, బహుకర్తవ్యయు, శాంతిమూర్తియు అగు అయాచితుల గోపాలశాస్త్రిగారు రక్షాక్షీ నామ సంపుటపు ప్రవృత్తి బహుళపాద్యమి శనివారం సాయంత్రం 4½ గంటలకు స్వర్ణములయి. వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగు గాక.

అయాచితుల సీతారామస్వామి

సిరియం రామమోహన గ్రంథాలయ

చతుర్వారీ కోత్సవము

జి. 1-1-25 తేదీని బర్మాదేశములందలి సిరియంగ్రామ మునందు ఆదిమాండ్రవాడకు లగు శ్రీయంత బోడ చిట్టయ్య గారిచే నెలకొల్పబడిన శ్రీరామమోహన గ్రంథాలయముయొక్క చతుర్వారీ కోత్సవము శ్రీయంత బల్ల వెంకటరత్నంగారి యగ్రాసనాధిపత్యమున దిగ్విజయముగ జరుపబడెను. ఏతత్సభకు రంగూనుపురమునుండి శ్రీయంత సోమరాజు రామానుజరావుగారు పిల్లి సీతారామయ్యగారు, ఎం. కె. దాసుగారు మొదలగు వారి ప్రముఖుల నేతులు విజయముచేసి తమయూపవ్యాస రాజములచే నానందింపజేసిరి. కార్యదర్శియగు శ్రీయంత బోడ చిట్టయ్యగారు రామమోహన గ్రంథాలయవారిగూర్చియు శ్రీ దాశి నరసింహముగారు విద్యనుగూర్చియు శ్రీమత్కృష్ణ పెంటయ్యగారు గ్రంథపఠనమునుగూర్చియు ఏ. కృష్ణస్వామిగారు విశవత్సవమునుగూర్చియు శ్రీ ఎం. ఎస్. నారాయణగారు వాదాత్మికపఠనము గూర్చియు రమ్యముగనుపవ్వనించిరి. గ్రంథాలయమున కుదితముగ పత్రికలనంపుచున్న తెలుగు ధర్మపాఠశాల పత్రికాధిపతుల గ్రంథాలయతరఫను కాశ్యపర్షిగారు తమకృత జ్ఞతను తెలిపిరి. ఆంధ్ర దేశోద్ధారక శ్రీయంత కాశీశాస్త్రిని శాశ్వరరావుగారి పఠమవోపంపబడెను. తత్సందర్భమున శ్రీయంత సోమరాజు రామానుజరావుగారిచే రచియింపబడిన పద్యరత్నములను ఆదిమాండ్రుల తరఫను శ్రీబోడ చిట్టయ్యగారు సభలోజదిపిరి. అగ్రాసనాధిపతిగారి యంతోపవ్యాసము తో కరతాశస్యములతో సభముగి నెను.

పురవాసి

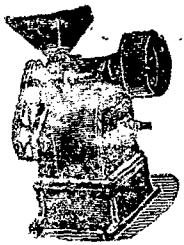
మదన కామేశ్వర లేహ్యము

దుర్బలుల పాలిటి సందేహ మేనాము, నిక్కాక శుక్ల నవ్వు, నిస్సర్దు, అతిమాత్రము, వీటిని హరించి మంచి బలమును, యావ్యమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతానప్రాప్తిని కలిగించు సర్వప్రపాదము. 2 డబ్బీలను వాడుడు.

20 తులముల డబ్బీ రు 1-4-0, వి.పి చార్జి 0-8-0 5138 పి. టి. వ. అందు కంపెనీ,

ఆయుర్వేద సమాజం పెరిడేషి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మెషిన్లు అమ్మకము

1. ఒకక్రొత్త 12 గుర్రముల పవరుగల బెట్టియంజను.
2. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 82 గుర్రములపవరుగల పాతలైపు మోరన్న బి. ఇంజను, 2 చక్రములు. స్టార్టరుతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 28 గుర్రముల పవరుగల పాతలైపు, మోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్రములు, స్టార్టరు, వీరు, రిసీవరు. కంపెనరుతో సహా. ములు సెకెండు స్టార్టరుతో సహా.
4. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 25 గుర్రముల పవరుగల అక్రాయిడు, లైపుమోరన్న బి. ఇంజను రెండుచక్ర
5. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 20 గుర్రముల పవరుగల పాతలైపుమోరన్న బి. ఇంజను.
6. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 10-12 గుర్రముల పవరుగల మోరన్న బి. ఇంజను.
7. బెట్టి రైసుమాలర్లు పాలిషర్లతో సహా సైజు 1 న్ను 2 న్ను.
8. క్రొత్త 18 అంగులముల స్ట్రోక్కు వేగముగల షేపింగుమెషిను.
9. 14 అంగులముల డ్రెయింగుమిటరుగల, వర్టికల్, పిండిమిల్లు.
10. ఒకక్రొత్త 12 అడుగుల X 8½ అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగుల X 8½ అంగులం, సెంటరుస్క్రా, నరుకు లేకులు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 12 అడుగుల X 10 అంగులం. సెంటరు. స్క్రా నరుకు లేకులు.
11. ఒకక్రొత్త బెట్టి బాష్ కట్టరు.

మామొక్క ధరలు విక్రీలీ తక్కువ. వచ్చి మాస్టరుమాడుము.

బి. డి. బెట్టి అందు కంపెనీ, 8, నెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

విద్యార్థులు కావలెను.

వాలాజా రోడ్డులో నెం 57/58 రు గల మా నూతన, విశాలమైన కట్టడమునందు మోటారు నడుపుటకు, మెకానిజము నేర్పుకొనుటకు విద్యార్థులు కావలెను.

15000 చదరపు అడుగుల విస్తీర్ణముగల స్థలముగలదు.

తక్షణమే తెలుగు, ఆంగ్ల ప్రాప్తికృతులకు వ్రాసిన పంపబడును.

ప్రిన్సిపాల్

తంతివిలాసము:— మోటోస్కూల్
తెలిఫోను:— నెం 1444

శ్రీరామ్ మోటారు స్కూలు,
మద్రాసు.

1925

లోటస్

1925

ఆఫీస్ క్యాలెండర్ ౧-కి వెల 0-6-0 లోటస్ డయరి ౧-కి వెల 0-6-0
కే. ఆళ్లవందారుశెట్టి నెం 309 చెనాబజార్, మదరాస్.

ఇ స నా వే లి మ లే రి యా జ్వ ర ము ను

అమోఘముగా కుదుర్చును

మలేరియా జ్వరము వచ్చుకాలము ప్రారంభమైనది. అన్ని తేయాకు రబ్బరు లోటలలో ముఖ్యము ఉపయోగించవలసిన మలేరియా నివారణిని జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు. ప్రతిగృహమునందును ఇది ముఖ్యముగా నుంులెను. అతి స్వల్పకాలములో కుదుర్చుగల నవ్యకమైన ఔషధము. దేహానందుడు ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించును. 15 దినములలో పూర్తిగా వ్యాధిని కుదుర్చును. వ్యాధిని రానియక ఆటంకపఱచుటకు రాతిపూట ఒకమాత్ర, ఉదయము ఒక మాత్రచొప్పున, పుచ్చుకొనినచాలును. మలేరియాజ్వరము రానేరదు.

పసిడిద్దలకు ద్రవముగానున్న ఇనసాఫెలిని వాడుడు

ఇండియా, బర్మా, అందుసిలోనుకు సోల్ పంట్లు,

Gorio Ltd,

Post Box 159,

Fort, Bombay.

మ లే రి యా, ఇ త త జ్వ ర ము ల కు

1591

వై రె క్కు

ఒక్కపై అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితో ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే వైరెక్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారముల వ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-18-0 వి. పి. చార్జితో సహా రు 1-2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd.
CALCUTTA

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టిపిది మదరాసు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులుగారి లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలకై ఒకగజ.

వేస వేలు యోగ్యతాపత్రికలలో కొన్నిటిని ఈ దిగువ తెలిపియున్నాము.

(1) మ. డాక్టర్ ప్రభాకర్, డెల్టా ఆయుర్వేద యూనివర్సిటీ గ్రాడ్యుయేటు. ఎన్. జె. ఇన్ బ్యూటీఫిక్ యన్ డెస్సైన్ డిగ్రీ. ఆఫ్ ఆమెరికా ఐ. ఎల్. ఆఫ్ డిగ్రీ యన్ ఇన్ స్టిట్యూటు లంజెస్, కన్. నల్లింగ్ ఇన్స్టిట్యూట్, ఎగ్జిక్యూటివ్ నెం. 2 బొంబాయి:— మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రము. ఉపయోగించిన దానిలో క్యాసోవ్యానముల కృత్యానము, అజీర్ణము, మలబద్ధము ప్రక్కల నొప్పి, కడులనొప్పి, శ్వాసము, పిల్లలయొద్దను మొదలగునవి గుణమైనవి.

(2) మ. డి. ఎన్. ఆయుర్వేదాశ్రమ, సీనియర్ సర్జన్, కాసిమిర్ కమిషనరీ, మైసూరు గవర్నమెంటు, మైసూరు మీదే తయారుచేయబడుచున్న లోకామయహారకస్తూరిమాత్రము నేను ఉపయోగించియున్నాను. మిక్కిలి సుఖముగానున్నది.

(3) మ. కే. కే. విశ్వనాథ కవిరాజ్ విష్ణు చక్ర డిస్పెన్సరీ, 9-41 వీధి బొంబాయి, రంగూను, బర్మా. మీ లోకామయహార కస్తూరి మాత్రము, నావన, నావన వస్తువులను లోసులను సంతృప్తిమైనవి.

(4) మ. లార్ సెంగు, మీ డి, నబ్ అస్టియన్ సర్జన్ సిరోహి, రాజపుటానా. కృష్ణ నిర్మివడి. మీ లోకామయహారకస్తూరిమాత్రము నేను ఉపయోగించియున్నాను. చాలగుణముగానున్నది. తమిళులు 12 సీసాలకుంపును బుడ్డి 18 ధర 0-4-0, 6 బుడ్డు 1-4-0 పొట్టుకడకు.

పాశ్చాత్య వెంకటాచలపండితులు, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

(4) శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.

[4]

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లే అందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్వివవుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పొడగును అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. కబివరీవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డి వెల 1 రూపాయ. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏనువానన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు

అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 }
2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలువెంట్రుకు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 బాహుమిడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడలుగలరు.

మానసోల్లాసిని మాత్రము

30 మాత్రము 0-10-0 (వడి లింగాలు)

వెలనులభ్యము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణమధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి నైర్మలకాల కీమా శ్రమ దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులించుట, అన్ని మాంద్యము, అతిరాహు, ఎక్కిళ్లు, శర్యాంశముల యందు బలమైనము, పిక్కలు, పార్శ్వములు, కఠినము, ప్రేగు, అకులు, మొదలగునవియుండు గలిగిడి నొప్పిలను బోగొట్టి కేవలము మంచి యోగ్యమునకు చేయును.

ఈ మాత్రము మహావారి నొప్పిలను వెంటనే మాన్చును. యిందు ఆ నేకవిషములు చేసినవి. అనుభవము గల ఔషధముగుటచేతనే పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడియాచిన నిజము తెలియగలదు.

విరుణామా:— (1978)

అయ్యుర్వేద వైద్యునిలయం,

పోస్టు నిమమెలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

నిటి మోటారుపాఠశాల మదరాసు

పెరిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారితో మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు చేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రికములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయలయును.

మేనేజరు,

నిటి టూక్సికంపెనీ, 1736

2/3 అంపర్సకావీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడ్వేకు పడమటివీధి)

శ్రేష్ఠతరమైన వెంట్రుకల

తైలము "మణియానె"

మిక్కిలి మహావారి మైన గుణముగలది. వైట్ ఆ

యిల్ యితర అపాయకరమైనవస్తువులు చేరుటలేదు. ఇది చాలకాలమునుండి మంచిగుణముకలిగి, వాడుకలోనున్నది. బుడ్డి 1 కి ధర రూ. 1-0-0.

దీనిని వాడుటచే వెంట్రుకలు మిక్కిలి కాంతిగాను నల్లగాను, బలముగాను యుండును. చుండును రానీయక వెంట్రుకలను బాగుగా పెంచును. యితరవివరములకు మాత్రాత్త క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపెదము.

ఆ తంకని గ్రహ ఛార్మసి,

26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.